

AMÉLIE NOTHOMB

Axit Sunfuric

nhà nam

NHÀ XUẤT BẢN
HỘI NHÀ VĂN

PHẦN MỘT

Đến một lúc sự đau khổ của người khác vẫn chưa đủ với họ; họ muốn nhìn thấy cảnh tượng ấy.

Người ta có thể bị bắt mà không cần đến một lý do nào cả. Những cuộc vây ráp diễn ra ở bất cứ đâu: tất cả mọi người bị hốt đi, không ai được chống lại. Miễn sao là con người.

Buổi sáng hôm đó, Pannonique đi dạo trong Công viên Bách thảo⁽¹⁾. Những nhà tổ chức chương trình đến và càn quét cả công viên, không để sót một mục tiêu nào. Cô gái trẻ bị đưa lên một chiếc xe tải.

Chuyện này diễn ra trước khi chương trình đầu tiên được phát sóng: mọi người còn chưa biết điều gì sẽ xảy đến với mình. Họ giận dữ. Tại nhà ga, họ bị lên chặt vào một toa chở súc vật. Pannonique phát hiện thấy cô và mọi người đang bị quay phim: rất nhiều máy quay dõi theo họ, không một biểu hiện lo âu vụn vặt nào trên gương mặt họ bị bỏ qua..

Cô hiểu rằng việc chống cự chẳng những không giúp ích được gì, mà còn trở thành tiêu điểm hấp dẫn cho truyền hình. Vì thế trong suốt chuyến đi, cô im lặng không để lộ một cảm xúc nào. Xung quanh cô bọn trẻ gào khóc, người lớn la mắng, người già uất ức đến nghẹt thở.

Họ bị lừa xuống một cái trại giống như những cái trại tập trung vốn chưa cổ xưa gì của phát xít Đức, chỉ có một chi tiết khác biệt duy nhất đập ngay vào mắt: những chiếc máy quay giám sát được gắn ở khắp nơi.

Để trở thành nhà tổ chức, không cần bất cứ điều kiện nào. Những người chủ xưởng chương trình cho các thí sinh lần lượt đi qua và chọn ra những “gương mặt độc nhất”. Sau đó, những thí sinh này phải hoàn thành bảng trắc nghiệm hành vi.

Zdena đã được chọn, đó là kẻ cả đời chưa bao giờ vượt qua nổi một cuộc thi. Ắ lấy thế làm hãnh diện lắm. Từ nay, ả có thể khoe rằng ả làm ở đài truyền hình. Ở tuổi hai mươi, không một tấm bằng, có được công việc đầu tiên: rốt cuộc thì những người xung quanh sẽ phải ngưng chế nhạo ả.

Người ta giải thích với ả các nguyên tắc của chương trình. Những người phụ trách hỏi ả có cảm thấy sốc không.

- Không. Mạnh đẩy, ả trả lời.

Về đêm chiêu, vị phụ trách nhân sự nói với ả rằng chính xác là như vậy.

- Đó là những gì mọi người muốn, ông ta nói thêm. Những kiểu trình diễn giả tạo, màu mè đã hết thời rồi.

Ả vượt qua những cuộc kiểm tra khác một cách xuất sắc, cho thấy mình có khả năng gây ấn tượng với người lạ, gào thét những lời lăng mạ vô cớ, chứng tỏ quyền lực của mình, không cúi lòng trước những lời kêu than.

- Đi đầu quan trọng, là phải tôn trọng khán giả, một người phụ trách nói. Không một khán giả nào đáng để bị coi thường.

Zdena đồng tình.

Ả được giao vị trí kapo⁽²⁾.

- Chúng tôi sẽ gọi cô là kapo Zdena, người ta nói với ả như vậy.

Thuật ngữ quân sự này khiến ả thích thú.

- Trông mày oách lắm, kapo Zdena ạ, ả tự nói với mình trong gương.

Ả đã không còn để ý đến những chiếc máy quay phim đang thu hình ả nữa.

Báo chí chỉ nhắc đến sự kiện này. Các bài xã luận bùng nổ, những người có lương tâm la ó.

Ngay sau buổi phát sóng đầu tiên, khán giả yêu cầu được xem tiếp. Với tên gọi ngắn gọn “Trại tập trung”, chương trình đã thu hút được lượng khán giả kỷ lục. Chưa bao giờ người ta gây được ảnh hưởng trực tiếp đến vậy lên tội ác.

“Có đi đâu gì đó đang xảy ra,” thiên hạ kháo nhau.

Máy quay phim thỏa sức ghi hình. Nó hướng vô số các con mắt của mình đến mọi lán trại nơi nhốt các tù nhân: những cái nhà tiêu, với tiện nghi duy nhất là các chõng đệm rơm. Bình luận viên chương trình cố gắng miêu tả mùi nước tiểu và cái lạnh ẩm thấp mà, tiếc thay, truyền hình không có khả năng chuyển tải.

Mỗi kapo có vài phút để tự giới thiệu mình.

Zdena không khỏi bất ngờ trước đặc quyền này. Trong vòng hơn năm trăm giây, chiếc máy quay sẽ chỉ hướng mắt về phía ả. Và cái con mắt nhân tạo ấy sẽ kết nối với hàng triệu con mắt bằng xương bằng thịt.

- Đừng bỏ lỡ dịp tỏ ra thân thiện, một người tổ chức chương trình nói với các kapo. Khán giả nhìn các bạn như những kẻ độc ác, thô lỗ: hãy chứng tỏ cho họ thấy các bạn là con người.

- Và cũng đừng quên rằng truyền hình có thể là một diễn đàn dành cho những ai trong số các bạn có ý tưởng, có lý tưởng, một người khác gợi ý với nụ cười nham nhở khiến người ta liên tưởng ngay đến những đi ầu ghê tởm mà hẳn hy vọng được nghe thấy các kapo tuôn ra.

Zdena tự hỏi ả có ý tưởng nào không nhỉ. Mớ âm thanh ồn ào trong đầu ả mà ả vẫn trịnh trọng gọi là suy nghĩ không làm cho ả mù mẫn đến mức kết luận là ả có. Tuy nhiên, ả nghĩ rằng ả sẽ tạo được cảm tình không chút khó khăn.

Sự ngây ngô ấy cũng thường thôi: người ta không hề biết truyền hình khiến họ trở nên xấu xí đến mức nào. Zdena chuẩn bị bài diễn văn huênh hoang của mình trước gương mà không nhận ra rằng chiếc máy quay sẽ không rộng lượng như tấm gương đang phản chiếu hình ảnh ả.

Khán giả truyền hình nóng lòng chờ đợi buổi giới thiệu của các kapo: họ biết rằng họ có thể sẽ căm ghét những kẻ này, và rằng những kẻ này sẽ tìm mọi cách để được như thế, rằng thậm chí những kẻ này còn cung cấp thêm lý lẽ cho việc mình bị ghê tởm.

Họ đã không phải thất vọng. Nói về chuyện tầm thường, đê tiện, thì những lời tuyên bố của các kapo vượt xa những gì họ chờ đợi.

Đặc biệt họ phải nhẩn mặt trước bài diễn thuyết của một phụ nữ trẻ với gương mặt thiếu cân đối có tên là Zdena.

- Tôi hai mươi tuổi, tôi cố gắng tích lũy kinh nghiệm cho mình, ả nói. Quý vị không nên có định kiến về “Trại tập trung”. Hơn nữa, tôi thì tôi cho rằng đừng bao giờ phán xét, bởi chúng ta là ai mà có quyền phán xét? Khi tôi diễn xong vai của mình, sau một năm nữa, việc đưa ra nhận xét này nó mới có ý nghĩa. Ngay bây giờ thì không. Tôi biết sẽ có người nói rằng cách hành xử với con người ở đây là không bình thường. Thế thì tôi xin đặt câu

hỏi này: khái niệm bình thường là gì? Cái tốt, cái xấu là gì? Đây là vấn đề văn hóa?

- Nhưng, kapo Zdena, nhà tổ chức chương trình lên tiếng, cô có thích thú nếu phải chịu đựng những gì các tù nhân đang chịu đựng không?

- Đúng là một câu hỏi ăn gian. Trước hết, ta không biết các tù nhân nghĩ gì, bởi vì những người làm chương trình có hỏi họ đâu. Mà có lẽ họ chẳng nghĩ gì cả.

- Khi chúng ta chặt một con cá còn sống, nó không kêu gì hết. Từ đó cô có thể kết luận rằng nó không đau đớn sao, kapo Zdena?

- Câu hỏi hay đấy, tôi sẽ ghi nhận câu này, ả vừa nói vừa phá lên cười để tìm kiếm sự đồng tình. Anh biết không, tôi nghĩ đâu phải vô cớ mà họ ngẫ tù. Ai nói gì thì nói, tôi cho rằng không phải tình cờ mà số phận này được dành cho những kẻ yếu. Đi đâu mà tôi nhận thấy, đó là tôi đây, tôi không phải loại đàn bà ồng ẹo, tôi thuộc về phía những kẻ mạnh. H ồi còn đi học, tôi đã như vậy. Trong sân trường bao giờ cũng có một đám những đứa con gái ẻo lả và những thằng con trai chải chuốt: tôi không bao giờ ở trong số bọn chúng, tôi đứng trong đám những đứa lì lợm. Tôi á, tôi chưa bao giờ tìm cách khiến người ta thương hại mình.

- Cô có nghĩ rằng các tù nhân tìm cách khiến người ta thương hại họ không?

- Rõ quá đi rồi. Họ đóng loại vai cao thượng mà.

- Tốt lắm, kapo Zdena. Xin cảm ơn vì cô đã rất thành thật.

Ả rời khỏi t ần ngắm của chiếc máy quay, trong lòng cảm thấy bất ngờ bởi chính những gì ả vừa nói. Ả không nghĩ mình lại suy nghĩ nhiều đi đâu đến vậy. Ả khoái chí với ấn tượng tuyệt vời mà ả sẽ tạo ra.

Báo chí tràn ngập những lời chửi rủa thái độ vô liêm sỉ quá đỗi của các kapo mà đặc biệt là của ả kapo Zdena, những lời lên mặt dạy đời của ả khiến người ta không khỏi rùng rờ. Cánh viết xã luận nhắc rất nhiều đến sự kiện trọng đại này, sự kiện mà theo đó tù nhân được đóng một thứ vai cao thượng; thư từ của độc giả thì phản ánh sự ngu dốt tởm và sự nghèo nàn của con người.

Zdena không hiểu tại sao làn sóng khinh bỉ kia lại trút xuống đầu ả. Chẳng bao giờ ả nghĩ mình đã diễn đạt không chính xác. ả chỉ đơn thuần rút ra kết luận rằng khán giả và bọn nhà báo là một lũ tư sản, chúng trách cứ cái sự ít học của ả; ả cho rằng chúng phản ứng như thế là vì chúng thù hận tầng lớp vô sản lưu manh. “Thế mà ta lại đi tôn trọng lũ người ấy cơ đấy!” ả tự nhủ.

Và lại, cũng chỉ ít lâu sau, ả đã không còn chút tôn trọng nào dành cho khán giả nữa. Bây giờ, đối tượng duy nhất trên đời này mà ả tôn trọng là những nhà tổ chức chương trình. “Chỉ ít mấy người đó cũng không phán xét ta. Bằng chứng là họ trả công cho ta. Và trả công rất cao.” Mỗi câu nói của ả là một sai lầm: các ông chủ khinh bỉ Zdena. Họ cười nhạo ả. Và họ trả cho ả một cái giá rẻ mạt.

Ngược lại, nếu có một cơ hội dù là ít ỏi nhất để một tù nhân có thể sống sót ra khỏi trại, đi đâu mà dĩ nhiên ở đây là không thể, người ấy sẽ được chào đón như một anh hùng. Khán giả ngưỡng mộ các nạn nhân. Sự khôn khéo của chương trình này nằm ở chỗ nó biết cách thể hiện họ bằng hình ảnh cao đẹp nhất.

Tù nhân không biết ai trong số họ đang bị ghi hình, cũng không biết khán giả đang nhìn thấy gì. Đó là một phần của nhục hình mà họ phải chịu. Những tù nhân yếu đuối sợ bị lên hình khủng khiếp: thêm vào nỗi đau đớn trong cơn khủng hoảng tinh thần là nỗi nhục nhã khi trở thành vật thu hút sự chú ý. Và quả thật, chiếc máy quay không bao giờ bỏ qua những khoảnh khắc hoảng loạn.

Nhưng nó cũng chẳng ưu ái gì những khoảnh khắc ấy. Nó biết rằng mối quan tâm của “Trại tập trung” là chỉ ra hết mức vẻ đẹp của những con người đang bị tra tấn này. Vì thế mà nó đã nhanh chóng chọn ra Pannonique.

Pannonique không hề biết. Đi đâu đó đã cứu cô. Nếu biết được mình là đích ngắm chính của chiếc máy quay, hẳn cô đã không chịu đựng nổi. Cô định ninh rằng một chương trình đáng ghê tởm như thế này chỉ quan tâm đến đi đâu duy nhất là sự đau khổ.

Vì vậy, cô quyết tâm không để lộ bất cứ một sự đau đớn nào.

Mỗi buổi sáng, khi đám quản trại dò xét từng đoàn người để tìm ra những người không còn đủ khả năng làm việc và đem họ đi hành quyết, Pannonique giấu nỗi lo lắng và cảm giác ghê tởm của mình đằng sau một cái mặt nạ kiêu hãnh. Sau đó, trong suốt một ngày quét dọn những đồng đất đá dưới cái đường hầm vô tích sự mà họ phải xây dưới làn mưa roi của những tên kapo, cô không biểu lộ gì. Và cuối cùng, khi người ta dọn ra cho những người tù nhân đói khát bữa tối với món xúp lơ nhợt nhạt, cô thần nhiên húp cạn.

Pannonique hai mươi tuổi và gương mặt cô là gương mặt khả ái nhất mà tạo hóa có thể làm ra. Trước khi bị bắt, cô là sinh viên ngành cổ sinh vật học. Niềm đam mê nghiên cứu loài khủng long *diplodocus* hóa thạch khiến cô chẳng còn mấy thời gian ngắm mình trong gương hay dành trọn tuổi trẻ rạng ngời nhường ấy cho tình yêu. Sự thông minh khiến vẻ đẹp long lanh của cô càng trở nên ấn tượng.

Những người tổ chức chương trình không mất nhiều thời gian để phát hiện ra cô, và xem cô như một trong những lợi thế quan trọng của “Trại tập trung”, và họ đã không nhầm. Việc một cô gái vô cùng xinh đẹp và duyên dáng phải chịu đựng cái chết được báo trước mà người ta có thể trực tiếp chứng kiến tạo ra bầu không khí căng thẳng ngoài sức chịu đựng và không thể cưỡng nổi.

Trong khi chờ đợi, không nên bỏ qua sự khoái trá mà công chúng có được nhờ người đẹp của họ: những làn roi quất xuống cơ thể quyến rũ của cô, không quá mạnh để tránh làm tổn hại quá mức đến nó, nhưng đủ để khiến người ta cảm thấy ghê tởm. Những tên kapo còn có quyền mắng chửi, và bọn chúng không tiếc lời lăng mạ hạ nhục Pannonique hết mức có thể, để tạo ra cảm xúc tốt cùng nơi khán giả.

Lần đầu tiên Zdena nhìn thấy Pannonique, ả nhìn mặt lại.

Chưa bao giờ ả thấy cái gì tương tự. Của kẻ gì thế nhỉ? Trong đời mình ả đã từng gặp rất nhiều người, nhưng chưa bao giờ ả nhìn thấy cái điếu đang hiện lên trên gương mặt cô gái trẻ. Thậm chí, ả còn không chắc nó chỉ hiện lên trên gương mặt cô, hay nó nằm trong chính gương mặt ấy.

“Có thể là cả hai,” ả tự nhủ với cảm giác trộn lẫn giữa nỗi sợ hãi và sự ghê tởm. Zdena ghét cái điếu đang khiến ả khó chịu này. Nó làm ả nôn nao, giống như khi người ta ăn phải một thứ thức ăn khó tiêu.

Đến đêm, kapo Zdena lại nghĩ đến đi đầu ấy. Dần dần, ả nhận ra mình đang không ngừng nghĩ về nó. Nếu có ai hỏi đi đầu ấy là gì, chắc chắn ả không thể trả lời được.

Ban ngày, ả tìm cách ở gần Pannonique nhiều nhất có thể, để lén lút quan sát cô và tìm hiểu tại sao vẻ ngoài của cô lại ám ảnh ả đến vậy.

Thế nhưng, càng quan sát cô, ả lại càng cảm thấy khó hiểu. ả lơ mơ nhớ đến những giờ lịch sử mà ả được học ở trường, lúc ả khoảng mười hai tuổi. Trong sách giáo khoa có in tranh của các họa sĩ thời xưa - ả không nhớ được đó là thời Trung cổ hay thế kỷ trước. Đôi khi người ta thấy trong đó các quý bà - hay những nữ thánh đẽng trình? hay những nàng công chúa? - trên và trong gương mặt họ cũng có vẻ bí ẩn hết như vậy.

Thuở niên thiếu, ả nghĩ rằng đó chỉ là một thứ tưởng tượng. Những gương mặt như vậy không thực sự tồn tại. ả quan sát xung quanh mình và đi đến kết luận ấy. Đó không thể là cái đẹp bởi vì trên truyền hình, những gì được xem là đẹp không giống như vậy.

Vậy mà bây giờ, cô gái xa lạ này lại mang gương mặt ấy. Vậy là nó có tồn tại. Tại sao người ta lại cảm thấy khó chịu như vậy khi nhìn thấy nó? Tại sao nó lại khiến người ta muốn khóc? ả có phải người duy nhất cảm thấy đi đầu ấy không?

Zdena nghĩ mãi và không sao ngủ được. Hai mắt ả sưng lên. Các tạp chí tuyên bố rằng tên ngu xuẩn nhất trong lũ kapo trông càng ngày càng điên loạn.

Ngay khi đặt chân đến trại, các tù nhân đã bị lột hết quần áo và mỗi người được phát một bộ đồ phục vừa với vóc người mình - pyjama cho đàn ông, áo liền váy dài cho phụ nữ. Họ bị xăm một chuỗi số hiệu lên da, và số hiệu đó trở thành cái tên duy nhất được phép sử dụng.

CKZ 114 - tên gọi của Pannonique - từ nay sẽ là niềm cảm hứng của khán giả. Báo chí dành những bài viết dài để nói đến cô gái trẻ đáng ngưỡng mộ cả về sắc đẹp lẫn phẩm cách này, cô gái mà chưa ai từng được nghe giọng nói. Người ta ca ngợi vẻ thông minh quý phái trên nét mặt cô. Ảnh cô xuất hiện trên trang bìa của nhiều tạp chí. Ảnh trắng đen hay ảnh màu, tất cả đều hợp với cô.

Zdena đọc một bài xã luận ca ngợi “nữ tù nhân xinh đẹp CKZ 114”.

Đẹp: thì ra là thế. Xuất phát từ nguyên tắc không hiểu gì về cái đẹp, nên trước đây kapo Zdena không dám tự gọi đi đâu ấy bằng một từ cụ thể. Ắ cảm thấy khá tự hào vì dù sao ắ cũng có khả năng, không hiểu thì chí ít cũng nhận thấy hiện tượng ấy.

Cái đẹp: thì ra là thế, hiện tượng CKZ 114. Những cô gái được coi là đẹp trên truyền hình không tạo được cho Zdena cảm giác bất ổn này, từ đó ắ đi đến kết luận rằng có thể những cô gái đó không đẹp thực sự. “Trại tập trung” đã giúp ắ thấy thế nào là vẻ đẹp đích thực.

Ắ cắt từ báo một tấm ảnh chụp CKZ 114 đặc biệt thành công và dán gần giường ngủ của mình.

Tù nhân có một điểm chung với khán giả là họ biết tên của các kapo. Những kẻ này không bỏ lỡ bất cứ dịp nào để gào lên tên tuổi mình, như thế bọn chúng cần được nghe thấy nó vậy.

Vào giờ tuyến lộc buổi sáng, khung cảnh thường là thế này:

- Tất cả đứng nghiêm trước kapo Marko!

Hay trong lúc đào h ầm:

- Nói xem, thế này mà mày gọi là vâng lời kapo Jan sao?

Có đi đâu gì đó khá giống nhau giữa những tên kapo, kể cả trong sự độc ác, tàn nhẫn và ngu dốt.

Đám kapo đâu còn rất trẻ. Không một tên nào quá ba mươi tuổi. Không thiếu gì ứng viên nhì ều tuổi hơn, thậm chí có cả người già. Nhưng những nhà tổ chức nghĩ rằng bạo lực mù quáng sẽ gây ấn tượng mạnh hơn nếu nó xuất phát từ những cơ thể non trẻ, những khối cơ bắp vị thành niên và những gương mặt bầu bĩnh.

Thậm chí còn có cả một hiện tượng, ắ kapo Lenka, một mẹ đàn bà quyến rũ da thịt mềm mại lúc nào cũng tìm cách hấp dẫn đàn ông. Ắ không chỉ lảng lơ kêu gọi công chúng và uốn éo mông trước các kapo khác, mà thậm chí còn thử quyến rũ các tù nhân. Ắ phô vào mặt họ cái áo khoét cổ của mình và liếc mắt đưa tình với những tù nhân quy phục ắ. Bên cạnh bầu không khí thối tha bao phủ lên mỗi chương trình, là sự cuồng dâm của ắ, sự cuồng dâm vừa khiến người ta ghê tởm, lại vừa có sức thu hút mạnh.

Các tù nhân còn có điểm chung này nữa với khán giả, đó là họ không biết tên những người đồng hành bất hạnh của mình. Họ rất muốn biết, bởi vì sự đoàn kết và tình bạn đã trở thành những điều không thể thiếu đối với họ; thế nhưng bản năng lại cảnh báo họ về mối nguy hiểm sẽ đến với ai muốn biết thông tin ấy.

Chẳng bao lâu sau họ có được minh chứng quan trọng.

Ả kapo Zdena càng ngày càng xuất hiện nhiều bên cô gái trẻ CKZ 114. Các mệnh lệnh được đưa ra vẫn không thay đổi: nếu phải vô cớ đánh đập ai đó thì người ấy sẽ là cô gái xinh đẹp này.

Lấy mệnh lệnh trên làm cớ, Zdena có thể viện dẫn lý do nhiệm vụ để trút cơn điên dại của mình lên Pannonique. Ả làm điều đó với vẻ sốt sắng đặc biệt. Ả kapo đánh đập CKZ 114 một cách quá mức, nhưng cũng không vì thế mà ả làm trái lệnh ban tổ chức đưa ra là không được gây hại đến sắc đẹp của cô gái.

Ban tổ chức đã nhận thấy điều ấy. Họ không chống lại khuynh hướng này: khán giả truyền hình bị lôi cuốn đặc biệt khi được xem sự thô bạo mà hiện thân là Zdena tới tấp đổ lên cơ thể mảnh mai đến xé lòng của cô gái trẻ.

Họ không để tâm lắm đến một dấu hiệu khác trong nỗi ám ảnh của ả kapo: ả không ngừng gọi tên, hay nói đúng hơn là “đánh số” cho nạn nhân của mình:

- Đứng dậy ngay, CKZ 114!

Hay:

- Tao sẽ dạy cho mày biết thế nào là vâng lời, CKZ 114!

Hay:

- Mày sẽ thấy những gì mày phải thấy, CKZ 114!

Hay thậm chí là tiếng gào đơn giản này thôi, nhưng nói lên rất nhiều điều:

- CKZ 114!

Có lúc, khi không thể tiếp tục đánh đập cơ thể trẻ trung của cô gái được nữa, ả đẩy cô ngã ra đất và thì thầm:

- Lần này tạm như vậy đã, CKZ!

Trước những hành hạ ấy, Panonique vẫn giữ thái độ can đảm và cư xử đúng mực đến đáng khâm phục. Cô không hề nghiến răng, cô nhất định im lặng cho đến khi cơn đau dịu xuống.

Trong trại của Pannonique có một người đàn ông chạc ba mươi tuổi, cảnh đây đọa này đã khiến anh phát điên. Anh thà ngàn lần bị đánh đập, còn hơn phải nhìn thấy cô gái trẻ liên tục chịu đau đớn. Một buổi chiều, trong lúc nghỉ, người mang số hiệu EPJ 327 ấy đến bên cô và nói:

- Cô ta chỉ chăm chăm hành hạ chị thôi, CKZ 114 ạ. Thật không thể chịu nổi.

- Nếu không phải cô ta thì cũng sẽ là một người khác.

- Tôi muốn tốt hơn hết là người ta hành hạ ai đó khác.

- Anh muốn tôi phải làm gì đây, EPJ 327?

- Tôi không biết. Chị có muốn tôi nói chuyện với cô ta không?

- Anh biết rõ mình không có quyền làm như vậy, và như vậy chỉ khiến cô ta càng thêm hung hăng mà thôi.

- Thế nếu là chị, chị có nói chuyện với cô ta không?

- Tôi đâu có nhiều quyền hơn anh.

- Không chắc. Chị đang ám ảnh tâm trí kapo Zdena.

- Anh nghĩ rằng tôi muốn tham gia trò chơi của cô ta sao?

- Tôi hiểu rồi.

Họ nói chuyện thật khẽ vì sợ rằng những chiếc micro gắn ở khắp nơi có thể thu cuộc nói chuyện của họ.

- CKZ 114, tôi có thể biết tên chị được không?

- Vào một hoàn cảnh khác, tôi sẵn sàng nói với anh. Còn trong lúc này, tôi nghĩ rằng đi đâu đó có thể gây nguy hiểm.

- Tại sao? Tôi đây, nếu chị muốn, tôi sẵn sàng tiết lộ với chị rằng tôi tên là...

- EPJ 327. Anh tên là EPJ 327.

- Thật khó khăn. Tôi cần chị biết tên tôi. Và tôi cần biết tên chị.

Anh bắt đầu to giọng, vì tuyệt vọng. Cô đặt một ngón tay lên miệng anh. Anh rùng mình.

Trên thực tế, khát khao của kapo Zdena cũng giống với khát khao của EPJ 327: ả điên lên vì muốn biết tên của CKZ 114. Cứ gào mãi cái số hiệu đó bốn mươi lăm một ngày, ả không cảm thấy được thỏa mãn.

Không phải vô lý mà mỗi con người lại mang một cái tên thay vì một số hiệu: cái tên là chìa khóa của mỗi cá nhân. Nó như tiếng bật tinh tế của ổ khóa khi bạn mở cửa. Nó như thứ giai điệu kim loại khiến cho sự dăng hiên trở nên có thể.

Với một ai đó, số hiệu cũng giống hệt như tấm chứng minh thư: nó chẳng gọi nên đi đâu gì về bạn cả.

Zdena điên lên khi nhận ra giới hạn quyền lực của ả: một người nắm mọi quyền sinh sát trong tay đối với số phận của CKZ 114 như ả mà lại không có cách gì để biết tên cô gái. Tên cô không được ghi lại ở bất cứ đâu: mọi giấy tờ tùy thân của tù nhân đều bị đốt sạch khi họ đến trại.

Ả chỉ có thể biết tên của CKZ 114 từ chính miệng cô.

Không biết chắc liệu câu hỏi này có được phép không, Zdena kín đáo đến gần cô gái trẻ trong lúc cô làm việc dưới đường hầm khe thì thào vào tai cô:

- Mà tên là gì?

Pannonique quay lại nhìn ả với vẻ mặt sững sốt.

- Tên của mà là gì? ả kapo tiếp tục thì thào.

CKZ 114 lắc đầu từ chối với vẻ quả quyết. Và cô lại tiếp tục dọn dẹp đồng đá.

Thất bại, Zdena túm lấy cây roi và thẳng tay quất tới tấp vào người tên tù nhân vô lễ. Khi ả dừng lại vì kiệt sức, nạn nhân của ả dù rất đau đớn vẫn liếc về phía ả với ánh nhìn chằm chọc như muốn nói:

“Người tưởng cách đó sẽ khiến ta phải khuất phục ư!”

“Ta là một kẻ ngốc, ả kapo nghĩ. Để đạt được những gì ta muốn, ta lại phá hủy cô ta. Zdena ngốc nghếch ời! Nhưng thực ra cũng không phải lỗi

của ta: cô ta thách thức ta, khiến ta tức giận, và ta không thể kiềm lại được. Cô ta tự chuốc lấy điếu đếu chứ!”

Khi xem những đoạn băng chưa được giải mã, Zdena thấy CKZ 114 nói chuyện với EPJ 327. Ắ lấy cấp một ống penthotal⁽³⁾ tại trạm y tế và tiêm vào người EPJ 327. Loại huyết thanh sự thật này đã khiến kẻ bất hạnh mở miệng và bắt đầu liên tưởng không ngừng:

- Tôi tên là Pietro, Pietro Livi, tôi khao khát được nói ra điếu đếu, tôi cũng vô cùng khao khát được biết tên của CKZ 114, cô ấy có lý khi giấu tôi, nếu không tôi sẽ tiết lộ hết cho cô mất, kapo Zdena ạ, tôi căm thù cô, cô là tất cả những gì tôi khinh bỉ, còn CKZ 114 là tất cả những gì tôi yêu quý, cái đẹp, sự cao quý, sự duyên dáng, giá như tôi có thể giết cô, kapo Zdena...

Đoán là mình nghe đã đủ, ắ đập một đòn mạnh khiến EPJ 327 bất tỉnh. Những nhà tổ chức chặn ắ lại: ắ không có quyền tra tấn các nạn nhân vì ý thích ích kỷ của ắ.

- Cô muốn làm gì cũng được, kapo Zdena ạ, nhưng phải là trước máy quay!

Và họ tịch thu toàn bộ thuốc penthotal.

“Nếu ta không phải một đứa đại ngu ngốc đến vậy, ta đã nghĩ ra việc tiêm penthotal cho CKZ 114. Bây giờ thì ta chẳng còn thuốc trong tay nữa, ta sẽ không biết được tên cô ta. Báo chí họ có lý: ta là một đứa ngu ngốc tự đắc.”

Đó là lần đầu tiên trong đời Zdena ý thức được về sự vô dụng của mình, và lấy làm hổ thẹn vì điếu đếu ấy.

Ắ nhường lại cây roi cho vài tên kapo khác. Chẳng thiếu gì những kẻ ngu đần và thô bạo muốn được thỏa thuê bằng cách trút mưa roi lên cơ thể mảnh mai của CKZ 114.

Thời gian đầu, Zdena tiến bộ được phần nào. Ắ không còn cảm thấy nhu cầu muốn phá hủy cái đang ám ảnh ắ nữa. Thỉnh thoảng, ắ đánh đập một số tù nhân khác để người ta không nhìn ắ như kẻ ăn không ng ấ r ấ. Nhưng cũng chẳng đáng kể.

Dần dần, ả bắt đầu bắn khoả. Làm sao ả lại có thể dễ dàng hài lòng với mình đến thế? CKZ 114 vẫn bị đánh đập y như trước đây. Phũ tay rút ra khỏi một tình huống nào đó không có nghĩa là người ta vô tội.

Một phần tối trong con người Zdena còn thì thầm với ả rằng, khi ả là người quất roi lên CKZ 114, có cái gì đó thiêng liêng trong hành động ấy. Trong khi lúc này cô gái trẻ lại biến thành nạn nhân của tình trạng bạo lực chung, của sự độc ác mù quáng và của những hình phạt tàn nhẫn thường.

Ả quyết định tái khẳng định vị trí của mình. ả lại tiếp tục đánh đập không thương tiếc cô gái trẻ xinh đẹp. Khi Pannonique thấy ả đao phủ này trở lại sau bảy ngày vắng mặt, mắt cô thoáng vẻ bối rối như muốn hỏi thái độ lạ lùng ấy có ý nghĩa gì.

Zdena lại bắt đầu đặt câu hỏi cũ:

- Mà tên là gì?

Pannonique lại tiếp tục im lặng, cô giữ nguyên vẻ mặt châm chọc mà ả kapo đã không nhàn khi đọc thấy từ đó câu này: “Người tưởng ta xem sự trở lại của người là một ân huệ và ta phải cảm ơn người vì thế ư?”

“Cô ta có lý, Zdena nghĩ, mình cần phải làm gì đó để cô ta cảm thấy hài lòng.”

EPJ 327 kể lại cho CKZ 114 nghe màn tra khảo mà anh đã phải chịu.

- Anh thấy không, cô nói, anh không nên biết tên tôi.

- Bây giờ cô ta đã biết tên tôi, nhưng rõ ràng cô ta chẳng hề quan tâm. Chị là điểu ám ảnh duy nhất đối với kapo Zdena.

- Đó là một đặc ân mà tôi sẵn sàng từ chối.

- Tôi chắc chắn chị có thể tranh thủ điểu đó một cách có lợi cho mình.

- Tôi không muốn hiểu điểu anh đang nói.

- Tôi không nói ra điểu đó để xúc phạm chị. Chị không biết tôi quý mến chị thế nào đâu. Và tôi biết ơn chị vì đã cho tôi có được tình cảm ấy: từ khi chúng ta rơi vào địa ngục này, tôi cảm thấy cần được yêu mến ai đó hơn bao giờ hết.

- Còn tôi, chưa bao giờ tôi cảm thấy cần ngẩng cao đầu như bây giờ. Đó là điểu duy nhất nâng đỡ tôi.

- Cảm ơn chị. Sự kiêu hãnh của chị cũng là của tôi. Tôi có cảm giác rằng đó cũng là sự kiêu hãnh của tất cả mọi người ở đây.

Anh đã không nhầm. Ánh mắt của những tù nhân khác cũng bị thu hút bởi vẻ đẹp của cô.

- Chị có biết rằng những bài bình luận hay nhất về khái niệm vinh quang trong các tác phẩm của Corneille đã được viết bởi một người Do Thái sống tại Pháp vào năm 1940 không? EPJ 327 nói thêm.

- Anh từng là giáo sư à? cô gái trẻ hỏi.

- Tôi vẫn luôn là giáo sư. Tôi từ chối nói về nghề nghiệp của mình ở thời quá khứ⁽⁴⁾.

- Thế nào, kapo Zdena, cô lại tiếp tục hành hạ CKZ đấy à? kapo Jan hỏi với vẻ trêu chọc.

- Đúng thế, ả trả lời mà không hề nhận thấy người ta đang cười nhạo ả.

- Cô có vẻ thích con bé đó nhỉ? kapo Marko hỏi.

- Đúng thế, ả đáp.

- Cô thích thú khi đánh đập cô ta. Cô không thể sống thiếu đi điều đó được.

Zdena suy nghĩ rất nhanh. Và bản năng mách bảo ả không nên nói sự thực.

- Đúng vậy, tôi thích làm thế.

Những người có mặt cười ò lên.

Zdena nghĩ hai tuần trước, đó hoàn toàn không phải một lời nói dối.

- Tôi có thể yêu cầu mọi người một điều không? ả ước m hỏi.

- Thì cứ nói thử.

- Hãy để cô ta cho tôi.

Mấy tên kapo cười rống lên.

- Đồng ý, kapo Zdena, bọn này sẽ để con bé đó cho cô, kapo Jan nói. Với một điều kiện duy nhất.

- Là gì? Zdena hỏi.

- Cô phải kể lại cho chúng tôi nghe.

Ngày hôm sau, đang lao động tại đường hầm, CKZ 114 thấy kapo Zdena tay cầm roi tiến về phía cô.

Máy quay lập tức chĩa về phía cặp đôi đang thu hút toàn bộ sự quan tâm của khán giả này.

Pannonique cố gắng làm việc tập trung hơn nữa, nhưng cô biết nỗ lực ấy chẳng giúp gì được cho cô.

- Cô là một con mèo hen ồm yếu, CKZ 114! à kapo gào lên.

Và một cơn mưa roi đổ ập xuống người tù nhân.

Ngay lập tức, Pannonique nhận ra cô không cảm thấy gì. Trận mưa roi chỉ là một động tác giả. Với phản xạ vốn có, CKZ 114 tỏ vẻ như đang cắn răng chịu đau.

Sau đó, có lúc cô đã liếc nhìn thật nhanh về phía gương mặt à kapo. Cô đọc thấy ở đó ánh mắt đầy ý nghĩa: mũ đao phủ đã cố ý tạo ra bí mật này, và à chỉ chia sẻ nó với nạn nhân của mình.

Chỉ thoáng sau, Zdena lại trở lại thành à kapo bình thường, với những tiếng gào la đầy thù hận.

Sau một tuần giả đánh đập CKZ 114, à lại hỏi cô câu lần trước:

- Tên cô là gì?

Pannonique không trả lời. Ánh mắt cô dò xét ánh mắt kẻ thù. Cô vác chậu đựng đất đá và mang đồ xuống nơi tập trung ở gần đó. Rồi cô quay lại hốt đất đá đầy chậu của mình.

Zdena đứng đợi, vẻ nhẵn nài, như để cho cô thấy rằng cách à đối xử với cô xứng đáng được đền đáp.

- Mà tên là gì?

Pannonique suy nghĩ giây lát rồi nói:

- Tôi tên là CKZ 114.

Đó là lần đầu tiên cô mở lời nói trước mặt một tên kapo.

Dù không tiết lộ tên của mình cho Zdena nhưng cô đã tặng à món quà mà à không hề ngờ đến: giọng nói của cô. Một giọng nói nhẹ, trằn và

trong. Giọng nói có âm sắc rất đặc biệt.

Zdena ngỡ ngàng đến mức ả không nhận ra câu trả lời rất quanh co.

Ả cũng không phải người duy nhất nhận thấy sự kiện này. Ngày hôm sau, hàng loạt các nhà xã luận cho đăng bài với tiêu đề CÔ ẤY ĐÃ NÓI!

Rất hiếm khi người ta nghe thấy một tù nhân nói. Hơn thế nữa, chưa một phương tiện truyền thông nào từng thu được giọng nói của CKZ 114. Với cô, người ta chỉ nghe được những tiếng rên nhẹ dưới làn mưa roi. Trong khi bấy giờ, cô đã nói hẳn hoi: “Tôi tên là CKZ 114.”

“Điều đặc biệt trong câu nói ấy, là từ tôi, một nhà báo viết. Trước đôi mắt ngỡ ngàng của chúng ta, cô gái trẻ đang chịu nỗi ô nhục khủng khiếp nhất, nỗi ô nhục bị tước đi nhân phẩm, bị nhục mạ, bị hành hạ đến cùng cực - cô gái trẻ mà chúng ta sắp phải chứng kiến cái chết và thực tế là như đã chết này vẫn có thể kiêu hãnh mở đầu một câu nói bằng từ tôi thắng lợi, một sự khẳng định chính mình. Quả là bài học quý vè lòng can đảm!”

Một nhật báo khác lại đưa ra phân tích đối lập:

“Cô gái trẻ đã công khai thừa nhận sự thất bại của mình. Cuối cùng (!) cô ấy đã lên tiếng, nhưng là để thú nhận sự thất bại, để nói rằng từ nay, danh tính duy nhất mà qua đó cô nhìn nhận về mình, là dãy số hiệu man di khủng khiếp ấy.”

Không một phương tiện truyền thông nào hiểu được bản chất thực của những gì vừa diễn ra: hành động ấy chỉ diễn ra giữa hai con người và chỉ họ mới hiểu ý nghĩa của nó. Và cái ý nghĩa vĩ đại ấy là: “Tôi đồng ý đối thoại với cô.”

Những tù nhân khác cũng không hiểu nhiều hơn, nhưng tất cả đều vô cùng ngưỡng mộ CKZ 114. Cô là người hùng của họ, phẩm cách cao quý trong cô đã mang lại cho cô can đảm ngang cao đầu.

Một phụ nữ trẻ mang số hiệu MDA 802 nói với Pannonique:

- Thật tuyệt, đảng ấy đã cho ả ta biết đảng ấy là thế nào.
- Nếu chị không thấy phiền, tôi muốn xưng chị - tôi hơn.
- Tôi tưởng chúng ta là bạn bè.

- Chính thế. Hãy để dành cách xưng hô suồng sã cho những kẻ có dã tâm làm hại chúng ta.

- Thật khó để gọi chị là chị. Chúng ta cùng tuổi với nhau.

- Những tên kapo cũng cùng độ tuổi với chúng ta. Đó là bằng chứng cho thấy khi đã qua tuổi niên thiếu, ở cùng độ tuổi không còn là điều kiện đủ để người ta có điểm chung nữa.

- Chị nghĩ cách xưng hô trang trọng như thế này sẽ mang lại điều gì đó ư?

- Điều gì giúp chúng ta khác biệt với những tên kapo nhất định là cần thiết. Cũng như tất cả những điều nhắc nhở rằng, ngược lại với bọn họ, chúng ta là những người văn minh.

Thái độ này lan tỏa rất nhanh. Chẳng bao lâu, toàn bộ các tù nhân trong trại đều xưng hô với nhau một cách trang trọng.

Cách xưng hô đó đã có những tác động nhất định. Tình cảm giữa người này với người kia không giảm đi, họ cũng không vì thế mà cảm thấy xa cách nhau, nhưng họ tôn kính nhau hơn rất nhiều. Đó không phải là một sự kính trọng bên ngoài: họ thực sự quý mến nhau nhiều hơn⁽⁵⁾.

Bữa ăn tối vô cùng nghèo nàn: bánh mì khô với thứ nước xúp trong đến mức một miếng vỏ rau củ trong đó cũng khó mà tìm được. Người ta đói mà khẩu phần ăn thì quá ít, thế nên hàng ngày họ vẫn đau đầu chờ tới bữa ăn đạm bạc ấy.

Những người nhận được phần ăn của mình vội lảng lảng ôm lấy khay và ăn một cách dè xẻn, vẻ nhu nhược, vừa ăn vừa tính toán xem còn được bao nhiêu miếng nữa.

Chẳng phải là chuyện hiếm khi đến cuối bữa ăn có ai đó òa lên khóc vì họ sẽ phải ôm cái bụng rỗng đến tận tối hôm sau: sống chỉ để trông chờ bữa tối thảm hại này và chẳng còn hy vọng vào bất cứ điều gì, vâng, quả là đáng phải khóc lắm.

Pannonique không chịu nổi sự đau khổ này nữa. Trong một bữa ăn tối, cô bắt đầu lên tiếng. Như một vị khách mời bên bàn tiệc đầy thức ăn, cô mở đầu câu chuyện với những người bạn tù trong nhóm. Cô nói về những bộ phim yêu thích và về những diễn viên mà cô ngưỡng mộ. Một người

ng ửi bên cô tán đ ồng, người tiếp theo bất bình, phản đ ối ý kiến của cô, giải thích quan đ iểm của anh ta. Mọi người bắt đ ầu nói lớn tiếng hơn. Họ bày tỏ thái đ ộ. Họ bàn luận sôi nổi. Có lúc Pannonique phá lên cười.

Chỉ có mình EPJ 327 nhận ra đ iều đ ó.

- Lần đ ầu tiên tôi thấy chị cười.

- Tôi cười vì hạnh phúc. Họ nói, họ tranh cãi, như thế đ ó là một đ iều quan trọng. Thật tuyệt vời.

- Chị mới là tuyệt vời. Nhờ chị mà họ quên đi bữa ăn thảm hại của mình.

- Anh thì sao?

- Tôi ư, hôm nay không phải là lần đ ầu tiên tôi nhận ra sức mạnh của chị. Không có chị hẳn tôi đã không còn t ồn tại.

- Người ta không chết dễ dàng như thế.

- Ở đây, chẳng có gì đ ơn giản hơn cái chết. Chỉ cần tỏ ra không còn đủ sức làm việc và ngày hôm sau, ta sẽ bị giết.

- Dẫu thế, ta không thể quyết định cái chết của mình.

- Có chứ. Cái đ ó gọi là tự tử.

- Chỉ một số ít người thực sự có khả năng đi đến tự tử. Tôi giống với số đông loài người, tôi có bản năng sống còn. Anh cũng vậy.

- Chân thành mà nói thì không có chị, tôi không chắc mình có được bản năng ấy. Ngay cả trong cuộc sống trước đây của tôi, tôi cũng chưa từng biết ai như chị: người mà ta có thể bày tỏ trọn vẹn suy nghĩ của mình. Chỉ cần nghĩ đến chị là tôi được giải thoát khỏi mọi nỗi chán chường.

Những người ng ửi cùng bàn với Pannonique không biết đến những bữa tối tử h ồ nữa. Các nhóm xung quanh hiểu ra nguyên tắc và làm theo: không còn ai ng ửi ăn trong im lặng. Nhà ăn trở thành một nơi ồn ào.

Bụng họ vẫn đói như trước, thế nhưng, không còn ai òa lên khóc khi kết thúc phần ăn ít ỏi của mình.

Họ cũng không đ ỡ g ầy hơn. CKZ 114 vốn đã mảnh mai khi bị bắt về trại nay lại mất đi nét cong tròn m ềm mại trên hai gò má. Vẻ đẹp trong đôi mắt cô ngày càng tăng lên, vẻ đẹp của cơ thể cô ngày càng giảm đi.

Ả kapo Zdena cảm thấy lo lắng. Ả tìm cách lén đưa thức ăn cho cô gái đang ám ảnh tâm trí ả. CKZ 114 từ chối vì lo sợ những hậu quả có thể xảy ra nếu cô chấp nhận.

Hoặc giả hành động của Zdena bị máy quay ghi lại, CKZ 114 có thể phải chịu những hình phạt mà cô thà không nghĩ đến.

Hoặc giả hành động của Zdena không bị máy quay ghi lại, CKZ 114 cũng thà không phải nghe những cách đê hèn mà ả kapo có thể đòi hỏi ở cô.

Dẫu thế, bụng cô sôi lên vì đói. Thật khó khăn khi phải quay mặt đi trước những thanh sô cô la mà nghĩ đến thôi cô đã phát điên vì thèm muốn. Nhưng rồi cô vẫn quyết định từ chối bởi không tìm được giải pháp nào.

Tình cờ, MDA 802 phát hiện ra vụ việc. Cô ta cảm thấy tức giận khôn tả.

Vào giờ nghỉ, cô ta đến nói nhỏ với cô bạn bất hạnh của mình một cách cộc cằn:

- Làm sao chị dám từ chối thức ăn?
- Đi đâu đó chỉ liên quan đến tôi thôi, MDA 802 ạ.
- Không, đi đâu đó liên quan đến cả chúng tôi nữa. Những thanh sô cô la ấy, chị đã có thể chia cho chúng tôi.
- Vậy thì chị cứ việc nhận lấy từ ả kapo Zdena đi.
- Chị biết rõ là ả ta chỉ quan đến mình chị.
- Chị không cho rằng đó là đi đâu bất hạnh của tôi sao?
- Không. Tất cả chúng tôi đều muốn có ai đó mang sô cô la đến cho mình.
- Bằng giá nào cơ chứ, MDA 802?
- Bằng giá mà chị sẽ đưa ra, CKZ 114 ạ.

Và cô ta bỏ đi, về đầy giận dữ.

Pannonique suy nghĩ. MDA 802 nói đúng. Cô đã tỏ ra thật ích kỷ. “Bằng giá mà chị sẽ đưa ra”: phải, chắc chắn có cách nào đó để tranh thủ cơ hội này mà không cần phải nhún nhường ả.

Zdena không có khả năng suy nghĩ với những từ ngữ của EPJ 327. Tuy nhiên, những gì ả thẫn quan sát được lại hoàn toàn tương đồng. Cảm giác chán chường mà EPJ 327 từng nói với Pannonique, ả hiểu. ả cảm nhận thấy đi đâu đó nhiều đến mức ả gọi nó thành tên.

Ngay thuở niên thiếu, khi người ta miệt thị ả, khi người ta miệt thị những gì người ta không hiểu trước mặt ả, khi người ta vô có giẫm nát những gì đẹp đẽ, khi người ta làm nhục người khác vì muốn được đắm mình trong ti tiện và được nhạo báng mọi người, Zdena cảm thấy một cảm giác khó chịu dai dẳng mà bộ não ả gọi tên là sự chán chường.

ả đã quen sống với sự nhơ nhớp ấy, ả tự nhủ đó là số phận chung, thậm chí ả còn tiếp thêm vào đó, để tạo ra ảo tưởng rằng ả không phải lúc nào cũng chỉ là nạn nhân. ả nghĩ thà ả gây ra cảm giác ghê tởm còn hơn là chịu đựng nó.

Họa hoằn lắm mới có lúc cảm giác chán chường biến mất. Khi ả nghe thấy một điệu nhạc mà ả cho là hay, khi ả rời khỏi một nơi ngột ngạt và cảm nhận được không khí lạnh buốt ào đến quất vào mặt, khi nổi chán ngấy thức ăn trong một bữa tiệc linh đình thoáng chốc bị quên đi nhờ một ngụm rượu chất khé cổ, thứ còn tốt hơn cả một sự giải thoát tạm thời: bỗng nhiên cảm giác chán chường đảo ngược, và không có từ nào để miêu tả trạng thái đối lập của nó, không phải sự yêu đời cũng không phải sự ham muốn, nó còn mạnh hơn thế gấp ngàn lần, một niềm tin vào cái gì đó rộng lớn vô cùng nhân lên trong ả, đến độ khiến đôi mắt ả mở lớn.

Pannonique làm nảy sinh trong ả cùng một cảm giác như thế. Một cảm giác không tên cho một người không tên: có quá nhiều cái không tên trong chuyện này. Bằng bất cứ giá nào, Zdena cũng phải biết tên của CKZ 114.

Đối với các tù nhân, gầy đi không đơn giản là vấn đề thẩm mỹ mà còn là vấn đề sống còn. Buổi sáng, trong đợt sát hạch đầu tiên, các tù nhân lần lượt bị kiểm tra: những người nhìn quá gầy yếu để có thể sống sót sẽ bị xếp vào dãy những người xấu số.

Một số tù nhân độn giẻ dưới bộ quần áo tù để trông có vẻ béo ra một chút. Làm sao để không bị sụt cân quá nhiều trở thành nỗi lo lắng thường trực.

Mỗi tổ g ãm có mười người. Pannonique bị ám ảnh bởi sự sống còn của mười người trong nhóm cô, trong đó có EPJ 327 và MDA 802. Nhưng cái áp lực vô thức mà họ đang gây ra để cô phải nhận sô cô la từ kapo Zdena trở nên quá sức chịu đựng đối với cô.

Tính chất ghê tởm của hoàn cảnh càng làm tăng sự kiêu hãnh trong cô. “Tên của ta đáng giá hơn sô cô la chứ,” cô nghĩ.

Trong lúc này, cô cũng đang càng ngày càng g ãy đi. Việc là thần tượng của khán giả không giúp cô thoát khỏi cái chết: các nhà tổ chức chương trình bắt đầu xoa tay khoái trí khi tưởng tượng ra giây phút hấp hối của cô, được năm chiếc máy quay đ òng thời truy ền đi, sẽ hấp dẫn khán giả truy ền hình đến thế nào.

Zdena hoảng sợ. Vì CKZ 114 vẫn nhất định từ chối phần sô cô la ả đưa, ả kapo bèn dùng uy lực của mình nhét thẳng thanh kẹo vào túi áo tù của cô. Ngay lập tức, cô gái trẻ phác một cử chỉ khuyến khích. Zdena bất ngờ trước sự bạo dạn ấy đến mức ả li ền nhét thêm thanh sô cô la thứ hai vào túi áo của cô gái mà ả muốn che chở. Hành động của ả không bị ai để ý.

CKZ 114 hướng v ề phía ả một cái nhìn thoáng có ý cảm ơn. Zdena không tin nổi vào điều tuyệt vời vừa xảy ra. “Cô ấy biết đi ầu đấy chứ,” ả tự nhủ. ả cũng tin mình hoàn toàn có lý.

Vào bữa tối, Pannonique chuy ền đi dưới g ãm bàn cho từng người một những miếng sô cô la khiến mọi người sung sướng đến phát điên. Các tù nhân nhăm nháp phần kẹo của mình với vẻ ngây ngất.

- Kapo Zdena đã đưa cho chị đấy à? MDA 802 hỏi.

- Vâng.

EPJ 327 nhăn mặt khi nghĩ đến cái giá mà CKZ 114 h ả đã phải trả.

- Chị đã ra giá như thế nào? MDA 802 hỏi gặng.

- Chẳng ra giá nào cả. Tôi có được phần sô cô la này mà chẳng phải đổi lại gì hết.

EPJ 327 thở dài như trút được gánh nặng.

- ả ta cần chị sống sót, MDA 802 bình luận.

- Chị thấy không: tôi đã có lý khi không tiết lộ tên mình một cách uổng phí, CKZ 114 nói.

Mọi người đều ò lên cười.

Điêu này đã thành thông lệ: mỗi ngày, kapo Zdena nhét hai thanh sô cô la vào túi áo của CKZ 114 và ả không nhận được bất cứ sự cảm ơn nào khác ngoài một ánh mắt liếc nhanh.

Sau khi những cảm xúc đầu tiên qua đi, Zdena bắt đầu lờ mờ nhận ra rằng cô gái được ả bảo trợ đang chế nhạo ả. ả vẫn hằng sung sướng với ý nghĩ được là ân nhân của người đang ám ảnh tâm trí ả. Vậy mà Pannonique tuyệt đối không cư xử như kẻ chịu ơn cuống cuồng vì cảm động: giá mà ít ra cô ta cũng hướng về phía ả với đôi mắt mở tròn đầy biết ơn! Đằng này, cô nàng làm như thể những phần sô cô la ấy hiển nhiên thuộc về mình.

Zdena tự nhủ rằng CKZ 114 xử sự như thế là hơi quá đáng. Càng ngày, ý nghĩ ấy càng tăng lên. ả cảm giác như đang sống lại nỗi nhục nhã từng vô cùng quen thuộc với ả: người ta coi khinh ả.

Giờ thì ả biết rằng các kapo khác và khán giả truyền hình cười nhạo ả: ả chẳng thêm quan tâm. Nhưng thái độ khinh rẻ của CKZ 114 khiến ả phát bệnh. ả ân hận vì đã thay những trận roi bằng lương thực. Lẽ ra ả phải thẳng tay đánh đứa con gái ả không hề quen biết ấy.

Tệ hơn: ả cảm giác như tất cả tù nhân trong tổ của CKZ 114 đều khinh miệt ả. ả hẳn đã trở thành trò cười của bọn họ. ả nghĩ đến việc cắt tiếp viện sô cô la cho cô gái. Khổ thay, suốt thời gian qua cô ta chẳng thêm da thêm thịt được chút nào.

Hẳn nhiên rồi: chắc chắn cô ta đã chia sô cô la cho những người khác. Chính vì thế mà những thanh sô cô la ấy chẳng giúp được gì cô ta. Có khi lũ khốn trong nhóm còn ăn luôn cả phần kẹo của cô ta. Và bọn chúng lại cười nhạo ả nữa chứ.

Zdena cảm thấy căm hận đến cùng cực lũ người xung quanh cô gái đang ám ảnh tâm trí ả.

Sự trả thù của kapo Zdena sớm bắt đầu.

Một buổi sáng, khi đi kiểm tra nhóm của CKZ 114, Zdena dừng lại trước mặt MDA 802.

Ả nấn ná không nói một lời vì biết chắc sự im lặng của mình khiến nạn nhân sợ hãi đến mức nào. Ả khinh bỉ nhìn cô ta. Liệu có phải tại cái bộ mặt bé tí, nhọn hoắt và xác xược hoàn toàn trái ngược với khuôn mặt của ả kia? Liệu có phải tại ả cảm thấy cô ta thân với CKZ 114? Zdena ghét cay ghét đắng MDA 802.

Cả nhóm của CKZ 114 nín thở dõi theo số phận của kẻ bất hạnh.

- Mày gầy đi đấy, MDA 802 ạ, cuối cùng ả kapo cũng lên tiếng.
- Không phải vậy, kapo Zdena, cô gái kiên quyết phản đối.
- Có chứ, mày gầy đi. Làm sao mà mày có thể không gầy đi cơ chứ khi phải làm những việc khổ sai trong chế độ ăn thiếu thốn thế này?
- Tôi không gầy đi, thưa kapo Zdena.
- Mày không gầy đi ư? Có phải tình cờ ai đó đã lén cho mày ăn kẹo?
- Không, thưa kapo Zdena, nữ tù nhân nói, càng lúc càng xanh mặt vì sợ.
- Vậy thì đừng có chối là mày đang gầy đi nữa! ả kapo gào lên.

Nói rồi ả túm lấy vai cô gái và ném cô như người ta quăng một thứ đồ vật vào hàng những tử tù. Cầm của MDA 802 bắt đầu run lên từng hồi.

Và lúc đó, một điếu khó có thể diễn đạt thành lời đã xảy ra.

CKZ 114 bước khỏi hàng, đi đến nắm lấy tay MDA 802 và kéo cô trở về đứng chung với những người được quyền sống.

Thấy Zdena điên lên vì giận dữ đang chạy lại hòng tái lập bản án, CKZ 114 bước tới đứng đối diện với ả, nhìn thẳng vào mắt ả và lớn tiếng đồng dục tuyên bố:

- Tôi tên là Pannonique!

PHẦN HAI

Phải mất một khoảng thời gian dài mọi việc mới trở lại bình thường.

Zdena đứng bất động trước mặt người con gái mà từ nay, hơn bất cứ ai khác, đã có một cái tên. Mãn nguyệt, kinh ngạc, phẫn nộ, hoảng hốt, ả được một phen choáng váng.

MDA 802, suy sụp, đứng khóc không thành tiếng.

CKZ 114 không rời mắt khỏi ả kapo. Cô khinh bỉ nhìn ả với sự tập trung cao độ.

EPJ 327 say đắm ngắm nhìn cô. Anh thấy cô tuyệt vời như chính cái tên mà cô mang.

Trong căn phòng với chín mươi lăm cái màn hình, những nhà tổ chức chương trình hơn hờ vui sướng.

Cô bé này quả là biết tạo cảnh giật gân. Họ không chắc đã hiểu những gì vừa xảy ra; tuy vậy, họ lại chắc rằng khán giả chẳng hiểu gì, căn cứ vào thái độ khinh miệt của khán giả. Họ cũng tin rằng đó là một cảnh tượng huyền thoại.

Ngay lập tức, các đài bạn tới tập điện thoại đến hỏi về ý nghĩa sự kiện. Người ta giải thích với họ rằng đi đầu vừa xảy ra không hề có trong luật chơi: cô gái trẻ CKZ 114 đã tạo ra một cú sốc, và cú sốc đó chỉ có giá trị trong trường hợp nhất định. Đó là một happening⁽⁶⁾. Vì vậy, nó sẽ không tái diễn nữa.

Người giải thích càng tỏ ra quả quyết hơn nữa bởi họ không nắm được bản chất của đi đầu kỳ diệu vừa diễn ra.

Ai là người nắm bắt được đi đầu ấy?

Không phải Zdena, ả đã rơi vào trạng thái mất lý trí. Quá choáng váng trước những gì vừa được nghe để có thể còn khả năng suy nghĩ, rốt cuộc Zdena cũng phải chấp nhận danh tính của cô gái vẫn hằng ám ảnh ả. ả mất hết sức mạnh.

Không phải CKZ 114, người vừa tình cờ khám phá ra một cách thức mới. “Tên của ta đã cứu được một mạng người. Một cái tên đáng giá một

mạng người. Nếu mỗi người trong chúng ta ý thức được giá trị của cái tên mình đang mang và hành xử cho đúng cách, thì rất nhiều mạng người sẽ được cứu.”

Cũng không phải các tù nhân khác, những người hẳn rất xúc động, nhưng lại ngỡ như mình vừa chứng kiến một sự hy sinh, một sự từ bỏ. Thần tượng của họ đã chỗi từ một kho báu để cứu một người bạn. Liệu đó có phải là khởi đầu cho sự hiến thân của cô ấy? Liệu hành động này có đẩy cô đến những hy sinh khác nghiêm trọng hơn?

EPJ 327 là người duy nhất không nhần: anh biết rằng hành động này sẽ không thể lặp lại. Khi một cái tên là một bức tường thành và việc vượt qua bức tường thành ấy khiến người ta mê mải thì đi đầu đó sẽ được gọi là tình yêu. Sự kiện họ vừa chứng kiến là một hành động của tình yêu.

Đi đầu kinh khủng nhất trong những đi đầu kỳ diệu là tằm ảnh hưởng của chúng có những giới hạn nhất định.

Sức mạnh của cái tên Pannonique đã cứu mạng MDA 802, và cho kapo Zdena hiểu ra sự tởn tại của những đi đầu thiêng liêng. Nhưng nó đã không cứu được mạng sống của những người mà “Trại tập trung” giết vào ngày hôm đó, và nó không khiến một lũ người khác hiểu ra sự tởn tại của những đi đầu thiêng liêng.

Nó cũng không ngăn được hành trình của thời gian. Những tù nhân kiệt sức và đói khát lại tiếp tục lao động khổ sai trong đường hầm dưới làn roi vọt. Nỗi tuyệt vọng lại xâm chiếm họ.

Rất nhiều người trong số họ lấy làm ngạc nhiên khi nghe thấy chính mình lầm bầm: “Cô ấy tên là Pannonique.” để tự tiếp thêm nghị lực. Họ không hiểu đi đầu gì trong thông tin ấy mang lại cho họ nhiều sức mạnh đến thế, nhưng họ nhận thấy đi đầu đó.

Tới bữa tối, CKZ 114 được đón chào như một vị anh hùng. Cả phòng ăn hô to tên cô khi cô bước vào.

Tại bàn ăn của tổ cô, không khí trở nên sôi nổi.

- Tôi xin lỗi, cô mở đầu, hôm nay kapo Zdena không tiếp tế sô cô la cho tôi.

- Cảm ơn chị, Pannonique. Chị đã cứu mạng sống của tôi, MDA 802 nói một cách trang trọng.

CKZ 114 say sưa nói về lý thuyết mà cô đã thàn dựng lên trong suốt một ngày làm việc tại công trường. Cô giải thích rằng tất cả mọi người đều có thể và phải làm như cô: như thế, họ mới có thể đưa được nhiều người bị kết án trở lại hàng ngũ những người sống sót.

Mọi người lắng nghe cô vì không muốn làm cô phật lòng. Chẳng ai nỡ nói thẳng rằng những điều cô đang trình bày chỉ là hảo huyền.

Khi cô vừa kết thúc bài diễn thuyết đầy tâm huyết của mình, EPJ 327 tuyên bố:

- Dù sao đi nữa, chúng tôi cũng sẽ không gọi chị bằng tên nào khác ngoài tên Pannonique, đúng không?

Lời tuyên bố được mọi người tuyệt đối tán thưởng.

- Đó là một cái tên rất đẹp, tôi chưa từng nghe thấy cái tên này, một người đàn ông vốn vẫn khiêm lời lên tiếng.

- Đối với tôi, đó sẽ luôn là cái tên đẹp nhất trên đời, MDA 802 nói.

- Đối với tất cả chúng tôi, tên của chị sẽ mãi là cái tên cao quý nhất, EPJ 327 nói.

- Tôi không biết phải trốn đi đâu nữa, CKZ 114 trả lời.

- Romain Gary⁽²⁾ từng là tù nhân trong một trại tập trung của Đức Quốc xã trong chiến tranh thế giới vừa qua, EPJ 327 nói tiếp. Điều kiện sống của các tù nhân thời đó cũng gần giống điều kiện sống của chúng ta bây giờ. Không cần phải nói các bạn cũng hiểu nó vô nhân tính, và tệ hơn, nó đẩy con người ta đến chỗ mất nhân phẩm thế nào. Khác với ở đây, phụ nữ và nam giới ở đó bị tách riêng. Trong trại tù nam của mình, Gary chứng kiến cũng như ông, các tù nhân trở thành những kẻ khốn khổ hoang dại, những con thú đau đớn. Những gì họ nghĩ còn tồi tệ hơn cả những gì họ phải chịu đựng. Nỗi day dứt lớn nhất là họ ý thức được điều đó. Liên tục chịu nhục nhã vì bị cắt giảm các khoản tối thiểu phục vụ nhu cầu sống, họ chỉ mong được chết. Cho đến ngày một người trong số họ nảy ra ý tưởng tuyệt vời: anh ta tạo ra nhân vật đức bà.

EPJ 327 ngừng lời để vớt xác một con gián ra khỏi bát xúp, rồi tiếp tục:

- Anh ta quyết định rằng kể từ lúc đó trở đi, tất cả bọn họ sẽ sống như thể có một đức bà đang ở bên họ, một đức bà thật sự, người mà họ sẽ cảm thấy vô cùng hân hạnh khi được tiếp chuyện, và trước mặt người ấy, họ sẽ phải cố gắng để không hạ thấp giá trị của mình. Cách thức tưởng tượng ấy đã được tất cả mọi người làm theo. Dần dần, họ nhận ra mình được giải thoát: bằng cách sống với sự hiện diện cao quý của vị đức bà tưởng tượng, họ đã lấy lại được nhân phẩm. Trong các bữa ăn, dù thức ăn của họ chẳng hề hơn những gì chúng ta đang có, họ vẫn bắt đầu nói trở lại, hơn thế nữa, họ còn trao đổi, đối thoại, lắng nghe người khác một cách chăm chú. Họ cung kính hướng về vị đức bà, kể cho người ấy nghe những đi ầu xứng đáng với bà. Ngay cả khi không nói gì, họ cũng quen với ý nghĩ rằng đức bà đang dõi mắt theo họ, và quen với cả việc đi ầu chỉnh cách hành xử sao cho cặp mắt ấy không phải thất vọng. B ầu không khí mới đó không thoát khỏi mắt những tên kapo. Chúng nghe người ta thì th ần về sự hiện diện của một vị đức bà và bắt đầu đi ầu tra. Chúng khám xét mọi ngõ ngách trong trại giam nhưng không tìm thấy ai. Chiến thắng tinh th ần ấy của các tù nhân đã giúp họ bám trụ được đến cùng.

- Câu chuyện thật đẹp, một người trong số họ nói.

- Câu chuyện của chúng ta còn đẹp hơn, EPJ 327 trả lời. Chúng ta không phải tạo ra nhân vật đức bà của mình: chị ấy t ồn tại, chị ấy sống với chúng ta, chúng ta có thể nhìn ngắm chị ấy, nói chuyện với chị ấy, chị ấy trả lời chúng ta, chị ấy cứu chúng ta, và chị ấy tên là Pannonique.

- Tôi chắc chắn là một vị đức bà tưởng tượng sẽ hiệu quả hơn nhi ều, CKZ 114 thì th ần.

EPJ 327 đã quên nhắc đến khác biệt cơ bản khác so với các trại giam của Đức quốc xã: những chiếc máy quay. Thiếu sót ấy còn mang một ý nghĩa quan trọng: các tù nhân đã nhanh chóng thôi để ý đến sự hiện diện của chúng. Họ đã phải chống chọi quá nhi ều với nỗi thống khổ của mình nên chẳng còn tâm trí nào để ý đến khán giả nữa.

Sự lãng quên tạm thời ấy đã cứu họ. Ánh mắt nhân từ của một đức bà tưởng tượng hay của một cô gái trẻ bằng xương bằng thịt có thể giúp người ta sống bao nhiêu, thì con mắt lạnh lẽo và hau háu của chiếc máy quay lại vùi dập người ta xuống kiếp nô lệ bấy nhiêu. Tệ hơn nữa: nó tước đi mọi khả năng tưởng tượng của con người.

Những ai phải sống trong một địa ngục dai dẳng hay nhất thời đều có thể vận dụng đến thủ thuật tinh thần hiệu quả nhất để chống chọi với địa ngục ấy: tự kể cho mình một câu chuyện. Người lao động bị bóc lột tưởng tượng mình là tù binh chiến tranh, người tù binh chiến tranh tưởng tượng mình là hiệp sĩ Chén Thánh, vân vân. Mọi nỗi thống khổ đều có biểu tượng và có sự tích anh hùng của nó. Kể bất hạnh khi có thể lấp đầy lòng ngực một hơi thở kiêu hãnh sẽ ngẩng cao đầu và không còn than vãn nữa.

Trừ khi anh ta nhìn thấy chiếc máy quay đang lén quan sát nỗi đau của anh ta. Lập tức anh ta biết rằng khán giả sẽ thấy ở anh ta hình ảnh một nạn nhân, chứ không phải một nhân vật anh hùng đang tranh đấu.

Bị đánh gục bởi chiếc hộp đen, anh ta buông rơi vũ khí hay chính là câu chuyện anh ta đang tự kể với mình. Và anh ta trở thành hình ảnh mà người ta sẽ thấy: một kẻ khốn cùng bị nghiền nát bởi câu chuyện đang diễn ra bên ngoài, một con người chỉ còn lại những bản năng tối thiểu.

Chúa trở nên cần thiết nhất khi sự vắng mặt của Người rõ ràng nhất. Trước lúc bị bắt vào “Trại tập trung”, với Pannonique cũng như với phần lớn những người khác: Chúa chỉ là một ý niệm. Thật thú vị khi tìm hiểu Người, thật hưng phấn khi nhận ra ở đó những điều khiến người ta choáng váng. Còn tình yêu của Chúa, đó là một khái niệm đầy sức mê hoặc, đến mức khiến người ta quên đi câu hỏi lớn về sự hiện diện của Người: tìm cách giải thích về tôn giáo là một điều ngu ngốc cỡ lớn chỉ làm nảy sinh thêm những chuyện ngớ ngẩn.

Từ khi bị bắt, Pannonique có một nhu cầu ghê gớm cần đòi hỏi ở Chúa. Cô khát khao khôn nguôi được chửi rủa Người. Giá như có thể gán trách nhiệm về cái địa ngục này cho một sự hiện diện siêu nhiên nào đó, hẳn cô đã được an ủi là có thể căm ghét vị chúa ấy bằng tất cả sức lực của mình, và trút lên ông ta những lời chửi rủa thậm tệ nhất. Khổ thay, thực tế không thể chối cãi của trại tập trung này chính là sự phủ định của Chúa: sự tồn tại của cái này tất yếu kéo theo sự phi tồn tại của cái kia. Người ta thậm chí không thể suy nghĩ về Người: Chúa thực sự vắng mặt.

Thật khó mà chịu nổi khi không thể trút lên ai đó nỗi oán giận như thế này. Tâm trạng này làm nảy sinh thứ trạng thái điên loạn. Thù ghét con người ư? Điều đó chẳng có nghĩa gì hết. Nhân loại là một đám chen chúc hỗn độn, một thứ siêu thị phi lý bán bất cứ thứ hàng gì và bán cả những thứ

đối lập. Thù ghét nhân loại đồng nghĩa với việc thù ghét một thứ từ điển bách khoa toàn thư: không có thuốc chữa cho tâm lý thù ghét ấy.

Không, cái mà Pannonique cần thù ghét, đó phải là một thứ nguyên tắc mang tính nền tảng. Một ngày kia, trong đầu cô nảy ra một sự liên tưởng: bởi vì chẳng ai có thể lấp chỗ trống đó, nên người ấy sẽ là cô, Pannonique, cô sẽ là Chúa.

Thoạt đầu, ý tưởng ngông cuồng ấy khiến cô buồn cười. Tiếng cười này khiến cô phải suy nghĩ: chỉ riêng việc tìm ra lý do để cười đã làm cô thấy ấn tượng. Ý tưởng của cô thật lệch lạc và thô thiển, chắc chắn rồi: nhưng cô chẳng quan tâm. Về mặt lệch lạc, không gì có thể lệch lạc hơn cái trại tập trung này.

Chúa ơi: cô không được tạo ra để đóng vai trò ấy. Không ai được tạo ra để đóng vai trò ấy. Thế nhưng, vấn đề không nằm ở đó. Vị trí ấy đang bị bỏ trống: đây mới chính là vấn đề. Vì vậy cô sẽ lấp chỗ trống này. Nguyên tắc mang tính nền tảng để người ta thù ghét sẽ là cô: thà vậy còn đỡ đau đớn hơn là không có ai để trút sự căm hận này. Nhưng mọi thứ sẽ không dừng ở đó. Cô sẽ là Chúa không chỉ để tự chửi rủa mình mà sẽ là Chúa ngay cả trong suy nghĩ của chính mình.

Cô sẽ là Chúa cho tất cả. Vấn đề không còn là tạo ra vũ trụ: quá muộn rồi, cái xấu cũng đã tồn tại. Thực chất, khi quá trình sáng tạo hoàn thành, thì công việc của Chúa sẽ là gì? Hẳn sẽ giống như công việc của một nhà văn khi cuốn sách của ông ta được xuất bản: công khai bày tỏ tình yêu với tác phẩm của mình, nhận những lời khen ngợi, những lời chê nhạo, những thái độ thờ ơ dành cho nó. Đối diện với một số độc giả khi họ chỉ trích những thiếu sót của tác phẩm dù ông biết rằng, dầu họ có lý, ông cũng không thể thay đổi những thiếu sót đó được. Yêu nó đến cùng. Tình yêu ấy là sự hỗ trợ cụ thể duy nhất mà người ta có thể mang tới cho tác phẩm.

Thêm một lý do nữa để im lặng. Pannonique nghĩ đến những tiểu thuyết gia diễn thuyết thao thao bất tận về cuốn sách của họ: đi đâu đó phỏng có ích gì? Chẳng phải họ sẽ giúp ích cho tác phẩm của mình tốt hơn nếu trong quá trình tạo ra nó, họ biết đưa vào đó tất cả tình yêu cần thiết? Và giả sử họ đã không thể mang lại sự hỗ trợ ấy đúng lúc, thì chẳng phải họ sẽ giúp ích cho tác phẩm của mình nhiều hơn sao khi vẫn cứ tiếp tục yêu nó bằng một tình yêu đích thực, một tình yêu không thể hiện qua những diễn văn dài dòng

mà qua một sự im lặng được nhấn mạnh bởi những câu từ giá trị? Sáng tạo, quá trình này không phải khó khăn gì bởi nó khiến người ta vô cùng ngây ngất: chính sau đó công việc của Chúa mới phức tạp hơn nhiều.

Đó chính là lúc Pannonique sẽ ra tay can thiệp. Cô sẽ không là Đức Jesus - cô không muốn đóng vai nạn nhân chịu tội thay, vai diễn mà chương trình này muốn phân cho họ. Cô sẽ là Chúa, là hiện thân của sự cao cả và tình yêu thương.

Cụ thể, đi đâu đó có nghĩa là phải yêu thương những người khác đến cùng. Và việc này không đơn giản chút nào, bởi vì không phải mọi tù nhân đều khiến người ta yêu thương được.

Yêu thương MDA 802, yêu thương EPJ 327 ư, còn có gì tự nhiên hơn thế? Yêu thương những tù nhân không hề quen biết, đi đâu đó cũng không khó. Yêu thương những tù nhân luôn làm cho cuộc sống của những người xung quanh trở nên không chịu nổi vẫn là việc hoàn toàn có thể. Bạn có thể yêu thương ai đó, chừng nào bạn còn hiểu được anh ta.

Nhưng làm sao Pannonique có thể yêu thương ZHF 911?

ZHF 911 là một bà già. Đi đâu lạ lùng là các nhà tổ chức chương trình vẫn chưa loại bỏ người đàn bà này. Song cũng dễ dàng đoán được tại sao họ giữ bà ta lại: bởi vì đó là một bà già đáng kính trọng.

Mụ giống như phù thủy Carabosse⁽⁸⁾, gương mặt nhăn nheo vì hàng ngàn vết nhăn của sự đĩ bại. Miệng mụ đại diện cho cái ác cả trong vẻ nhăn nhúm của nó - vết nhăn vốn là đặc trưng của những đôi môi xấu xa - lẫn trong những từ ngữ tuôn ra từ đó: mụ luôn tìm thấy trong mỗi người điểm yếu nào đó để làm tổn thương họ. Sự độc ác của mụ chỉ nằm ở lời nói: mụ là minh chứng cho những sức mạnh xấu xa của ngôn ngữ.

Ngay trên chuyến tàu chở các tù nhân đến trại, ZHF 911 đã làm mọi người phải chú ý: trong khi những bà mẹ ôm chặt con mình vào ngực, mụ buông lời tuyên bố về số phận đang chờ đón bọn trẻ. “Rõ ràng rồi, mụ nói với họ. Bọn phát xít Đức từng giết sạch trẻ con đầu tiên. Cũng chẳng trách bọn họ được: lũ ranh con lúc nào cũng khóc rống lên này, lũ ranh con chuyên ỉa đùn này, lũ ranh con ăn hại này chỉ mang lại những đi đâu phiền toái, và toàn là quân vô ơn! Mấy người đừng có bám lấy chúng mãi thế,

đến nơi là chúng sẽ bị giết sạch. Chà, thưa quý bà, ngoài việc khiến bà phát phì, lũ oắt con này còn làm được gì cho bà nào?”

Quá đỗi sùng sờ, các bà mẹ chẳng biết phải trả lời mục quái vật ấy ra sao. Một số người đàn ông lên tiếng:

- Này, mục già rác rưởi kia, mục có biết ở Dachau⁽⁹⁾, số phận dành cho người già là thế nào không?

- Rồi các người sẽ thấy, mục già nghiên rằng trả lời.

Mục già lúc đó còn chưa mang số hiệu ZHF 911 ấy đã không l'ân: những chiếc máy quay gắn trong toa tàu hỏa đã ghi lại được bản chất con người mục, bởi vì, không giống những người cao tuổi khác, khi đến trại, mục đã thoát khỏi cái chết. Các nhà tổ chức chương trình hỏa đã tính toán rằng mục sẽ làm suy sụp tinh thần các tù nhân, và như vậy sẽ rất thú vị. Liệu có phải mục tiên đoán được điều đó? Không có gì chắc chắn cả. Song chẳng mấy chốc, người đàn bà này tỏ ra coi thường tất cả.

Nghiên cứu ZHF 911 đồng nghĩa với nghiên cứu cái ác. Đặc tính nổi bật ở mục là thái độ thờ ơ tuyệt đối: mục không đứng về phía những tên kapo, chẳng đứng về phía các tù nhân, cũng chẳng đứng về phía bản thân mình. Bản thân mục không mang lại cho mục cảm xúc nhiều hơn những người khác. Mục nguy hiểm bằng những lời lẽ lỗ bịch nhất trong khi người ta bảo vệ một người hay một cái gì đó. Mục thích nói những điều kinh khủng với bất cứ ai mà chẳng vì ý định sâu xa nào: chỉ đơn giản vì thích thú khi khiến được người khác đau đớn.

Các quan sát khoa học về ZHF 911 cho thấy những đặc tính khác của cái ác: mục rất trơ lì, chỉ dùng năng lượng để nói - nhưng là thứ năng lượng không gì sánh nổi. Nếu người ta cảm giác mục thông minh, thì đó là bởi sự độc ác ngấm trong từng lời đối đáp của mục, những lời reo rắc nước mắt và tuyệt vọng.

Thật kinh khủng khi nhận ra rằng người xấu xa nhất trại giam này là người thuộc nhóm tù nhân, chứ không phải thuộc nhóm cái ác. Điều đó hoàn toàn logic: quỷ dữ là thế lực chia cắt. ZHF 911 là nhân tố khiến trại giam trở nên trì trệ. Không có mục, thì trại giam có lẽ đã là tập hợp của cái thiện, nhưng có mục, trại giam chỉ là một nhóm người đáng thương bị giằng xé bởi những cuộc đấu khẩu nội bộ.

Tại sao các tù nhân lại có thể nghĩ rằng họ thuộc nhóm cái thiện khi mà mỗi sáng, họ đều mong đợi cái chết của mẹ già đáng ghê tởm kia? Khi đám kapo đến chọn ra những người bị kết án tử hình trong ngày, hòa lẫn với nỗi sợ hãi là niềm thích thú mong được thấy ZHF 911 bị kết liễu. Nhưng chẳng bao giờ mẹ bị chọn. Sau mỗi lần như thế, mẹ đều nhìn những người trong trại mình bằng ánh mắt đắc thắng. Mẹ biết họ mong đợi cái chết của mẹ đến thế nào.

Một vài người tốt bụng tỏ ra bất bình trước sự căm ghét mà mọi người dành cho mẹ: “Thử nghĩ mà xem, bà ấy già lắm rồi, bà ấy có biết gì nữa đâu, sao các anh chị lại có thể ghét bỏ bà ấy như thế? Đó không phải lỗi của bà ấy.” Những lời lẽ này làm bùng lên những trận cãi cọ. Chúng đến tai ZHF 911 khiến mẹ thích thú. “Không có ta, có lẽ họ đã rất yêu thương nhau,” mẹ tự nhủ.

Cái lưới rắn độc của mẹ trút nọc độc lên cả những tên kapo (lúc nào cũng bằng những từ ngữ gây tổn thương nhất: ví dụ mẹ không chửi ả kapo Lenka là con đĩ, nếu mẹ nói thế hẳn ả đã có thể mỉm cười, mà mẹ chửi ả là con đàn bà thiếu hơi đàn ông, cụm từ này khiến ả ta điên tiết), lên những người tổ chức - những “tên phát xít đầu óc bã đậu”, những “tên Hitler khốn cùng” - và lên khán giả, mẹ gọi họ là “lũ đầu bò”. Không ai chịu nổi mẹ.

Dẫu thế, cái khủng khiếp nhất thì người ta không thể trách mẹ, bởi vì mẹ làm đi đâu đó hoàn toàn vô thức: ZHF 911 thường rú lên khi có ánh trăng. Gần như mỗi tối, vào khoảng nửa đêm, người ta nghe thấy những tiếng tru chói tai phát ra từ trại giam; những tiếng tru ấy kéo dài khoảng năm phút rồi ngưng. Phải mất một thời gian người ta mới hiểu nguồn gốc của những tiếng tru này. Những người ngủ cùng lán với mẹ già cuối cùng cũng tố cáo mẹ: “Làm ơn giải thoát chúng tôi khỏi mẹ điên không giống con người này với.”

Các ông chủ xoa tay khoái chí. Họ tổ chức ghi hình thứ âm thanh độc hại buổi đêm này: đầu tiên người ta thấy cảnh cả trại chìm trong giấc ngủ, bỗng nhiên người ta nghe thấy những tiếng hú khủng khiếp, chiếc máy quay ra vẻ tìm kiếm, nó đi vào một cái lán và người ta thấy ZHF 911 ngã trên đồng rơm tru lên từng hồi. Vài phút sau, người ta thấy mẹ ngã xuống gối trong trạng thái vô thức.

Người ta hỏi mục về hiện tượng ấy. ZHF 911 tỏ vẻ ngạc nhiên một cách thành thật và chối biến.

Không gì khiến tinh thần các tù nhân suy sụp hơn việc phải chứng kiến sự điên dại này. Khi những tiếng hú cất lên, mỗi người trong họ đều điên tiết tự nhủ: “Sao bọn chúng không giết mục cho rồi! Mong sao sáng mai đến lượt mục sẽ bị kết liễu!”

Pannonique căm ghét người đàn bà này đến tận xương tủy và chỉ cần mong mục chết đi. Cô đã uống công buốc mình phải nghe theo lẽ phải, uống công tự nhủ rằng đâu phải ZHF 911 là người tạo ra “Trại tập trung”, bởi cô vẫn cảm thấy móng tay mình biến thành móng vuốt mỗi khi cô gặp mục. Và khi cô nghe tiếng mục già chết tiệt rống lên trong đêm, cô chỉ muốn được tự tay bóp cổ mục.

“Nếu không có ZHF 911 thì làm Chúa sẽ dễ dàng biết bao!” Cô lấy làm buồn cười vì suy nghĩ phi lý của mình: quả thực, nếu cái ác không tồn tại thì làm Chúa thật dễ - nhưng nếu thế, người ta cũng chẳng cần đến Chúa.

Ở một thái cực khác, trong trại có một cô bé cũng thoát khỏi án tử hình một cách lạ lùng. PFX 150 là một bé gái mười hai tuổi và chẳng có đặc điểm gì nổi bật. Em không có vẻ lớn trước tuổi, không xinh nhưng nhìn khá dễ thương, gương mặt ngơ ngác cho thấy rõ sự ngây thơ của em. Em rất ngoan ngoãn, ít nói. Em không hiểu tại sao người ta còn để em sống, và em không biết liệu em có thích chết hơn hay không.

- Người ta còn chờ gì mà không kết liễu luôn con bé này đi nhỉ? ZHF 911 nói rõ to mỗi khi mục ta gặp em.

PFX 150, hẳn được nuôi dạy khá tử tế, không nói lại câu nào. Pannonique điên lên vì giận dữ.

- Tại sao chị (10) không tự bảo vệ mình? cô hỏi cô bé.

- Tại vì bà ấy không nói trực tiếp với em.

Pannonique dạy cô bé một câu để đáp lại thật rõ ràng nếu lần sau ZHF 911 còn buông lời khiêu khích.

Chẳng bao lâu sau đi đâu đó xảy ra. PFX 150 cất giọng nhỏ nhẹ nói lại:

- Người ta còn chờ gì mà không giải quyết mù già hay rút lên dưới ánh trăng này nhỉ?

ZHF mỉm cười.

- Chính thế, mù ta trả lời. Ta ư, ai cũng biết tại sao bọn chúng còn giữ ta: bởi vì ta tàn phá cuộc sống vốn đã rất kinh khủng của các người. Nhưng mà, một con bé chẳng có giá trị gì và chẳng làm phiền ai, thì vì lý do xấu xa nào mà bọn chúng còn giữ mà nhỉ?

Cô bé ngó người, chẳng biết phải nói gì. Khi Pannonique đến khen ngợi em đã dám nói lại, PFX 150 trách cô:

- Hãy để em yên! Em đã có lý khi im lặng! Chỉ vì chị, em đã cho bà ta cơ hội nói với em những điều tồi tệ hơn! Và bây giờ thì em đang chết vì sợ đây. Đi mà lo việc của chị đi!

Pannonique cố gắng ôm cô bé vào lòng để an ủi, nhưng cô bé vùng mạnh ra.

- Chị làm ra vẻ cao cả, như thể chị có giải pháp cho mọi chuyện, nhưng không phải thế, chị chỉ làm mọi việc tệ hơn mà thôi, cô bé giận dữ tuôn ra một tràng.

Pannonique cảm thấy hổ thẹn. “Đây là bài học cho ta khi ta tự cho mình những quyền lực mà ta không có,” cô nghĩ.

Nhưng không phải vì vậy mà cô từ bỏ ý nghĩ về quyền năng chúa trời trong tâm trí. Cô quyết tâm sẽ tìm cách tốt hơn để sử dụng nó.

Giống như hầu hết các đêm khác, Pannonique thức giấc vì tiếng hú của ZHF 911.

“Tại sao ta lại căm ghét mù bởi những tiếng gào rút ấy hơn là bởi những lời lẽ lăng mạ ghê tởm mù trút lên đầu chúng ta nhỉ? Tại sao ta lại có thể vô lý đến thế?”

Sự thực là tất cả mọi người trong trại giam đều nghĩ giống cô: sự điên dại của mù già khiến người ta bức bối nhiều hơn những lời ác độc mù nói. Không phải sai khi cho rằng trong những lời xấu xa của mù có cái gì đó vô tình lại rất hài hước, trong khi những tiếng rút về đêm chỉ làm rõ thêm sự hiện hữu nhóp nhúa của chính họ.

Pannonique thử phân tích những tiếng như tiếng cú kêu đêm ấy - bỗng nhiên cô cảm thấy dùng từ này không hợp lý. Tiếng cú kêu đêm không phải là không dễ chịu. Còn thứ tiếng mà mục già phát ra giống với tiếng sủa dài của loài chó ngao hơn. Âm thanh ấy cất lên, đạt đến cao trào, rồi giảm xuống, dừng lại, và lại bắt đầu.

Sau khoảng năm phút, một âm thanh co thắt khàn khàn (“Aaah!”) vang lên báo hiệu hồi kết.

Pannonique thấy buồn cười: “Nghệ sĩ vừa xong phần trình diễn và đang chào khán giả.”

Cô cảm giác như nghe thấy âm thanh gì đó. “Ồi không, bà ta lại bắt đầu!” Cô nhú mào, căng tai: thứ âm thanh này hoàn toàn khác. Đó không phải tiếng kêu của mục già, mà là tiếng rên khe khẽ của một sinh linh nhỏ bé.

Âm thanh ấy ngừng lại rất nhanh. Dù vậy, tiếng kêu nhỏ xíu vẫn tiếp tục ám ảnh tâm trí Pannonique. Nó khiến cô cảm thấy đau xé lòng.

Ngày hôm sau, cô kín đáo đi đầu tra. Song chẳng ai nghe thấy gì khác ngoài tiếng gào rú của mục già. Cô gái trẻ không vì thế mà cảm thấy yên lòng.

Trong lúc vất vả dọn dẹp những đồng đất đá tại công trường, cô bỗng cảm thấy giận điên người khi nghĩ đến khán giả truyền hình. Đó là một thứ ngòi nổ âm ỉ xuất phát từ lồng ngực, từ từ dâng lên đến tận răng, biến cả hàm răng thành nanh vuốt. “Thử hình dung bọn họ nghĩ đó, trước màn hình tivi một cách nhu nhược, thưởng thức cái địa ngục mà ta đang phải chịu, và chắc chắn còn ra vẻ bất bình nữa chứ! Chẳng có bất kỳ ai làm hành động gì đó cụ thể để cứu chúng ta, một việc hết sức tự nhiên, nhưng ta đâu mong đợi đến vậy: dám cá là chẳng có lấy một ai tắt tivi đi hay chuyển sang kênh khác.”

Đúng lúc đó, ả kapo Zdena đi tới quát roi liên tiếp lên người cô, vừa đánh vừa chửi rủa, rồi ả tiếp tục đi canh chừng những người khác.

“Ta ghét cả ả nữa, nhưng ta vẫn ghét đám công chúng kia hơn. Ta thích kẻ đánh đập ta hơn những kẻ đứng nhìn ta bị đánh đập. ả không đạo đức giả, ả công khai đóng vai một kẻ bỉ ổi. Trong cái ác cũng có thứ bậc nhất định, và kapo Zdena không phải kẻ chiếm giữ vị trí đáng ghê tởm nhất.”

Cô thấy tên kapo Marko đang gào thét chửi rủa PFX 150. Thân phận trẻ con khiến cô bé phải chịu ít roi vọt nhưng nhiều những lời xỉ vả. Rõ ràng cô bé lúng túng chẳng biết phải làm thế nào. Những gì em đang trải qua nhắc em nhớ lại trường học, nơi người lớn không tiếc lời mắng nhiếc em, nhưng đồng thời, nó lại chẳng gọi cho em đi đâu gì cả, có chăng chỉ là cảm giác phục tùng thành hình từ thời thơ ấu vẫn luôn bóp nghẹt mọi tư tưởng phản kháng.

Pannonique nhẹ nhàng đến gần.

- Hắn nói gì với chị vậy? cô hỏi em.
- Em chỉ giả vờ nghe hắn thôi.
- Chị giỏi thật, Pannonique nói, cô nhận thấy trẻ con cũng có những phương cách riêng của chúng.
- Tại sao chị không xưng hô thân mật với em? Em thích như vậy hơn.
- Nếu là ở ngoài kia, tôi sẽ xưng hô thân mật với chị và tôi cũng sẽ đề nghị chị xưng hô thân mật với tôi. Nhưng ở đây, chúng ta cần phải thể hiện sự kính trọng trong cách nói chuyện với nhau, đi đâu mà các kapo không muốn làm.
- Vậy với những người tổ chức chương trình, phải gọi họ là “các chú” hay là “các ông”?
- Chị nói chuyện với họ à?

PFX 150 có vẻ bối rối. Cô bé im lặng một lúc rồi mới trả lời:

- Không. Nhưng nếu một người trong ban tổ chức hoặc một kapo đến đặt câu hỏi với em, em phải gọi họ là “chú” hay là “ông”?
- Cần phải xưng hô trang trọng với tất cả mọi người.

Kapo Zdena chạy tới gào lên rằng họ ở đây để làm việc chứ không phải để tán gẫu.

Cuộc nói chuyện chớp nhoáng ấy khiến Pannonique không thôi băn khoăn. Trong khi tiếp tục làm việc, cô nhận ra rằng bản giao hưởng *Vua loài cây tổng quán sủi* của Schubert cứ trở đi trở lại trong đầu cô. Đó không phải bản nhạc lý tưởng dành cho công việc này. Bình thường, Pannonique lập trình sẵn trong đầu mình những bản giao hưởng có thể

mang lại cho cô năng lượng cần thiết để làm một công việc đòi hỏi nhiều sức lực tay chân - Saint-Sans hay Dvorak - nhưng lúc này, thứ giai điệu xé ruột trên cứ bám riết tâm trí cô và khiến cô kiệt sức.

Pannonique hỏi thăm các tù nhân ngủ cùng lán với cô bé. Cô không nhận được câu trả lời thỏa đáng nào. Phần lớn mọi người đều kiệt sức và thèm ngủ đến mức ngay cả những tiếng hú trong đêm của mục già họ cũng không nghe thấy.

- Nhưng cô bé ấy ở gần chỗ các bạn hơn chỗ chúng tôi kia mà, Pannonique nói.

- Tôi mệt đến mức chẳng đi đâu gì có thể đánh thức tôi được, người ta trả lời cô.

- PFX 150 là một đứa bé, họ còn nói với cô. Nó rất ngoan, chúng tôi chẳng hề nghe tiếng nó.

Buổi tối, Pannonique lại thử nói chuyện với cô bé lần nữa. Không dễ chút nào. Cô bé khó nắm bắt như một cục xà phòng, và thường lẫn tránh như thể chẳng có gì là quan trọng cả. Pannonique tìm cách đi đường vòng.

- Trong cuộc sống trước đây của chị, chị thích đi đâu gì?

- Em thích chim. Chúng đẹp, chúng tự do, chúng biết bay. Em thường đứng rất lâu nhìn chúng. Em dùng toàn bộ số tiền tiêu vặt của mình để mua chim ngói ở chợ và thả cho chúng tự do. Em rất thích làm thế này: em cần cơ thể ấm nóng và run rẩy ấy trong đôi tay mình, em thả nó về phía trời và nó trở thành chủ nhân của không gian bao la. Em cố gắng đồng hành với nó một đoạn bằng suy nghĩ.

- Có chim trong trại này không?

- Chị không nhận thấy à? Không có con nào cả. Lũ chim đâu có ngu ngốc. Ở đây bốc mùi quá tệ.

- Chị giống như một chú chim trong trại này, Pannonique âu yếm nói.

Thế là PFX 150 nổi giận dữ dội.

- Chị hãy để em yên!

- Tôi nói gì không phải à?

- Con chim nhỏ thế này, con chim nhỏ thế kia, đừng có gọi em như vậy!

- Những người khác trong trại cũng gọi chị là con chim nhỏ ư?

Cô bé ngừng nói. Đôi môi em run lên. Em gục đầu vào lòng bàn tay. Pannonique không nói được lời nào nữa.

Đêm hôm sau, cô cố thức để canh chừng. Nhưng một cơn buồn ngủ không thể cưỡng nổi ào đến và cô chẳng còn nghe thấy gì. Cô tự trách mình: “Chúa sẽ không ngủ mê mết như thế nếu Người có ai đó phải che chở.”

Đêm tiếp theo, cô lập trình cho đầu mình kỹ lưỡng đến mức cô không hề nhắm mắt. Cô chẳng nghe thấy gì, kể cả tiếng của mẹ già. Vì những lý do không thể hiểu nổi, mẹ đã không hú lên dưới ánh trăng như mọi khi.

Đêm thức trắng ấy để lại trong cô cảm giác mệt mỏi đầy oán hận: “Chúa không bao giờ có cảm giác này.” Song không vì thế mà cô từ bỏ ý định đại diện cho Người: “Đó không phải là nghĩa vụ của ta và ta không thích thú gì khi làm thế: chỉ có đi đầu việc này vô cùng cần thiết.”

Đêm hôm sau ZHF 911 bù cho đêm hôm trước, mẹ hét to hơn mọi khi khiến Pannonique choàng tỉnh như một kẻ mộng du và rón rén bước ra khỏi lán. Cô chạy thẳng đến lầu của PFX 150 và nấp đi. Một gã đàn ông dong dỏng cao và khỏe mạnh mở cửa, trong tay ôm một cơ thể nhỏ bé bị gã bịt miệng bằng một bàn tay. Khi gã bước qua dưới ánh đèn của tháp canh, Pannonique thấy rõ gã đã rất già, và mặc một bộ vest lịch lãm. Gã bỏ đi với chiến lợi phẩm của mình.

Cô vẫn đứng nấp trong vũng bùn, tim cô như muốn ngừng đập. Cô cảm giác thời gian kéo dài vô tận. Khi quay trở lại, gã không phải dùng tay bịt miệng cô bé nữa: nó nằm bất động, sóng soài trên tay gã.

Gã vào lầu rồi trở ra một mình. Pannonique đi theo. Cô thấy gã bước vào khu nhà ở của những người mà họ gọi là chỉ huy: những trưởng ban tổ chức. Cánh cửa lập tức khép lại và được khóa kỹ càng.

Lúc quay trở lại chiếc giường bằng rơm của mình, Pannonique òa khóc vì cảm giác ghê tởm.

Ngày hôm sau, cô dò xem nét mặt của PFX 150 thế nào: nó chẳng có biểu hiện gì cả.

- Người đàn ông cao tuổi tối qua là ai?

Cô bé không trả lời.

Cô gái trẻ nắm lấy vai em mà lắc như điên dại:

- Tại sao chị lại bảo vệ ông ta?
- Em đang bảo vệ chính mình đấy chứ.
- Tôi đã đe dọa chị ư?

Kapo Marko đến quát Pannonique:

- Mày có thôi làm phiền con bé khốn khổ này không?

Trong khi dọn dẹp đồng đất đá, cô tự hỏi, trong cơn tức giận cực độ, tại sao các tù nhân ngủ cùng lán với cô bé lại có thể không nhìn, không nghe thấy gì. “Mình chắc chắn là họ nói dối. Những kẻ khốn nạn đó, chúng chết khiếp vì sợ hãi. Nhưng mình, mình sẽ không để yên.”

Cô đợi đến khi ả kapo Zdena lại gần và nói với ả rằng cô muốn được gặp một người trong ban tổ chức. Zdena nhìn cô với vẻ kinh ngạc, như thể cô vừa hỏi xin ả một con gà tây rô ti. Nhưng dường như yêu cầu kiểu này chưa bao giờ được tính tới: ả kapo bỏ đi.

Nhưng cần phải tin rằng ả đã chuyển lời yêu cầu ấy lên cấp cao bởi vì cô nhận được câu trả lời: việc đó là không thể. Pannonique nhờ hỏi lại xem cô có cách nào khác không. “Cô tưởng cô đang ở đâu?” người ta trả lời cô.

Cả ngày, cô gái trẻ cố tìm ra ai đó để có thể tiết lộ bí mật bản thủ này. Đến tối, cô vẫn không tìm thấy. Trong khu nhà ăn, cô cảm thấy không thể chịu nổi nữa: “Nếu mình đứng dậy, nếu mình kêu gọi tất cả mọi người làm chứng, và nếu mình la to lên những điều mình biết thì sao? Sẽ chẳng giải quyết được gì cả. Trong trường hợp tốt nhất, sẽ có nổi loạn, và tất cả sẽ kết thúc trong một cuộc tắm máu. Trong trường hợp xấu nhất, những tù nhân kia sẽ không phản ứng gì hết, họ sẽ ng ẫ nhu nhược trước phần ăn của họ, mà mình thì không muốn đối diện với nguy cơ phải thất vọng về họ đến vậy. Thà mình trực tiếp hành động còn hơn.”

Đêm tiếp theo là một trong những đêm mù già không hù lên dưới ánh trăng. Vì thế, Pannonique không tỉnh giấc và cô đã không thể bảo vệ PFX 150. Sáng hôm sau, cô giận điên người: “Hóa ra vắng tiếng rống của mù phù thủy ấy là mình ngủ không còn biết lo lắng đến điều gì trên đời nữa!”

Đêm kế tiếp, cô bị kéo ra khỏi giấc ngủ bởi những tiếng rú của ZHF 911. Nhưng khi cô đến được lều của bé gái, gã đàn ông ấy đã đi xa. Cô liền đuổi theo gã, và không cần suy nghĩ, cô nhảy đến đứng trước mặt gã.

Gã đứng sững và im lặng nhìn cô.

- Thả cô bé ra! cô ra lệnh.

Nằm trong tay gã, PFX 150 gửi đến cô những dấu hiệu kỳ lạ bằng cách lắc đầu.

- Thả cô bé ra! cô lặp lại.

Gã vẫn đứng đó, bất động.

Pannonique nhảy đến siết cổ gã.

- Mày có thả cô bé không?

Bằng một động tác gọn gàng, gã đẩy kẻ tấn công mình ra và lẳng cô đi thật mạnh, rồi gã dẫn bước về phía khu nhà ở của những người chỉ huy. Pannonique nắm được chân gã và kéo gã ngã xuống. Bé gái lăn vào vũng bùn. Pannonique bảo cô bé chạy đi nhưng kẻ kia đã nắm được cổ chân cô bé. Gã đứng dậy và bỏ đi, kéo theo cô bé phía sau.

Pannonique vừa đuổi theo vừa chửi rủa gã:

- Tên rác rưởi kia! Thật quá dễ dàng đối với mày, đó chỉ là một tù nhân. Cô bé còn quá nhỏ, nó không có khả năng tự vệ. Nhưng tao nói cho mày rõ, tất cả mọi người sẽ biết chuyện. Tao sẽ nói với các kapo, và họ sẽ nói với những người tổ chức, tao sẽ nói với khán giả, tao sẽ khiến cuộc sống của mày trở nên khốn khổ!

Gã nhìn cô vẻ chế nhạo, xong quẳng đứa bé vào nhà và đóng cửa lại.

Pannonique nghe thấy tiếng khóa cửa rồi hoàn toàn im lặng. Sự im lặng ấy còn đáng sợ hơn cả tiếng rên rỉ.

“Thậm chí ta còn chưa biết giọng nói của tên này. Hắn chẳng nói gì hết,” cô nghĩ.

Cô là người đứng đợi trong vũng bùn. Vô ích. Cô bé không trở ra nữa.

Đến giờ điểm danh sáng, Pannonique thấy kapo Marko mang cô bé trở lại. Cô mỉm cười với cô bé. Nét mặt em tái nhợt.

Tiếp đó, kapo Jan đến chọn ra những người sẽ bị giết trong ngày: bình thường, hắn ta sẽ điễm qua một lượt để xem ai đáng bị xử tử; lần này, không do dự, hắn lôi ZHF 911 và PFX 150 ra khỏi hàng.

Tiếng xì xầm nổi lên khắp nơi. Dù người ta có quen với cái ác đến mức nào đi nữa, hành quyết một đứa trẻ vẫn là đi ầu gì đó khác hẳn. Thậm chí, chẳng ai còn đầu óc đâu để cảm thấy vui sướng khi cuối cùng cũng thoát khỏi mù già.

Người ta nghe thấy giọng ZHF 911 lần cuối, vẫn lửng lơ giữa tiếng nghiêng răng và tiếng cười khẩy.

- Có vẻ như những thái cực hút lẫn nhau.

Đối với mù, chết chẳng có nghĩa lý gì.

Còn PFX 150, em đứng đó bàng hoàng trong im lặng. Người ta phải đẩy em để buộc em bước đi.

Chưa bao giờ Pannonique cảm thấy đau đớn như khi nhìn cô bé ấy đi về phía cái chết.

Rõ ràng kapo Jan đã nhận được lệnh của ai đó. “Nếu mình không can thiệp, hắn gã đã không vội vã trừ khử nạn nhân như thế,” cô nghĩ và cảm thấy ghê tởm.

Đó là một ngày kinh khủng: bóng ma của cô bé hiện hữu trong ánh mắt tất cả mọi người.

Pannonique không cho phép mình chìm đắm trong chán nản, tuyệt vọng: “Ta đã phạm phải một sai lầm khủng khiếp, đúng thế, nhưng ta không phải là ngu ần gốc của cái ác. Bởi vậy, ta quyết định từ bỏ việc đóng vai Chúa, vì lý do duy nhất rằng đó là một suy nghĩ quá non nớt.”

Ngay lúc ấy, cô nhìn thấy MDA 802 vốn mảnh khảnh đang lao đảo dưới sức nặng của khối đất đá. Cô vội chạy đến giúp bạn mình nâng cái chấu nặng lên. Hành động ấy không qua khỏi mắt tên kapo Marko, hắn bước đến đẩy Pannonique ra và mắng cô:

- Sao hả, mày tưởng mày là Simon de Cyrène chắc?

Toàn thân Pannonique run lên. Cô chẳng hy vọng những tên kapo cảm thấy ăn năn với việc chúng là những kẻ thô lỗ, tối tăm vô học; đi ầu khiến

cô giật mình, đó là một cách vô tình, tên kapo kia đã nói ra chính xác những lời cô cần.

Simon de Cyrène: tại sao cô không nghĩ ra sớm hơn? Đó là nhân vật đẹp nhất trong Kinh thánh, bởi không cần phải tin vào Chúa người ta vẫn thấy ông thật kỳ diệu. Một con người giúp đỡ một đồng loại của mình, chỉ bởi lý do duy nhất là gánh nặng mà người kia mang trên vai quá lớn.

“Từ nay, ta chẳng thể có thần tượng nào cao đẹp hơn thế nữa,”
Pannonique tự hứa với mình.

PHẦN BA

Zdena lại bắt đầu lén bỏ xô cô la vào túi áo của CKZ 114.

Bây giờ ả g ần như không đánh cô nữa. Khi đã biết tên một người, đánh đập người đó trở thành một việc khó khăn hơn nhiều.

Từ khi để lộ tên mình, Pannonique đẹp lên nhiều. Về đẹp của cái tên làm tăng thêm vẻ đẹp con người cô. Vả lại, một người bao giờ cũng đẹp hơn khi người ấy mang một cái tên, khi có một từ chỉ dành riêng cho người ấy. Ngôn ngữ vốn mang tính thẩm mỹ nhiều hơn tính hữu dụng. Nếu bạn muốn nói về một bông h ồng, mà bạn lại không có từ nào để nói, nếu mỗi lần bạn lại phải dông dài “cái thứ nở ra vào mùa xuân và có mùi thơm”, nó sẽ bớt đẹp đi rất nhiều. Khi từ đó là một thứ từ xa xỉ, một cái tên chẳng hạn, thì nó sẽ có sứ mệnh tôn vinh cái đẹp.

Trong trường hợp của Pannonique, nếu số hiệu cô mang chỉ có chức năng chỉ ra cô, thì cái tên lại tôn vinh vẻ đẹp của cô cũng như cô tôn vinh vẻ đẹp của nó. Nếu ta cho ba âm tiết này ngân lên dọc theo cái ống của Cratyle⁽¹⁰⁾, ta sẽ có được một điệu nhạc, và đó chính là gương mặt của cô ấy.

Tất nhiên đã nói đến sứ mệnh thì bao giờ cũng phải nói đến sai sót. Có những người mang một cái tên không đúng với mình. Ta gặp một cô gái có gương mặt xứng đáng được gọi là Ánh Dương: rồi ta khám phá ra rằng, từ hai mươi năm nay, cha mẹ và bạn bè lại gọi cô ấy là Thị Ёn⁽¹¹⁾. Tuy nhiên, một nét nhòa ấy không thể phủ nhận sự thật vĩnh hằng này: bao giờ người ta cũng đẹp hơn khi mang một cái tên. Mang các sự vật, hiện tượng đến trú ngụ trong các âm tiết để tạo nên một tổng thể là một trong những kiến tạo vĩ đại của cuộc sống.

Bọn kapo tức giận trước cái mà chúng tưởng là một thứ mùi lòng.

- Nay, kapo Zdena, cô g ần như không đánh đập con bé đó từ khi cô biết tên nó đấy!

- Ai cơ?

- Đừng có giỡn mặt bọn tôi, cô thật quá lắm!

- À, nó hả? Sở dĩ tôi ít đánh nó hơn là bởi vì dạo này nó biết vâng lời hơn.

- Cô nói láo. Vâng lời hay không vâng lời không thành vấn đề. Nếu cô không đánh nó nữa, bọn tôi sẽ xử nó.

- Không, các người đã đồng ý với tôi rồi mà.

- Bởi vì cô đã hứa là đổi lại, cô sẽ kể cho bọn tôi nghe chuyện gì đó.

- Tôi chẳng có chuyện gì để kể cả.

- Cô phải tìm cho ra. Nếu không, bọn tôi sẽ không thêm nói với cô nữa.

Rốt cuộc, Zdena lại vờ như đang đánh đập CKZ 114. Nhưng ả không tài nào chửi mắng cô được nữa.

Pannonique tự nhủ ban đầu, ả kapo đánh cô thật và gọi cô bằng một cái tên giả, còn bây giờ ả đánh cô giả, và ả không thể gọi tên cô lên để chửi bới khi nó đã trở thành cái tên thật.

Để thoát khỏi những suy nghĩ chẳng đi về đâu, CKZ 114 quyết định tìm đến EPJ 327. Cảm giác có một người tốt yêu thương mình là ngu ồn động viên lớn lao đối với cô.

Anh luôn tìm kiếm cô. Ngay khi có dịp, anh lại nói chuyện với cô. Anh biết cô quý trọng tình yêu mà anh dành cho cô. Và anh biết ơn cô vì đi đầu đó: nó đã trở thành lẽ sống của anh.

- Tôi cảm thấy muốn được sống hơn từ khi biết chị, và thật đặc biệt, có nghĩa là từ khi tôi bị bắt làm tù nhân.

- Có thể anh sẽ không nói như vậy nếu anh thực sự hiểu về tôi.

- Vì sao chị cho rằng tôi không thực sự hiểu về chị?

- Để thực sự hiểu về tôi, anh phải gặp tôi trong những hoàn cảnh bình thường. Trước khi bị bắt, tôi rất khác.

- Chị khác như thế nào?

- Tôi là người tự do.

- Tôi có thể khẳng định với chị rằng đó là đi đầu hiển nhiên. Nhưng tôi thích khẳng định với chị rằng chị vẫn luôn như thế hơn.

- Lúc này, tôi chỉ đang cố làm người tự do. Đó là hai việc khác nhau.

- Cứ cho là vậy đi.
- Thịnh thoảng tôi cũng rất phù phiếm.
- Chúng ta ai mà không như vậy. Và chúng ta có lý. Tận hưởng những thứ phù phiếm của cuộc sống, đó là một tài năng đáng yêu. Dù sao, tôi vẫn chưa hiểu trước đây, trước “Trại tập trung”, chị khác như thế nào.
- Trời ạ, tôi không tìm được từ để giải thích. Dẫu thế, anh có thể tin tôi.
- Tôi tin chị. Nhưng cô gái mà tôi đang bầu bạn ở đây là một con người đích thực, dẫu hoàn cảnh sống của chúng ta không thể chấp nhận được. Vì vậy, tôi có thể cho rằng tôi hiểu chị thực sự, có lẽ còn hiểu rõ hơn là nếu tôi gặp chị trong một thời điểm yên bình. Điêu chúng ta đang trải qua là một cuộc chiến. Và chiến tranh làm lộ rõ bản chất sâu thẳm của mỗi con người.
- Tôi không thích suy nghĩ này. Nó khiến ta nghĩ rằng con người cần đến thử thách. Theo tôi chiến tranh chỉ làm lộ rõ một trong những bản chất sâu thẳm của con người. Tôi ước giá như tôi có thể cho anh thấy bản chất hòa bình sâu thẳm trong tôi.
- Nếu có đi đâu kỳ diệu nào đó giúp chúng ta sống sót qua cơn ác mộng này, chị sẽ cho tôi thấy bản chất hòa bình sâu thẳm trong chị chứ?
- Vâng, nếu tôi vẫn còn có thể.

Zdena chăm chú dõi theo mối quan hệ gần gũi này. ả không thích. Điêu khiến ả bức mình nhất là ý nghĩ rằng hẳn ta, một người chẳng là gì, người mà ả có thể thoải mái đánh đập hay bắt phải chết nếu thích, lại là người có thứ quyền lực mạnh nhất: quyền lực làm hài lòng, ả không biết đến mức nào, cô gái đang ám ảnh tâm trí ả.

Zdena nghĩ đến việc lôi EPJ 327 vào hàng những người bị xử tử: tại sao không làm một việc hết sức đơn giản là loại bỏ đối thủ của mình? Nhưng rồi ả từ bỏ ý định khi hiểu ra rằng anh ta không phải đối thủ: ả không cùng trên một đấu trường với anh ta. Có lẽ sẽ thông minh hơn nếu tìm hiểu phương pháp của người đàn ông này. Khổ thay, ả nhận thấy anh ta thuộc hàng ngũ những người quyến rũ bằng lời nói.

Đến đó, Zdena cảm thấy mình ở vào thế yếu. Lần duy nhất trong đời ả thấy mình có tài hùng biện là khi ả đứng trước dàn máy quay của “Trại tập trung” để tự giới thiệu với khán giả: ả đã tận mắt thấy kết quả.

Giống như bao kẻ thất bại khác, ả khinh bỉ những kẻ giỏi giang trong lĩnh vực mà ả thất bại. “Lũ mồm mép” - đó là cụm từ ả dùng để gọi họ -, một bọn đáng khinh! Làm sao Pannonique có thể bị thu hút bởi những lời lẽ trống tuếch, bởi thứ tiếng gù gù tẻ ngắt của bọn chúng cơ chứ? ả hoàn toàn không nghĩ là một cuộc nói chuyện lại có thể có nội dung nào đó. Bọn người tán gẫu với nhau, ả từng gặp nhiều khi ả còn bé, ả đã nghe chán cái sự trống tuếch trong những lời độc thoại đan xen ấy - ả thì còn lâu mới tin vào những thứ lời lẽ đó. Chẳng phải Pannonique đã chinh phục ả mà thậm chí không cần nói một lời nào đấy thôi.

Sự ác cảm ấy không thể phủ nhận được hoàn toàn cú sốc mà ả cảm thấy khi lần đầu tiên nghe giọng nói của cô gái trẻ, cũng như tác động của những lời cô nói.

“Đây lại là chuyện khác, ả kapo tự nhủ. Cô ấy không tán chuyện. Điêu tuyệt vời, đó là khi người ta trò chuyện để nói một điều gì đó.”

Và bỗng nhiên, ả cảm thấy nghi ngờ: liệu có phải EPJ 327 trò chuyện với Pannonique để nói với cô một điều gì đó. Chính bởi vậy mà cô ấy mới bị chinh phục. Tên đều cáng, vậy ra hẳn có những điều để nói!

Ả suy nghĩ rất lung hòng tìm ra “những điều để nói”. Khi ngẫm về những lời gây sốc của Pannonique, ả hiểu ra quy luật: một “điều để nói” là một lời không chút thừa thãi, và trong đó truyền tải những thông tin cốt yếu đến mức khiến người đối thoại bị ấn tượng mãi mãi.

Zdena sững sờ, ả không tài nào tìm được trong đầu điều gì tương tự như thế.

“Ta trống rỗng,” ả nghĩ.

Pannonique và EPJ 327 không thuộc loại người trống rỗng, điều đó rất dễ nhận thấy. ả kapo đau khổ ghê gớm khi phát hiện ra sự khác biệt này, cái hố sâu ngăn cách ả với họ. ả tự an ủi mình bằng suy nghĩ rằng những tên kapo khác, những người tổ chức chương trình, khán giả và rất nhiều tù nhân khác, họ cũng như ả, cũng trống rỗng. Thật đáng ngạc nhiên: số người trống rỗng đông hơn hẳn số người phong phú. Tại sao nhỉ?

Ả không biết, nhưng trong ả nung nấu thắc mắc làm thế nào để hết trống rỗng.

Tù nhân là những người duy nhất chưa bao giờ xem “Trại tập trung”, dù chỉ một giây. Đó là đặc ân duy nhất của họ.

- Tôi tự hỏi đâu là những cảnh khiến khán giả quan tâm nhất, MDA 802 tâm sự trong giờ ăn tối.

- Tôi dám chắc đó là những cảnh xử tử, một người đàn ông nói.

- Tôi cũng e là như vậy, Pannonique tiếp lời.

- Cả cảnh đánh đập nữa, một người phụ nữ nói. Những chiếc roi, những tiếng chửi mắng, cái đó hẳn khiến bọn họ cảm thấy được giải tỏa.

- Chắc chắn rồi, MDA 802 nói. Và những cảnh “tạo cảm xúc”: đến cảnh này hẳn bọn họ phải ng ồ liếm mép.

- Theo anh chị, EPJ 327 hỏi, ai là người có tội trong việc này?

- Bọn kapo, người đàn ông trả lời.

- Không: các nhà tổ chức, một người chẳng nói bao giờ lên tiếng.

- Các vị chính khách, những người không cấm đoán gì chương trình khủng khiếp này, MDA 802 nói.

- Còn chị, Pannonique, chị nghĩ sao? EPJ 327 hỏi.

Không khí trở nên yên ắng, như mỗi khi mọi người hướng sự chú ý về phía cô.

- Tôi nghĩ rằng những kẻ có tội nhất là khán giả, cô trả lời.

- Liệu chị có hơi bất công không? người đàn ông hỏi. Những người đó trở về nhà sau một ngày làm việc, họ kiệt sức, cảm thấy buồn tẻ, trống rỗng.

- Còn có những kênh khác, Pannonique nói.

- Chúng ta đều biết rằng các chương trình truyền hình thường là đề tài nói chuyện của mọi người. Chính vì vậy mà họ xem cùng những thứ giống nhau, để không bị gạt ra lề và để có cái gì đó chia sẻ.

- Nếu vậy, bọn họ có thể cùng xem những chương trình khác, Pannonique nói.

- Lẽ ra phải như thế, tất nhiên rồi.

- Anh nói như thế đó là một đi ầu không tưởng vậy, Pannonique trả lời. Bọn họ chỉ cần đổi sang kênh khác, việc này đâu có gì khó khăn.

- Tôi không đồng ý, MDA 802 tuyên bố. Khán giả sai lầm, hẳn rồi. Nhưng từ đó mà kết luận họ là những người có tội nhất ư! Tội của họ chỉ là sự thụ động. Những người tổ chức và các chính trị gia còn có tội hơn gấp ngàn lần.

- Tội ác của họ được cho phép, và vì vậy mà nó được tạo ra bởi các khán giả, Pannonique nói. Các chính khách là hiện thân của công chúng. Còn những người làm ra chương trình này, chúng là những con cá mập chỉ biết lợi dụng các kẽ hở, nghĩa là chỗ nào có thị trường để chúng kiếm lời. Khán giả có tội vì họ tạo ra thị trường mang lại lợi nhuận cho chúng.

- Chị không nghĩ rằng chính những người tổ chức chương trình mới tạo ra thị trường giống kiểu một nhà quảng cáo biết tạo ra nhu cầu ư?

- Không. Trách nhiệm cao nhất thuộc về những người chấp nhận xem một chương trình không khó lên án như thế.

- Còn bọn trẻ thì sao? người phụ nữ nói. Chúng ta học về nhà trước bố mẹ, mà bố mẹ chúng không phải ai cũng đủ đi ầu kiện để thuê người giữ trẻ. Họ không thể kiểm soát những gì chúng xem trên ti vi.

- Các anh chị hãy thử nhìn lại mình, Pannonique tuyên bố. Các anh chị luôn cố tìm ra cả ngàn cái tội, cả ngàn cách để tha thứ, cả ngàn lời biện minh, cả ngàn lý do để giảm tội trong khi chúng ta cần phải phán đoán một cách đơn giản và cương quyết. Trong cuộc chiến tranh thế giới vừa rồi, những người chọn con đường phản kháng biết rằng đi ầu đó sẽ rất khó khăn, thậm chí là không thể, nhưng họ đã không ngần ngại, không bối rối trước vô vàn lý do để tránh né: họ chiến đấu bởi một lẽ duy nhất là không còn cách nào khác. Cứ cho là trẻ con bắt chước cha mẹ chúng đi. Đừng nghĩ chúng ngu ngốc. Một đứa trẻ được giáo dục vững vàng không phải là thứ con nít dễ bị lừa như người ta khiến chúng ta tưởng.

- Chị có dự định cải tạo xã hội nào không, Pannonique? người đàn ông hỏi với giọng châm biếm.

- Hoàn toàn không. Trong khi bọn họ chỉ biết khinh bỉ, thì tôi biết kiêu hãnh và biết trân trọng. Vậy thôi.

- Còn anh, EPJ 327, anh không nói gì hết, anh nghĩ thế nào?

- Tôi thấy sợ khi nhận ra rằng ở đây chỉ có một người duy nhất mà ta có thể tin chắc là chị ấy sẽ không bao giờ xem “Trại tập trung”, đó là Pannonique. Vì thế tôi đi đến kết luận rằng chị ấy có lý, anh trả lời.

Người ta trở nên ngượng ngịu.

- Cả anh nữa, anh cũng sẽ không bao giờ xem “Trại tập trung”, Pannonique nói với EPJ 327 khi chỉ còn hai người.

- Ở nhà tôi không có ti vi.

- Đó là một lý do tuyệt vời. Anh không nói cho họ nghe về mình. Tại sao vậy?

- Chị mới là lãnh tụ. Tôi thì mọi người đã biết quá rõ rồi: một giáo sư.

- Không việc gì phải xấu hổ về điều đó.

- Đúng thế. Nhưng để kích động tinh thần họ, thì người lý tưởng vẫn là chị. Chị nói với họ về kháng chiến. Chị có biết là chị hoàn toàn có thể tạo ra một nhóm kháng chiến ngay trong trại này không?

- Anh nghĩ vậy sao?

- Tôi chắc chắn như vậy. Tôi không nói được với chị là phải làm thế nào, tôi không biết cách. Mà chị lại là thiên tài chiến thuật. Chiến thuật chị dùng để cứu sống MDA 802, tôi sẽ không bao giờ nghĩ ra nổi.

- Tôi chẳng có gì đáng gọi là thiên tài cả.

- Vấn đề không phải ở chỗ đó. Tôi tin ở chị.

Việc cứu sống MDA 802 hoàn toàn không được tính toán trước, cô nghĩ: các chiến lược nảy sinh trong đầu cô trong tích tắc, trước sự căng thẳng của tình thế. Còn lại, suy nghĩ của cô cũng chẳng khác gì suy nghĩ của những người tù khác: mù mờ, sợ hãi, đói khát, mệt mỏi, chán nản. Cô cố xua đi những suy nghĩ luẩn quẩn ấy và thay thế chúng bằng âm nhạc, chương bốn của Bản giao hưởng cho đàn ống của Saint-Sans để lòng thêm dũng cảm, khúc andante của Bản giao hưởng số mười của Schubert để đầu óc phần chấn hơn.

Ngày hôm sau, vào giờ thị sát buổi sáng, đột nhiên Pannonique tin chắc là mình đang bị quay phim: máy quay chìa thẳng vào cô và không chịu dời mắt khỏi cô, cô cảm thấy nó, cô chắc chắn như vậy.

Một phần tâm trí cô nói với cô rằng đó là sự tự mê bản thân kiêu trẻ con: khi còn nhỏ, cô thường có cảm giác một con mắt nào đó - của Chúa? của lý trí? - đang dõi theo cô. Trưởng thành, về khía cạnh nào đó, nghĩa là ngừng tin vào những điều như vậy.

Ngược lại, phần anh hùng trong cô ra lệnh cho cô phải tin, và phải lợi dụng điều đó thật nhanh. Không chần chừ, cô gái trẻ hướng về phía chiếc máy quay phỏng đoán và nói thật to, thật rõ:

- Hỡi khán giả, hãy tắt ti vi của quý vị đi! Những kẻ có tội lớn nhất, đó là quý vị! Nếu quý vị không theo dõi chương trình kinh hoàng này thì đến vậy, nó đã thôi tồn tại từ lâu rồi! Những tên kapo thực sự chính là quý vị! Và khi quý vị nhìn chúng tôi chết, thì kẻ giết người chính là con mắt của quý vị! Quý vị là nhà tù của chúng tôi, quý vị là nhục hình của chúng tôi!

Rồi cô im lặng và giữ nguyên hai con người cháy rục của mình.

Kapo Jan đã chạy đến nơi, hất thẳng tay tát cô như muốn giết chết cô vậy.

Diên tiết vì người khác giẫm chân lên lãnh địa của ả, kapo Zdena chạy đến ngăn tên kia lại và thì thầm vào tai hắn:

- Đủ rồi. Những người tổ chức đã sắp đặt vụ này đấy.

Kapo Jan sững sờ nhìn ả.

- Họ không biết bày ra trò gì nữa sao, hắn vừa nói vừa bỏ đi.

Zdena đưa Pannonique trở lại hàng và ả vừa nhìn thẳng vào mắt cô, vừa thì thầm:

- Hoan hô. Tao cũng nghĩ như mày.

Ngày hôm đó trôi qua mà cô không gặp sự cố nào.

Pannonique bị kích động và vô cùng ngạc nhiên khi hành động vừa rồi của cô không hề bị phạt. Cô tự nhủ mình đừng vội mừng. Hiệu ứng gây ngạc nhiên đã phát huy tác dụng cũng sẽ chẳng che chở cho cô được lâu.

Các tù nhân nhìn cô bằng ánh mắt rưng rưng xen lẫn ngưỡng mộ mà người ta thường dành cho những kẻ điên thiên tài tự dẫn thân đến chỗ chết vì cách hành xử ngông cuồng. Cô đọc thấy trong mắt họ bản án ấy, và cô

càng tự tin hơn vào những lựa chọn của mình. Và việc Zdena đồng ý với hành động lên án khán giả của cô giống như một bệnh viện phở nhở vào lòng nhân đức.

Buổi tối, trong bữa ăn, cả tổ của Pannonique đầu ngạc nhiên khi thấy cô vẫn sống.

- Chúng tôi có thể biết đi đâu gì khiến chị hành động thế không? MDA 802 hỏi.

- Tôi nhớ đến câu nói này của một người anh hùng Algérie, Pannonique nói: “Nếu bạn nói, bạn chết; nếu bạn không nói, bạn chết. Vậy thì hãy nói và chết.”

- Dù sao chị cũng cố mà giữ lấy mạng mình. Chúng tôi cần chị phải sống.

- Các anh chị phản đối tôi sao? cô gái hỏi.

- Tôi ủng hộ chị và tôi thán phục chị. Nhưng không phải vì vậy mà tôi hết lo sợ cho chị.

- Các anh chị phải thấy là tôi chưa bao giờ hành động tốt hơn thế. Và đi đâu đó đã không ngăn cản kapo Zdena tiếp tục nhét sô cô la vào túi tôi như mọi ngày, cô vừa nói vừa chia từng vuông kẹo cho mọi người.

- Có lẽ ả vẫn chưa nhận được lệnh phải làm gì với cô.

- Các anh chị có biết là ả không cần được lệnh mới khen ngợi tôi không?

Và Pannonique nói lại cho mọi người nghe câu “Hoan hô, tao cũng nghĩ như mày” của ả, khiến mọi người cười lẫn lộn.

- Kapo Zdena cũng biết nghĩ cơ đấy!

- Và ả ta nghĩ giống lãnh tụ của chúng ta!

- ả thuộc phe chúng ta!

- Chúng ta vẫn luôn ngờ vậy, theo cái cách ả chửi bới và đánh đập chúng ta.

- Đó là một tâm hồn nhạy cảm.

- Dù sao ta cũng phải biết ơn ả, Pannonique nhận xét. Không có sô cô la của ả, thì ả người trong số chúng ta chắc đã chết vì đói.

- Ai cũng hiểu nguyên nhân khiến ả hào phóng đến vậy..., EPJ 327 nghiêng rằng.

Pannonique cảm thấy bối rối, giống như mỗi lần EPJ 327 buông ra một lời nhận xét về sự đam mê mà Zdena dành cho cô. Là hiện thân của sự cao quý, thế mà anh lại để mất đi những dấu vết dù nhỏ nhất của lòng cao thượng mỗi khi nói đến Zdena.

Đêm hôm đó, vẫn còn bị ảnh hưởng bởi hành động bộc phát vừa rồi, Pannonique ngủ không yên giấc và liên tục thức tỉnh. Một tiếng động nhỏ nhất cũng khiến cô giật mình, cô cố gắng trấn an bản thân, ôm chặt lấy cơ thể gầy gò của mình một cách rần rỏi.

Bỗng nhiên, cô tỉnh dậy, cô thấy Zdena đang ngồi sát cạnh cô và nhìn cô chăm chăm. ả phản xạ rất nhanh, lấy tay bịt miệng cô lại khi thấy cô định kêu lên. ả ra hiệu cho cô nhẹ nhàng đi theo ả.

Khi hai người đã ra đến bên ngoài, trong không khí lạnh buốt, Pannonique thì thầm hỏi:

- Cô vẫn thường đến nhìn tôi như vậy trong khi tôi ngủ à?
- Đây là lần đầu tiên. Tao thề với mày. Tao đâu cần phải nói dối mày, tao là người nắm thế mạnh kia mà.
- Cô nói như thể những kẻ mạnh không nói dối ấy!
- Tao nói dối rất nhiều. Nhưng với mày, tao không nói dối.
- Cô muốn gì?
- Nói với mày một điếu.
- Cô muốn nói gì với tôi?
- Rằng tao đồng ý với mày. Bọn khán giả là một lũ khốn nạn.
- Điếu đó thì cô đã nói với tôi rồi. Cô đến làm phiền tôi chỉ vì vậy sao?

Pannonique tự thấy ngạc nhiên trước giọng điệu xác xược của mình. Cô không chủ định như vậy.

- Tao muốn nói chuyện với mày. Chúng ta chưa bao giờ có cơ hội nói chuyện với nhau.

- Có lẽ bởi vì chúng ta chẳng có gì để nói với nhau cả.

- Riêng tao, tao có nhiều đi đâu muốn nói với mày. Mày đã mở mắt cho tao.

- Về chuyện gì cơ? Pannonique hỏi với vẻ giễu cợt.

- Về mày.

- Tôi không muốn trở thành đề tài nói chuyện, Pannonique vừa nói vừa quay đầu bỏ đi.

Ả kapo với tay giữ cô lại, cánh tay ả cơ bắp hơn nhiều so với cánh tay cô.

- Mày có nhiều thứ hơn cả chính con người mày. Đừng sợ gì hết. Tao không làm hại mày đâu.

- Phải biết chọn hàng ngũ của mình, kapo Zdena ạ. Nếu cô không thuộc phía chúng tôi, thì có nghĩa là cô muốn làm hại tôi.

- Đừng gọi tao là kapo Zdena. Hãy gọi tao là Zdena thôi.

- Chẳng nào cô còn là con người hiện nay, tôi còn gọi cô là kapo Zdena.

- Tao không thể thay đổi hàng ngũ. Tao được trả tiền để làm kapo.

- Thật là một lý do kinh tởm.

- Có thể tao đã sai lầm khi đồng ý làm kapo. Nhưng giờ thì tao đã là kapo, quá muộn rồi.

- Không bao giờ là quá trễ để thôi làm quái vật.

- Nếu tao đã là quái vật, thì dù có đổi hàng ngũ tao cũng không thể là gì khác.

- Cái đáng sợ trong cô, đó là phần kapo, chứ không phải là con người Zdena. Hãy thôi làm kapo, cô sẽ không còn đáng sợ nữa.

- Đi đâu mày đề nghị thực tế là không thể. Có một điều khoản trong hợp đồng của các kapo: nếu bọn tao chấm dứt hợp đồng trước khi năm làm việc kết thúc, lập tức bọn tao sẽ trở thành tù nhân.

Pannonique nghĩ có thể ả nói dối. Nhưng thôi kệ, dù sao cô cũng không có cách nào để kiểm tra những đi ầu ả nói.

- Làm sao cô có thể ký một hợp đ ồng như vậy?
- Vì đó là lần đ ầu tiên người ta thấy tao có ích.
- Chỉ cần thế là đủ ư?
- Đúng vậy.

“Một người con gái đáng thương theo mọi nghĩa,” Pannonique nghĩ thầm.

- Tao sẽ tiếp tục mang sô cô la cho mày. Nhìn xem, tao để dành cho mày phần bánh mì của tao đây này.

Ả chìa cho cô một chiếc bánh mì tròn nhỏ và vàng rộm, hoàn toàn khác với những ổ bánh mì khô không thể nhai nổi dành cho các tù nhân.

Pannonique nhìn chiếc bánh mì mà ứa nước miếng. Cái đói đã chiến thắng nỗi sợ: cô chộp lấy chiếc bánh và ăn ngấu nghiến. Ả kapo hài lòng nhìn cô.

- Bây giờ mày muốn gì?
- Tự do.
- Cái đó đâu có nhét được vào túi áo.
- Cô có nghĩ rằng có thể trốn khỏi trại không?
- Không thể. Không gì qua mặt nổi hệ thống an ninh ở đây.
- Ngay cả khi cô giúp chúng tôi?
- Chúng tôi là thế nào? Tao chỉ muốn giúp mày thôi.
- Kapo Zdena, nếu chỉ giúp mình tôi, cô vẫn mãi là một quái vật.
- Đừng có lên mặt dạy đạo đức cho tao.
- Đạo đức là cần thiết. Nó ngăn người ta không tạo ra những thứ chương trình như kiểu “Trại tập trung”.
- Mày cũng thấy là nó chẳng có tác dụng gì.
- Nó có tác dụng. Chương trình này có thể dừng lại.

- Mày mơ à! Đó là chương trình thành công nhất trong lịch sử truyền hình từ trước đến giờ.

- Thật ư?

- Mỗi sáng, bọn tao đều xem tỉ lệ khán giả của ngày hôm trước. Nó khiến người ta phải choáng váng.

Pannonique nín thình vì tuyệt vọng.

- Mày có lý: khán giả là một lũ rác rưởi.

- Cô đừng tự bào chữa cho mình, kapo Zdena.

- Tao không đáng kinh tởm bằng bọn chúng.

- Hãy chứng minh đi.

- Tao không xem “Trại tập trung”.

- Cô thật có óc khôi hài, Pannonique cắn răng nói, cô cảm thấy ghê tởm.

- Nếu tao giải phóng cho mày bất chấp tính mạng mình, thì đó sẽ là một bằng chứng chứ?

- Nếu cô chỉ giải phóng cho mình tôi thì không chắc.

- Đi đâu mày yêu cầu là không thể.

- Nếu cô hành động bất chấp tính mạng mình, thì ít ra cũng cố cứu tất cả mọi người.

- Đó không phải là vấn đề. Những đứa kia tao không quan tâm, vậy thôi.

- Đó là lý do để không giải phóng cho họ ư?

- Tất nhiên rồi. Bởi vì đâu phải vô cớ mà tao muốn giải phóng cho mày.

- Thế nghĩa là thế nào?

- Tất nhiên phải có một cái giá chứ. Tao đâu có mạo hiểm tính mạng của mình nếu chẳng đổi lại được cái gì.

- Tôi không hiểu, Pannonique nói. Có thể thấy rõ cả người cô đang cứng lại.

- Có chứ, mày hiểu mà. Mày hiểu rất rõ, Zdena vừa nói vừa tìm kiếm đôi mắt cô.

Pannonique đưa tay lên bịt miệng, như để ngăn một cơn buồn nôn.

Lần này, ả kapo không tìm cách giữ cô lại nữa.

Trên tấm đệm rơm, Pannonique nằm khóc vì ghê tởm.

Ghê tởm cho nhân loại này bởi đã đảm bảo một thành công đáng phần nộ đến thế cho một chương trình như vậy.

Ghê tởm cho nhân loại này bởi chứa chấp một người như Zdena. Thế mà cô lại từng thấy ở ả một đứa con gái bất hạnh, một nạn nhân của hệ thống này cơ đấy! ả còn đáng ghê tởm hơn cái hệ thống đã sản sinh ra ả.

Cuối cùng, ghê tởm cho chính cô, bởi cô đã thức tỉnh những ham muốn ấy ở một con người thô tục.

Pannonique không quen với cảm giác ghê tởm như vậy. Đêm đó, cô cảm thấy đau khổ vô tận.

Kapo Zdena quay lại giường của mình với những cảm giác mà ả không thể gọi thành tên cũng không thể tách bạch ra được.

Có vẻ như ả đang hài lòng. ả không biết tại sao. Có thể vì ả đã có một cuộc nói chuyện dài với người con gái ám ảnh tâm trí ả. Dù cuộc nói chuyện kết thúc không tốt đẹp, nhưng đi đâu đó tiên liệu được, và rồi mọi chuyện sẽ thay đổi.

Không phải là bình thường ư khi ả đặt điều kiện cho việc giải phóng cô gái?

Sâu thẳm trong lòng ả, có một nỗi tuyệt vọng mà ả không dám gọi tên. Mỗi giờ của buổi đêm trôi qua, nỗi tuyệt vọng ấy lại hiện ra rõ rệt.

Dần dần, nỗi buồn được thay thế bởi cảm giác oán hận: “Ta mới là người ra điều kiện, tiểu thư đó có bằng lòng hay không cũng mặc kệ. Quyền lực ở trong tay kẻ mạnh, một cái giá là một cái giá. Nếu mày muốn tự do, mày sẽ phải quy phục.”

Cảm giác ấy nhanh chóng lên đến cao độ và chuyển thành một dạng lo sợ trộn lẫn với thích thú: “Nếu tao khiến mày cảm thấy ghê tởm thì càng

tốt! Tao thấy khoái trá khi làm mày khó chịu, và cái giá phải trả sẽ chỉ khiến tao thích thú hơn mà thôi!”

Ngày hôm sau, EPJ 327 thấy đôi mắt Pannonique thâm quầng. Anh không nhận ra rằng đôi mắt của ả kapo cũng vậy. Mặt khác, anh nhận thấy ả kapo giữ một khoảng cách nhất định với Pannonique, và đi đầu đó khiến anh phần nào yên tâm.

Nhưng tại sao người hùng của các tù nhân lại có vẻ lo lắng, tuyệt vọng đến vậy? Đi đầu đó không giống cô chút nào. Từ trước đến giờ, dù trong những ngày khó khăn nhất, cô vẫn giữ nguyên vẹn ánh mắt mạnh mẽ. Hôm nay, sức mạnh ấy đã tắt.

Đến chiều tối, anh vẫn không có cơ hội nào nói chuyện với cô.

Ngoài kia, các phương tiện truyền thông như lên cơn kích động. Phần lớn các tờ báo dành trang nhất đăng tải sự kiện mà Pannonique vừa tạo ra: một tấm hình cỡ lớn chụp cảnh cô hướng về phía khán giả. Một số tờ chẳng cho thêm lời bình nào ngoài câu đầu tiên cô nói, viết với cỡ chữ khổng lồ: “HỒI KHÁN GIẢ, HÃY TẮT TI VI CỦA QUÝ VỊ ĐI!” Một số khác đăng câu thứ hai: “NHỮNG KẺ CÓ TỘI LỚN NHẤT, ĐÓ LÀ QUÝ VỊ!” Có những tờ lại giật tít bằng câu nói gay gắt nhất của cô: “KẺ GIẾT NGƯỜI CHÍNH LÀ CON MẮT CỦA QUÝ VỊ!”

Tiếp đó, lời tuyên bố của cô được đăng tải trọn vẹn. Một số nhà viết xã luận đã dám bắt đầu bài báo của mình bằng câu: “Tôi từng nói với quý vị...” Một số tạp chí khẳng định rằng đó là một cú được dàn dựng trước, rằng cô gái trẻ đã được trả tiền để nói như thế, vân vân và vân vân. Các độc giả viết thư đến tòa soạn để hỏi có phải người ta trả tiền cho cả các tù nhân để họ chấp nhận bị giết không.

Ngoại trừ một số phản ứng tiêu cực đó, tất cả đều nhất trí: mọi tờ báo đều viết những bài dài lê thê để bênh vực Pannonique và để ca ngợi cô. “Một nữ anh hùng, một nữ anh hùng thực sự!” người ta mê mẩn thốt lên.

Vào bữa tối, Pannonique bối rối thông báo rằng ngày hôm đó, cô không nhận được sô cô la.

- Đương nhiên rồi, MDA 802 nói. Đó chính là đòn trả thù cho những lời công kích của chị hôm qua.

- Chị thấy không, EPJ 327 nói tiếp: hôm qua, kapo Zdena khen ngợi những lời lẽ của chị, nhưng ả lại là người đầu tiên trừng phạt chị. Bây giờ chúng ta đã biết ả chân thành đến mức độ nào.

- Nhưng... chỉ tại tôi mà tối nay các anh chị không có sô cô la! cô gái ấp úng.

- Chị đùa ư, MDA 802 phản đối. Sự thực là trong hàng tuần liên, nhờ có chị mà chúng tôi đã được ăn sô cô la.

- Hoàn toàn chính xác, một người đàn ông nhận xét.

- Không có việc tôi gây ra hôm qua, thì hôm nay tôi đã có thể chia sô cô la cho các anh chị.

- Thấy sự dũng cảm của chị, nhin ăn sô cô la tối nay chúng tôi cũng rất vui lòng, một người phụ nữ lên tiếng.

- Hơn nữa, sô cô la này cũng không được ngon lắm, đó không phải là loại sô cô la ưa thích của tôi, MDA 802 nói.

Cả bàn phá lên cười.

- Cảm ơn, các bạn của tôi, Pannonique thì thầm. Đột nhiên cô thấy xấu hổ khi nghĩ về chiếc bánh mì tươi cô đã ăn ngẫu nhiên đêm trước đó mà trong đầu không mấy may nhớ tới các bạn.

Cô hối hận đến mức liên chia lát bánh mì khô của mình cho mọi người, họ lập tức ăn ngẫu nhiên, chẳng hỏi thêm câu nào.

Hai ngày sau sự kiện xảy ấy, các nhà tổ chức vẫn còn kinh ngạc trước tỉ lệ khán giả theo dõi chương trình:

- Thật tuyệt vời: chưa bao giờ, chưa bao giờ chúng ta có được lượng khán giả khổng lồ đến vậy!

- Các vị có nhận thấy không: mọi tờ báo đều vỗ tay tán thưởng hành động của cô bé, và kết quả đạt được lại hoàn toàn trái ngược với những lời kêu gọi của cô dành cho khán giả.

- Phải làm sao để cô ta tiếp tục nói với họ!

- Con bé này quả là có khiếu tạo ra cảnh giật gân!

- Lẽ ra cô ta phải làm truyền hình mới đúng!

Tất cả bọn họ phá lên cười.

Kapo Zdena tiếp tục không bỏ xô cô la vào túi áo Pannonique nữa.

Lượng khán giả của “Trại tập trung” tiếp tục tăng.

Nếu Pannonique biết được rằng lòng can đảm của cô đã dẫn đến hậu quả này, hẳn sự tuyệt vọng mà cô tưởng như không chịu đựng nổi sẽ lên tới đỉnh điểm.

Các phóng viên nhận thấy vẻ mặt buồn bã của cô gái. Rất nhiều tờ báo bàn luận về những hình phạt mà cô có thể đã phải hứng chịu sau tuyên bố đó: “Bởi vì Pannonique đã phải trả giá đắt cho hành động dũng cảm của mình nên chúng ta càng phải làm theo lời khuyên của cô.”

Điêu này chỉ khiến lượng khán giả tăng lên.

Một bài xã luận nêu vấn đề “Tất cả khán giả đều đề tiện. Càng phần nô, họ càng xem nhiều hơn.” Nghịch lý xấu xa ấy đã được tất cả các tờ báo nhắc lại và lên án.

Lượng khán giả của chương trình đạt những mức kỷ lục mới.

Một phóng viên tin tức buổi chiều viết tiếp bài xã luận buổi sáng: “Càng nói đến “Trại tập trung”, chúng ta càng nhấn mạnh tính vô nhân đạo của nó và chương trình này càng thành công hơn. Giải pháp duy nhất là im lặng.”

Các phương tiện truyền thông khác lập tức bày tỏ một sự ủng hộ hết sức ấn tượng đối với lời kêu gọi im lặng này. HÃY IM LẶNG! các tạp chí giật tít. Tờ nhật báo có số lượng phát hành cao nhất in đậm trên trang nhất chỉ một từ: IM LẶNG! Các đài phát thanh lặp đi lặp lại với những ai muốn nghe, rằng họ sẽ không nói gì, hoàn toàn không nói gì nữa về đề tài này.

Lượng khán giả của chương trình vượt quá mọi ngưỡng kỷ lục.

- Vẫn không có xô cô la ư? một buổi tối, một người đàn ông ngồi cùng bàn hỏi Pannonique?

- Ông hãy im đi! MDA 802 ra lệnh cho ông ta.

- Tôi xin lỗi, Pannonique trả lời.

- Điêu đó không quan trọng đâu, EPJ 327 quả quyết nói.

Pannonique biết rằng anh nói dối. Anh đang thêm thứ sô cô la ấy đến đau đớn. Tưởng như không là gì nhưng vài vuông kẹo hàng ngày đó đã trở thành nguồn cung cấp năng lượng chủ yếu cho họ trong nhiều tuần liền. Chứ không phải cái mẫu bánh mì khô thấm hại cùng thứ nước canh trong veo đã có thể thay thế lượng calorie quý giá ấy. Mỗi ngày qua đi, Pannonique lại cảm thấy mình yếu hơn.

- Lẽ ra chị phải bắt nhả với khán giả một lần nữa, EPJ 327 nói với Pannonique.

- Để họ cúp luôn cả phần bánh mì của chúng ta sao? người đàn ông gằn lên.

- Ông không thấy xấu hổ à? MDA 802 nói với ông ta.

- Ông ấy không sai đâu, Pannonique lên tiếng. Tôi tuyên bố trước khán giả cách đây đã hai tuần rồi, và mọi người đều thấy ngoài việc bị cắt mất sô cô la, hành động đó chẳng mang lại kết quả nào khác.

- Chị không biết gì cả, EPJ 327 nói. Chúng ta hoàn toàn không có ý niệm nào về những điều đang diễn ra ngoài kia. Có thể không còn ai xem chương trình này nữa. Có thể ngày mai thôi người ta sẽ hủy bỏ nó.

- Anh tin như vậy à? Pannonique mỉm cười hỏi.

- Tôi tin như vậy, MDA 802 nói. Có một câu ngạn ngữ Ả-rập khá thích hợp với hoàn cảnh của chúng ta: “Đừng buông tay: bạn có nguy cơ làm điểu đó chỉ một giờ trước khi điểu kỳ diệu xảy ra.”

Ngày hôm sau, Pannonique thì thầm rất nhanh vào tai Zdena: “Đêm nay.”

Chẳng cần phải chờ lâu để thấy kết quả. Khoảng bốn giờ chiều, túi áo của Pannonique đã chật căng với hai phong kẹo sô cô la.

Cả ngày hôm đó, cô sống trong nỗi lo sợ ghê gớm.

Buổi tối, tại bàn ăn, khi cô lôi hai phong kẹo sô cô la ra, có những tiếng reo lên vì vui sướng.

- Hình phạt đã bị xóa! ai đó kêu lên.

- Anh thật là, nói nhỏ thôi! Còn các bàn khác nữa! Pannonique nói.

- Mà tại sao chị không đòi nhiều sô cô la hơn? người vừa bị nhắc nhở phản kháng.

- Anh tưởng tôi ở vị thế có thể đòi hỏi sao? cô nói và cảm thấy sự tức giận dâng lên trong lòng.

- Anh nên suy nghĩ một chút trước khi mở miệng nói những đi ầu ngu ngốc như thế, EPJ 327 nói với người đàn ông đó.

- Đẳng nào cũng phải bán sắc đẹp của mình, tại sao không đặt cho nó một cái giá thật cao cơ chứ, không phải thế ư? anh ta nghiêng răng nói, không chấp nhận được việc mình sai.

Pannonique đứng bật dậy.

- Thế theo ý anh, tôi đã kiếm được số sô cô la này như thế nào?

- Nghe này, đó là việc của chị.

- Ồ không, cô nói. Nếu như anh ăn nó thì đó cũng là việc của anh nữa đấy.

- Sai rồi, bởi vì tôi chẳng yêu cầu chị gì hết.

- Anh còn tệ hơn cả một tên ma cô ăn theo gái điếm. Không thể ngờ là tôi lại li ều cả tính mạng của mình để có thức ăn mang về cho loại người như anh!

- Ồ, đủ rồi đấy, đừng đem tôi ra làm kẻ giơ đ ầu chịu báng. Ở quanh cái bàn này, ai cũng nghĩ như vậy cả thôi.

Có tiếng la ó phản đối bày tỏ sự không đồng tình với những lời lẽ này.

- Đừng tin họ, người đàn ông tiếp tục. Họ muốn bám lấy những ân sủng cô được hưởng để vẫn có sô cô la mà ăn. Tôi chỉ nói thẳng ra những đi ầu họ suy nghĩ trong bụng. Và nữa, có một đi ầu cô không hiểu: đó là chúng tôi không quan tâm tới việc cô dùng cách gì để có được số sô cô la này. Như người ta thường nói, mọi phương tiện đi ầu chính đáng.

- Làm ơn đừng nói chúng tôi nữa, hãy tỏ ra can đảm mà nói tôi, EPJ 327 lên tiếng.

- Đừng lên mặt dạy đời tôi, tôi là người duy nhất có can đảm nói ra những đi ầu người khác suy nghĩ.

- Đi đâu khiến tôi cảm thấy hay ho nhất, Pannonique nhận xét, đó là anh có vẻ vô cùng tự hào về mình.

- Người ta bao giờ cũng tự hào khi họ nói lên sự thật, người đàn ông ngẩng cao đầu tuyên bố.

Đến đây, Pannonique có được một ân huệ: cô chợt nhận ra sự lỗ bịch của con người này và phá lên cười. Tiếng cười của cô có sức lan tỏa mạnh: tất cả mọi người ng ồi quanh bàn bắt đầu phá lên cười nhạo nhân vật đó.

- Thế đấy, cứ cười đi, người đàn ông nghiêng răng nói. Tôi biết rõ những gì mình đang nói. Tôi khiến mọi người khó chịu. Và từ giờ trở đi, tôi biết mình sẽ không có sô cô la nữa.

- Anh nh ần r ồi, Pannonique trả lời: anh vẫn tiếp tục nhận được cái mà anh gọi là phần của anh.

Cô chờ mọi người ngủ thật say r ồi mới ra khỏi lán. Cô chạm mặt ngay với kapo Zdena, ả đã đứng sẵn đó chờ cô.

- Về phòng của tao chứ?

- Chúng ta sẽ đứng đây, Pannonique trả lời.

- Giống lần trước à? Thế này không tiện lắm.

Pannonique nhận ra rằng Zdena bỗng chốc đang nghĩ đến những khả năng mới mà cô không hề muốn. Cô li ền đón đầu trước:

- Tôi muốn nói chuyện với cô. Tôi nghĩ đã có hiểu l ầm giữa chúng ta.

- Chắc chắn r ồi. Tao chỉ muốn đi đâu tốt cho mày: mày có vẻ như không hiểu đi đâu đó.

- Tôi muốn nói đến một hiểu l ầm khác, kapo Zdena ạ.

- Tao rất thích khi mày gọi tên tao, dù rằng tao vẫn thích mày bỏ chức danh của tao sang một bên hơn. Tao thích nghe mày phát âm tên tao.

Pannonique tự hứa với lòng mình sẽ tránh gọi tên ả, kể từ bây giờ.

Ả kapo tiến lại g ần. Pannonique hoảng sợ đến mức cô bắt đầu run lên trong khi nói:

- Sự hiểu l ầm, đó là cô đã hiểu sai về sự khinh bỉ của tôi đối với cô.

- Vậy là mày không khinh bỉ tao ư?

- Cô đã hiểu lầm bản chất sự khinh bỉ của tôi.
- Mấy thứ lập luận vớ vẩn này chẳng ích gì cho tao.
- Cái mà tôi khinh bỉ ở cô, Pannonique vừa nói vừa cảm thấy phát khiếp vì sợ hãi, đó là cách cô sử dụng sức mạnh, sử dụng sự cưỡng bức, cách cô dọa nạt người khác để chiếm được cái cô muốn, cách cô sử dụng bạo lực. Đó không phải là bản chất sự ham muốn của cô.
- A, vậy ra mày thích những ham muốn kiểu này ư?
- Cái khiến tôi ghê tởm ở cô, đó là những gì không đúng như con người cô. Đó là khi cô xử sự như một tên kapo thực thụ: đó không phải là cô. Tôi nghĩ cô là người tốt, trừ những lúc cô quyết định trở thành một tên kapo.
- Những đi ầu mày nói thật phức tạp. Mày hẹn tao vào lúc nửa đêm để làm nhảm những thứ vớ vẩn này ư?
- Đây không phải là những thứ vớ vẩn.
- Mày tưởng có thể thoát dễ dàng vậy sao?
- Đi ầu này rất quan trọng, cô cần phải biết rằng cô là người tốt.
- Trong tình hình hiện tại của tao, đi ầu đó chẳng có nghĩa lý gì cả.
- Phần bản chất trong con người cô khao khát muốn được tôi quý mến. Cô mong mỗi biết bao được thấy đôi mắt tôi sáng lên một ngọn lửa dành cho cô, một ngọn lửa hoàn toàn không giống với sự thù hận, một sự phản chiếu mà từ đó, cô thấy mình cao quý chứ không hề thảm hại.
- Nhìn thấy đi ầu đó trong mắt mày cũng chẳng giúp tao có được cái tao đang chờ đợi.
- Cô có thể có được cái tốt hơn. Tốt hơn rất nhiều.
- Tao không chắc là sẽ tốt hơn.
- Cái mà cô muốn, cô chỉ có thể chiếm đoạt bằng sức mạnh. Và làm như thế, ngược lại với những gì cô tưởng, sẽ chỉ khiến cô cảm thấy ghê tởm. Sau này, khi nghĩ lại, cảm giác của cô sẽ còn tồi tệ hơn lúc buồn nôn. Ký ức duy nhất vẫn đeo đuổi cô sẽ là ánh mắt đầy oán hận của tôi khiến cô không sao chịu đựng nổi.
- Thôi đi. Mày đang làm tao thêm muốn.

- Nếu quả thật cô thèm muốn, cô đã có đủ khả năng để gọi tên của tôi.

Mặt Zdena tái nhợt đi.

- Khi người ta cảm nhận thấy đi đâu cô đang cảm nhận, người ta sẽ có nhu cầu gọi tên của người kia. Không phải vô cớ mà cô lại làm mọi cách để biết tên tôi. Bây giờ, khi đã có được nó, và cô đang đứng trước mặt tôi, cô lại không đủ khả năng gọi tên tôi.

- Đúng thế.

- Mặc dù cô rất muốn, đúng không?

- Đúng.

- Đó là một sự bất lực về mặt thể lý. Người ta thật sai lầm khi coi thường cơ thể: nó ít xấu xa hơn tâm hồn rất nhiều. Tâm hồn cô muốn những đi đâu mà cơ thể cô từ chối. Khi tâm hồn cô trở nên lương thiện như chính cơ thể của cô, cô sẽ có thể gọi tên tôi.

- Tao dám chắc với mày rằng cơ thể tao sẽ đủ khả năng làm mày đau đớn.

- Nhưng cơ thể cô không muốn đi đâu đó.

- Sao mày biết những chuyện này?

- Tôi không dám chắc tôi hiểu cô. Sự khinh bỉ, đó cũng chính là khi người ta tưởng rằng mình hiểu được một số đi đâu ở người khác trong khi những đi đâu đó là không thể nhận biết được. Tôi có một trực cảm về cô, chỉ vậy thôi. Nhưng phần tối tăm trong tâm hồn cô cũng có một trực cảm đối với tôi.

Yên lặng.

- Tao rất đau khổ, Zdena nói. Tao không nghĩ rằng đêm nay lại như thế này. Hãy nói cho tao biết tao có thể chờ đợi gì ở mày. Hãy nói cho tao biết những gì tao có thể hy vọng.

Pannonique thấy xúc động vì ở trong vòng một phần tư giây.

- Cô có thể nhìn thẳng vào mắt tôi và gọi tên tôi.

- Chỉ thế thôi sao?

- Nếu cô làm được đi đâu đó, thế đã là nhiều lắm rồi.

- Tao không hình dung cuộc sống lại như vậy, ả kapo nói, về tiu nghỉu.
- Tôi cũng không.

Họ phì cười. Có một khoảnh khắc ý nghĩ của họ gặp nhau: hai người con gái ở độ tuổi hai mươi cùng nhau khám phá ra sự xấu xa của thế giới.

- Tôi đi ngủ đây, Pannonique nói.
- Tao sẽ không thể ngủ được.
- Trong lúc tỉnh thức, cô sẽ suy nghĩ xem làm thế nào để giúp đỡ chúng tôi, các bạn của tôi và tôi, một cách thật cụ thể.

PHẦN BỐN

Thực tế cho thấy lượng khán giả chẳng lại. Nó không giảm nhưng cũng không tăng nữa.

Những người làm chương trình đứng ng ẫi không yên. “Trại tập trung” đã tồn tại từ sáu tháng nay. Trong thời gian đó biểu đồ chỉ số lượng liên tục tăng, đôi khi tăng rất chậm, đôi khi lại tăng vọt nhờ các sự cố được báo giới đồng loạt loan tin - nhưng chưa bao giờ nó chẳng lại.

- Đây là lần chẳng lại đầu tiên của chúng ta, một người trong bọn họ nói.

- Một lần chẳng lại bao giờ cũng là một lần chẳng lại giả, một người khác nói. Đó là quy luật tự nhiên: cái gì không tiến ắt sẽ lùi.

- Dù sao lượng khán giả của chúng ta vẫn rất lớn và vẫn tiếp tục đè bẹp mọi kỷ lục từ trước đến nay.

- Như vậy chưa đủ. Nếu không chuẩn bị trước, sớm muộn gì chúng ta cũng phải đón nhận những bất ngờ không hề thú vị.

- Rõ ràng rồi: các phương tiện truyền thông không còn đã động đến chúng ta nữa. Suốt nhiều tháng trời, họ từng chỉ nói về “Trại tập trung”, thế mà bây giờ họ lại chuyển đề tài. Nếu muốn lôi kéo sự chú ý trở lại của dư luận, nhất định chúng ta phải tìm ra đi ều gì đó mới mẻ.

Một người trong số họ đề nghị mở hẳn một tạp chí chuyên giới thiệu những ứng viên chính, theo kiểu các show truyền hình trong thập kỷ trước, đăng ảnh và bài phỏng vấn những nhân vật nổi tiếng.

- Không thể được, những người khác phản đối. Chỉ có thể làm thế với bọn kapo. Trong khi ngôi sao thực thụ lại là những tù nhân. Và bởi vì chúng ta đang tái hiện ở đây hoàn cảnh của một trại tập trung thực sự, chúng ta không thể phỏng vấn bọn họ: việc đó đi ngược với nguyên tắc phi nhân văn vốn đóng vai trò chủ đạo tại những trại tập trung được tổ chức theo đúng nghĩa.

- Thế thì sao chứ? Có lẽ cần phải đổi mới một chút. Khi CKZ 114 tiết lộ tên cô ta và qua đó đạt được chút danh tính nhất định, mọi tờ báo đã

chẳng thi nhau nói về chương trình của chúng ta đây sao.

- Cú ấy chỉ phát huy hiệu quả với cô ta mà thôi. Tuyệt đối không nên đem chiêu này áp dụng lung tung.

- Con bé đó quá đẹp. Tiếc là thời gian gần đây nó hơi trầm xuống.

- Tình cảm của nó với Zdena tới đâu rồi nhỉ? Dao phủ và nạn nhân, có thể là ý hay đây...

- Không, khán giả muốn cô ta là một trinh nữ bất khả xâm phạm.

- Dù sao chuyện đó cũng không vực chương trình của chúng ta lên được. Phải có một kế hoạch mới.

Những người làm chương trình còn tiếp tục bàn luận hăng say trước khi vào bàn họp. Họ uống hàng lít cà phê và đốt thuốc.

- Điểm yếu duy nhất của “Trại tập trung” là nó không hề có tính tương tác, một người nhận xét.

- Tương tác: mở miệng ra là người ta chỉ nói đến từ này suốt hai mươi năm nay.

- Và lý do là: khán giả vô cùng thích tham gia. Họ rất khoái khi được hỏi ý kiến.

- Làm thế nào để tạo khả năng tương tác cho chương trình của chúng ta đây?

Im lặng.

- Rõ quá rồi! ai đó thốt lên. Cho khán giả làm công việc của bọn kapo!

- Quất roi à?

- Không! Chọn ai là kẻ phải chết.

- Tôi thấy ý này hay đây.

- Ta lập ra một đường dây nóng?

- Thế này còn tuyệt hơn: ta sẽ triển khai bằng tin nhắn. Sẽ hứng thú hơn nhiều khi khán giả có thể giải quyết mọi chuyện chỉ cần bấm bấm vài cái. Chỉ việc nhập ba ký tự và ba chữ số nằm trong số hiệu của kẻ họ quyết định loại bỏ là xong.

- Quá tuyệt. Cứ như ở đấu trường La Mã vậy, chỉ cần một ngón cái đưa lên hoặc trở xuống.

- Các vị điền r ồi. Sẽ chẳng có ai tham gia cả. Không khán giả nào dám chỉ định nạn nhân.

Tất cả các cặp mắt đổ d ần v ề phía người vừa nói.

- Có bao nhiêu đây? một người khác hỏi.

Họ rú lên cười.

- Chương trình đã được cứu, vị chủ tọa tuyên bố, ta kết thúc cuộc họp ở đây.

Những luật chơi mới được đưa ra giải thích cho khán giả theo cách ngay cả kẻ ngốc nhất cũng hiểu được. Người dẫn chương trình mỉm cười, phấn khởi thông báo với người xem rằng từ nay “Trại tập trung” đã trở thành chương trình của họ.

- Từ nay, chính quý vị sẽ lựa chọn các tù nhân. Chính quý vị sẽ quyết định ai đi, ai ở.

Anh ta thận trọng né tránh từ “chết”.

Sau đó hình ảnh một bộ đi ều khiển từ xa được chiếu tràn trên màn hình. Người ta đánh dấu đỏ các phím phải sử dụng để kết nối với hệ thống tin nhắn của “Trại tập trung”. Rất đơn giản, nhưng e rằng vẫn còn một số người không biết cách sử dụng, người ta giải thích lại:

- Sẽ thật đáng tiếc nếu chỉ vì một sơ sót kỹ thuật mà quý vị làm mất lá phiếu của mình, người dẫn chương trình nói.

“Chúng tôi muốn nhấn mạnh cùng quý vị rằng việc kết nối với hệ thống tin nhắn của “Trại tập trung” là hoàn toàn miễn phí, theo đúng nguyên tắc dân chủ của chương trình,” anh ta duyên dáng kết luận.

Các phương tiện truyền thông la ó còn mạnh mẽ hơn nhiều so với lúc chương trình ra đời: Tờ nhật báo lớn nhất chạy dòng tít: **PHÁT MINH MỚI NHẤT CỦA “TRẠI TẬP TRUNG”: KAPO LÀ CHÚNG TA! TẤT CẢ CHÚNG TA ĐỀU LÀ ĐAO PHỦ.**

HỌ TƯỜNG CHÚNG TA LÀ AI CHỨ? khắp nơi người ta đọc thấy những dòng này.

Một người chuyên viết xã luận cảm thấy rung động hơn bao giờ hết: “Tôi tin tưởng vào danh dự của nhân loại, ông ta viết. Tất nhiên, danh dự của nhân loại đã bị hạ thấp khủng khiếp khi nó hết mình đảm bảo thành công cho một chương trình ghê tởm nhất Lịch sử. Nhưng đứng trước bao điếu đê tiện như vậy, tôi mong đợi từ quý vị, từ chúng ta, sự thức tỉnh của danh dự: đừng ai bỏ phiếu. Tôi kêu gọi khán giả hãy tẩy chay, nếu không phải chương trình thì ít ra cũng là việc tham gia sự việc bỉ ổi này!”

Lượng phiếu trắng trong vòng bầu chọn thứ nhất của “Trại tập trung” tỷ lệ nghịch với lượng phiếu trắng trong kỳ bầu cử Quốc hội Âu châu vừa qua: hầu như toàn phiếu trắng, điếu đó muốn nói với các chính trị gia rằng có thể trong tương lai phải nghĩ đến việc thay các hòm phiếu bằng các bộ điếu khiển từ xa.

Còn về lượng khán giả theo dõi buổi phát sóng đầu tiên sau cuộc bầu chọn, nó đánh đổ tất cả các kỷ lục trước đó.

Và đây chỉ là những con số.

Buổi sáng đầu tiên sau khi phiên bản mới của “Trại tập trung” ra mắt, các tù nhân được xếp theo hàng, như thường lệ.

Quy định mới trước đi đặc quyền của đám kapo khiến chúng phần nộ tới mức chỉ mình ả Lenka xung phong giải thích luật chơi mới cho tù nhân. Khi đã khoe xong cặp giò cheo leo trên đôi giày cao gót nhọn hoắt và tin chắc đã tạo được ấn tượng, ả đứng yên, ưỡn ngực ra và nói:

- Từ nay, chính khán giả sẽ bầu chọn để quyết định ai trong số các người bị đưa đi. Đó là điếu mà người ta gọi là dân chủ, tao nghĩ thế, đúng không nào?

Ả cười, rút một phong bì từ chiếc cổ áo khoét sâu, mở nó ra như kiểu người ta hay làm khi công bố giải Oscars rồi đọc:

- Những người được chọn là GPU 246 và JMB 008.

Đó là những người lớn tuổi nhất trong đám tù nhân.

- Khán giả không thích những kẻ già cả, tao thấy như vậy, ả cười khẩy nói thêm.

Pannonique vẫn còn bàng hoàng. Về dung tục của ả kapo Lenka khiến cô càng ngờ vực. Không thể thế được, thật quá đáng. Lenka đã bịa ra

chuyện này, ả dựng lên màn b ầu chọn để che đậy những quyết định của ả. Đúng, chỉ có thể là như thế.

Điều khiến cô băn khoăn là thái độ của những tên kapo khác. Chúng có vẻ giữ khoảng cách, cầu nhàu; Pannonique hình dung đã có một cuộc cãi vã giữa Lenka và các đồng nghiệp của ả. Nhưng cả ngày hôm đó, sự vắng mặt của ả kapo bị chứng xung động thỏa dục cũng chẳng làm bọn chúng thay đổi thái độ.

Về mặt Zdena tỏ ra đặc biệt u ám.

Sáng hôm sau, chẳng còn gì để nghi ngờ nữa. Các tù nhân đứng sắp hàng, gã kapo Marko thậm chí không thèm đi kiểm tra, gã đứng trước mặt họ, lôi một mảnh giấy ra và nói:

- Vì bây giờ chúng phớt lờ ý kiến của bọn tao, tao không cần chơi trò do thám với chúng mày nữa. Hôm nay những kẻ bị khán giả kêu án chết là AAF 167 và CJJ 214.

Đó là hai cô gái hoàn toàn không có gì nổi bật.

- Tao thấy rằng sự lựa chọn này rất đáng phải tranh cãi, tên kapo Marko tuyên bố. Đây chính là điều phải xảy ra khi người ta hỏi ý những kẻ không chuyên. Còn với những tay chuyên nghiệp, kết quả hẳn sẽ khác, đúng không? Dù sao, ý dân là ý trời.

Các phương tiện truyền thông đã thực sự cảm thấy cần phải ra tay trước nỗi ô nhục thể hiện qua việc khán giả truyền hình ồ ạt tham gia chương trình. Trong cùng một ngày, tất cả các nhật báo đều thống nhất giật tít với cỡ chữ cực lớn: CHẠM ĐÁY! - và bài báo duy nhất mà họ đăng trên trang nhất đều được bắt đầu bởi câu: “Chúng ta đã chạm đáy.”

Các đài phát thanh, truyền hình chỉ đề cập đến mỗi vụ việc này. Những tờ báo trào phúng kêu ca rằng họ chẳng thể cố gắng nổi nữa: đối với thể loại trào phúng đen, hiện thực đã tỏ ra xuất sắc hơn hẳn họ. “Điều hài hước nhất trong sự việc đề tiện này vẫn là thái độ phẫn nộ của các kapo, những người từ nay bị tước quyền sinh sát đối với đám tù nhân và đang hết lời công kích những điểm yếu của cách bầu chọn dân chủ,” một trong số các tờ báo ấy bình luận.

Đợt công kích lần này của các phương tiện truyền thông chẳng mấy chốc đã phát huy tác dụng: tất cả mọi người đều quay ra xem “Trại tập

trung”. Ngay cả những người không có ti vi ở nhà cũng ghé qua hàng xóm theo dõi, nhưng không vì thế mà họ bớt lớn tiếng huyên hoang mình là những người cuối cùng trong xã hội này vẫn tiếp tục tẩy chay và công kích thứ truyền hình rác rưởi. Người ta còn ngạc nhiên hơn khi thấy họ đông dãi kể lễ, lên án chương trình khi mọi sự đã rành rành.

Đó là một thứ dịch bệnh.

Zdena lo lắng. Chẳng nào bọn kapo còn có quyền quyết định các cuộc hành quyết, chẳng đó ả còn có thể bảo vệ Pannonique; nay thì phán quyết sau cùng nằm trong tay khán giả, ả không đảm bảo được gì nữa. Đó chính là đi đầu tệt hại nhất của cái sự dân chủ, một khái niệm mà ả mới vừa biết đến: sự bấp bênh.

Ả chỉ có thể tự trấn an mình: Pannonique là người được yêu mến, là lãnh tụ, là anh hùng, là người xinh đẹp nhất, vân vân. Khán giả sẽ không đại gì mà hy sinh nhân vật yêu thích của họ.

Lần bầu chọn đầu tiên khiến ả nhẹ nhõm: nếu như việc trưng cầu ý kiến khán giả cho kết quả là loại trừ những người lớn tuổi thì Pannonique sẽ được yên. Nhưng lần bầu chọn thứ hai lại dấy lên nỗi lo sợ trong lòng ả: hai cô gái kia bị kết án chỉ vì họ mờ nhạt. Dĩ nhiên, Pannonique không phải người không ai chú ý đến, nhưng cô rất kín đáo, nhất là thời gian gần đây.

Tóm lại, với đám khán giả bất chừng như thế, phải tính đến tình huống xấu nhất. Buổi chiều, lúc dúi thỏi sô cô la vào túi Pannonique như thường lệ, ả kapo thì thầm với cô: “Đêm nay.” Pannonique gật đầu đồng ý.

Lúc nửa đêm, hai cô gái trẻ gặp nhau.

- Nhất thiết mày phải phản ứng, Zdena nói. Tại sao mày không mở miệng? Tại sao mày không lên tiếng với khán giả nữa?

- Cô thấy sự can thiệp của tôi có ích thế nào rồi đấy, Pannonique chưa chút trả lời.

- Mày sẽ không làm bọn khán giả thay đổi, nhưng chí ít chúng sẽ chừa mày ra! Hai đứa sáng nay phải chết chỉ bởi vì chúng chẳng là gì cả. Mày phải sống. Thế giới cần mày.

- Còn cô, sao cô không hành động đi? Cô chẳng hề cố gắng gì vì chúng tôi. Cách đây hai tuần tôi nhờ cô tìm ra một kế hoạch cứu chúng tôi. Tôi

vấn đoi.

- Mày làm dễ hơn tao. Người ta say mê mày. Tao thì chẳng được ai ưa.
- Nhưng dù sao cô cũng là người tự do, còn tôi là tù nhân! Cô đã nghĩ ra kế hoạch đào thoát nào chưa?
- Tao đang nghiên cứu.
- Khẩn trương lên, nếu không chúng tôi sẽ chết hết!
- Tao sẽ làm việc hiệu quả nếu mày tử tế hơn.
- Tôi có thể đoán được ý định của cô.
- Mày có hiểu là mày đang đòi tao làm một việc bất khả mà chẳng vì cái gì không?
- Sự sống sót của tôi và của các bạn tôi, với cô không là gì ư?
- Mày ngu thật! Cái tao đòi hỏi mày chẳng là gì cả.
- Tôi không nghĩ như vậy.
- Mày là đ đồng xu. Mày chẳng đáng sống.
- Nếu vậy, cô hãy vui mừng đi. Tôi sẽ chẳng sống lâu đâu, Pannonique đáp r ồi bỏ đi, để ả đứng như trời tr ờng.

Cho tới thời điểm đó, Zdena như bị thôi miên bởi sự thông minh của cô gái vẫn luôn ám ảnh ả. Cách chuyện trò, cách cân nhắc lời nói, cách đối đáp khiến người ta bất ngờ của Pannonique đã làm ả ngưỡng mộ trí thông minh của cô. Nhưng lúc này ả xem cô là kẻ cực ngốc.

Muốn chết, ả thấy đi ầu này thật quá đáng. Cuộc sống dù sao cũng đáng để người ta cố gắng đôi chút. Vả lại, cái mà ả đòi hỏi nơi cô cũng đâu có là gì.

Ả cho rằng Pannonique hành xử như những mục h ầu tước trong các cuốn tiểu thuyết ả chưa từng đọc, quyết sống mái gìn giữ những phẩm hạnh lối bịch mà chỉ họ mới xem là có giá trị. Zdena càng hăng say dè bủi thứ văn chương này bởi ả cũng không chắc nó có t ồn tại thực sự hay không; nói chung, ả coi thế giới tiểu thuyết là một cái gì đó vô cùng dớ dẩn bởi nó nói về những thứ phong tục đại loại như thế.

“Tệ hại nhất là chuyện đó cũng không thể ngăn mình thích cô ta. Cứ như thể cô ta còn làm mình thích cô ta hơn nữa. Càng nhớ không cho mình cái mà người ta thường cho đi dễ dàng, càng lòng lên như thể mình đang đòi hỏi phải hy sinh mạng sống của bố hay của mẹ cô ta, cô ta càng khiến mình chết mê chết mệt.”

Một niềm vui sướng chợt ngập tràn tâm hồn ả, khiến ả cảm thấy trong mình dậy lên ham muốn mãnh liệt - nhưng thoáng vui ấy vụt tắt ngay khi ả nhớ lại thực tế: trước sau gì Pannonique cũng sẽ chết. Sự hiện hữu đẹp nhất, thuần khiết nhất, cao cả nhất và tuyệt vời nhất trên thế gian này sẽ bị giết chết trong một cơn đau đớn trước con mắt hàng triệu khán giả.

Zdena cảm giác như đây là lần đầu tiên ả nhận thức được sự ghê gớm của thông tin này.

Thế là, ả quyết tâm lên kế hoạch, kế hoạch xứng tầm với niềm đam mê của ả. ả cần phải tiếp cận được những người xung quanh Pannonique.

ả chọn MDA 802. Trước đây, ả từng căm ghét cô chùng nào còn thấy ở cô một đối thủ tiềm tàng. Nhưng sau đó, ả biết mình đã lầm. MDA 802 chỉ xem Pannonique là bạn, nhưng khôn khéo thay, có vẻ như Pannonique lại không hề dửng dưng trước tình yêu của EPJ 327.

ả lén lút dúm vào tay MDA 802 một lọ thuốc đỏ và nói khẽ:

- Hãy làm ra vẻ mày bị thương chảy máu, nhanh!

Trống ngực MDA 802 đập loạn xạ: ả kapo tìm cách nói chuyện riêng với cô. Liệu có phải ả sẽ đòi hỏi cô như với Pannonique? Nếu thế cô sẽ chớp cơ hội ngay. Zdena chẳng hấp dẫn cô chút nào, nhưng để được tự do cô sẵn sàng làm tất cả.

Cô đổ thuốc đỏ vào lòng bàn tay rồi vừa chìa tay ra vừa rên rỉ.

- Nó chảy đầy máu, Zdena nói, tao sẽ đưa nó vào phòng y tá

Zdena vừa dẫn cô đi vừa hét toáng lên:

- Dọn đất đá mà cũng bị thương à, mày đúng là đờnengu!

Không ai kịp phản ứng. Không bị phát hiện, cả hai không đi tới phòng y tá mà tới thang phòng của Zdena.

- Tao cần nói chuyện với mày, Zdena bắt đầu. Mày rất thân với CKZ 114, phải không?

- Phải.

- Mày biết không, tình bạn của mày chỉ có một chiều thôi. Nó giấu mày và cả nhóm nhiều chuyện đấy.

- Đó là quyền của chị ấy.

- Mày nói thế nào chứ. Cái chính là nó biết nguy cơ nó sẽ phải đổi mặt.

MDA 802 nghĩ nên thận trọng giữ im lặng thì hơn.

- Mày không muốn làm hại bạn mày, tốt đấy, ả kapo nói tiếp. Còn nó, nó thì không ngần ngại gì đâu.

“Đây là một cái bẫy,” cô gái nghĩ.

- Mày biết tao muốn nó làm gì rồi đấy. Đâu có khó như dời sông lấp biển, phải không nào? Nếu nó chiều tao, tao bảo đảm sẽ giải cứu cả đám, có cả nó và mày nữa. Nhưng mà không, cô nàng từ chối, và như thế là nó từ chối cứu cả đám chúng mày.

Nghe đến đây, trong lòng MDA 802 trào lên nỗi tức giận và phần nộ vô hạn cả với ả kapo lẫn với Pannonique. Là người thực tế, cô ta quyết định tạm dẹp cơn thịnh nộ qua một bên và đánh liều:

- Nay kapo Zdena, đi đâu mà CKZ 114 từ chối cô, tôi sẽ không từ chối đâu.

Cô run lấy bẫy.

Zdena há hốc miệng, rồi phá lên cười tinh quái:

- Mày thích tao hả MDA 802?

- Cô không làm tôi chán ghét, cô gái khốn khổ nói.

- Thế mày chiều tao vô điều kiện chứ?

- Không.

- Vậy đấy! ả kapo dùng dùng nỗi dóa. Thế mày ra giá gì nào?

- Như CKZ 114, cô rơm rớm nước mắt trả lời.

- Có khi nào mày ngắm mình trước gương chưa? Hạ bớt mấy yêu sách của mày xuống đi, con bé kia!

- Mạng sống của CKZ 114 và của tôi, cô can đảm tìm cách thương lượng.

- Mày đùa ư? Zdena gào lên.

- Vậy thì mạng sống của tôi, cuối cùng MDA 802 nói.

- Không, không, không và không!

Thế là MDA 802 đưa ra một đề nghị thật đáng thương mà chỉ những ai nghĩ rằng mình đáng giá nhiều hơn mới tự cho phép mình đánh giá.

- Bánh mì vậy.

Zdena tỏ vẻ đầy khinh bỉ và xỉ vả cô:

- Này, mày làm tao ghê tởm quá! Dù có cho không tao cũng chẳng thèm.

Nói rồi ả tổng cô ra ngoài.

- Giờ thì đi mà kể hết với bọn chúng những gì mày biết!

MDA 802 nức nở khóc và trở lại với công việc ở đường hầm. Các tù nhân nghĩ chắc do vết thương ở tay bị sát trùng. Chỉ mình Pannonique nghi ngờ có chuyện gì đó.

Cô bắt gặp MDA 802 đang nhìn mình, ánh mắt chứa sự nhục nhã và cảm giác bị xúc phạm. Cô cũng đọc được trong đó sự thù hận.

Pannonique lắc đầu tuyệt vọng.

Buổi tối, lúc ở bàn ăn, mọi người thấy MDA 802 có vẻ không ổn.

- Ắ kapo Zdena làm gì chị à? mọi người hỏi.

- Không, cô ta vừa trả lời vừa chăm chăm nhìn Pannonique, người đã đoán được chuyện gì xảy ra.

- Nói đi, hãy nói đi đâu chị cần nói ra đi, Pannonique thở dài.

- Không phải chị mới là người cần nói ra đi đâu đó sao? MDA 802 hỏi.

- Không. Rõ ràng chị có nhu cầu nói.

Im lặng.

- Nói ra thật ngại, MDA 802 bắt đầu kể. Á kapo Zdena bảo tôi là á đã đòi hỏi Pannonique gì đó và đổi lại á sẽ giải thoát chúng ta, tất cả chúng ta. Thế nhưng Pannonique lại từ chối.

Mọi cặp mắt đổ dồn về phía Pannonique, cô chỉ ngời yên như một pho tượng.

- Pannonique có lý, EPJ 327 nói.

- Anh nghĩ vậy à? MDA 802 hỏi.

- Chị ấy chẳng xem chúng ta ra gì hết, người đàn ông không bao giờ bỏ qua được việc mình bị mọi người chế nhạo nói. Chị ta đang đẩy chúng ta vào chỗ chết bởi vì chị ta đã từ chối!

- Thôi đi, anh thật là thô thiển, một phụ nữ cất tiếng. Pannonique, tôi hiểu sự ngại ngại của chị. Chúng tôi đều hiểu. Á kapo Zdena là một con quỷ và chúng tôi đều sẽ cảm thấy ghê tởm nếu phải thuận theo... việc đó. Tuy nhiên, đây là vấn đề sống còn. Chỉ vậy thôi.

- Các người coi thường danh dự, EPJ 327 nghiêng rằng nói.

- Cứu sống chúng ta chẳng phải là một hành động đầy danh dự sao? người phụ nữ chống chế. EPJ 327, anh yêu Pannonique cuồn cuộn điên rồ: anh tưởng chúng tôi không biết à? Chẳng lẽ vì yêu đương mù quáng mà quý trọng một giờ của Pannonique với Zdena hơn mạng sống của chúng tôi và của cả anh sao? Chúng tôi quý mến và ngưỡng mộ Pannonique, nhưng không đến nỗi phải hy sinh sự sống còn của mình để đổi lấy niềm khát khao trong trắng của chị ấy.

Người phụ nữ ngừng lại. Đến mức đó là cô đã nói hết ý của mọi người rồi và không ai cần nói thêm gì nữa.

- Các người giống y như những kẻ trưởng giả trong cuốn Viên mỡ bò, EPJ 327 bất bình.

- Không hề, MDA 802 nói. Bằng chứng là chính tôi đã tới đề nghị thế chỗ Pannonique, nhưng á ta từ chối.

Pannonique cúi đầu im lặng.

- Sao chị không nói gì cả? MDA 802 hỏi.

- Vì tôi chẳng có gì để nói.

- Không đúng. Chúng tôi biết chị là người cao thượng. Chúng tôi muốn hiểu được chị, MDA 802 cố nài.

Pannonique lắc đầu thở dài.

- Có phải vì ả ta là đàn bà không? ai đó ngây ngô hỏi.

- Tôi vẫn sẽ phản ứng như vậy cho dù ả kapo Zdena là một gã đàn ông, Pannonique ngắt lời.

- Tôi đoán chắc với chị là mọi người ở đây cần một lời giải thích, MDA 802 nói.

- Sẽ không có đâu, Pannonique trả lời.

- Nàng công chúa hạt đậu đã nhất định cho chúng ta phải chết! người đàn ông gào lên.

Anh ta kêu quá to. Từ nhân từ các bàn còn lại đưa mắt nhìn về phía bàn của họ.

Một khoảng im lặng kéo dài. Khi bầu không khí căng thẳng dịu đi, tiếng ồn ào lại bắt đầu.

- Quý vị cư xử như những kẻ bại trận, Pannonique lúc đó lên tiếng. Không ai trong chúng ta sẽ phải chết, cũng chính bởi vì tôi không ban cho kẻ thù một thứ gì hết.

Bữa tối kết thúc một cách nặng nề

Sáng hôm sau, khi ả kapo đọc xong danh sách tử tù trong ngày, Pannonique tiến lên hai bước, quay về hướng mà cô định ninh là có gắn chiếc máy ghi hình chính và tuyên bố:

- Các vị khán giả, tối nay hãy bỏ phiếu cho tôi! Sao cho khi kiểm phiếu không được có hai tên xuất hiện mà chỉ có duy nhất một tên thôi! Sao cho tên hiệu CKZ 114 chiến thắng tuyệt đối. Tất cả quý vị đều thật hèn hạ khi xem cái chương trình xấu xa này. Quý vị sẽ được xá tội chỉ với duy nhất điều kiện sau: hãy chọn tôi là người bị kết án vào ngày mai. Quý vị phải làm điều đó vì tôi!

Cô lùi lại và đứng vào hàng.

“Chao ôi, đây đúng là điều tôi từng lo lắng, chị ta hoàn toàn điên rồ,” MDA 802 nhận định.

“Thế mà chúng ta lại tin tưởng rằng chị ấy sẽ cứu mạng chúng ta cơ đấy!” những người khác trong nhóm nghĩ.

Ngay cả EPJ 327 cũng cảm thấy lo lắng: “Chị ấy thật cao cả. Nhưng người ta cũng có thể cao cả mà vẫn sai lầm.”

Zdena rùng rời.

Cả ngày hôm đó, Pannonique cảm thấy thanh thản tuyệt đối.

Báo chí thi nhau ra thông cáo, họ phân tích những đi ều vô cùng mù mờ.

Một câu nói được nhắc đi nhắc lại, át hẳn những luận điểm khác: “Chị ta tự coi mình là Đấng Ki-tô.”

Buổi chi ều, cùng một tin vẫn được đăng tải khắp nơi: “Tù nhân Pannonique sáng nay đã lên tiếng, kiên quyết ra lệnh cho khán giả của chương trình “Trại tập trung” phải ồng loạt bỏ phiếu kết án cô. Một cách rành rẽ, cô đã tự chỉ định mình là nạn nhân chịu tội thay những người khác, và tuyên bố rằng đó là giá cứu độ cho tất cả khán giả.”

Các đài truyền hình và truyền thanh ít dè dặt hơn báo chí, họ nói rằng Pannonique đã mất trí.

Buổi tối, bà ầu không khí khó chịu bao trùm bữa ăn.

- Liệu đây có phải là bữa Tiệc ly không? MDA 802 hỏi.

Pannonique phá lên cười và lấy từ túi ra mấy thỏi sô cô la.

- Cô ấy cần lấy sô cô la, bẻ ra, trao cho các môn đệ và phán: “Hãy cần lấy mà ăn vì đây là mình ta.”

- Ông ta không hà tiện thân thể mình đến thế đâu, người đàn ông vốn ghét Pannonique chế giễu.

- Tôi không phải là ông ta và anh cũng chẳng phải là Giu-đa, một nhân vật gây nhiều tranh cãi nhưng lại không thể thiếu.

- Ít ra ông ta cũng cứu người!

- Anh đang trách tôi sao không làm Đấng Ki-tô à? Thật quá đáng.

- Chẳng phải mới ngày hôm qua chị bảo đảm là không ai trong chúng tôi phải chết sao! người đàn ông phản đối.

- Chính xác.

- Thế cô định tính sao? Qua bên kia thế giới rồi mới cứu chúng tôi à? Ông ta hỏi vặn.

- Đừng vội thế. Tôi vẫn chưa chết cơ mà.

- Đi đâu chị yêu cầu khán giả rất có thể sẽ xảy ra. Chị nói có sức thuyết phục lắm, chị biết đấy, ông ta nói.

- Sự giải thoát, nó giống như hai vòng sô cô la này: đó là phần mà anh phải có, đúng không?

- Chị thôi kiểu ta đây hơn người đi, người đàn ông nói. Chúng tôi không có được tâm hồn cao thượng như chị. Nhưng ít nhất, chúng tôi sẽ sẵn sàng đáp ứng đề nghị của ả kapo Zdena để cứu những người khác.

- Dù chẳng được đến thế thì hẳn các vị cũng sẵn sàng chấp nhận, Pannonique tiếp lời.

Nghe vậy, MDA 802 thoáng giật mình.

- Phải thôi, người đàn ông tiếp tục nói mà không hiểu gì. Chúng tôi chỉ là con người, là những sinh vật thực sự, chúng tôi ý thức được rằng đôi khi phải để tay nhúng bẩn.

- Tay ư? Pannonique đập lại như một người bất nhã. Tôi muốn các người ngưng kể lể với tôi việc các người sẽ làm nếu ở vào vị trí của tôi. Không ai là tôi. Không ai giống ai cả. Khi có người hứng giúp các người mối nguy hiểm mà các người không thể hứng, thì các người đừng mong hiểu việc làm ấy, lại càng không nên phán xét nó.

- Chính thế, tại sao lại phải chấp nhận nguy hiểm như vậy? MDA 802 chen vào. Đi đâu Zdena đề nghị không hề nguy hiểm.

- Tôi sẽ mất hẳn niềm tin rằng trong hoàn cảnh này, ước muốn của tôi là thứ duy nhất quyết định mọi chuyện. Tôi chẳng có gì để nói thêm nữa, Pannonique kết luận.

EPJ 327, cho đến lúc này vẫn trong tâm trạng ủ rũ, lên tiếng:

- Pannonique, chị biết rằng tôi vẫn luôn nghĩ chị đúng. Nhưng kể từ sau lời tuyên bố của chị, tôi cảm thấy sợ. Tôi sợ kinh khủng, và lần đầu tiên tôi không hiểu chị nữa.

- Tôi có một yêu cầu đơn giản, coi như là ơn huệ cuối cùng, chúng ta hãy nói sang chuyện khác đi.

- Nói chuyện khác là sao? EPJ 327 thốt lên.

- Đến nước này thì tôi xin được quyền giữ im lặng.

Nửa đêm, dù không thỏa thuận trước, Zdena và Pannonique vẫn gặp nhau.

- Mà biết đi đâu gì đang đợi mà không? Mà biết thế nào là hành quyết không? Mà biết đi đâu gì sẽ xảy đến với cái cơ thể bé nhỏ yếu đuối của mà không?

Pannonique bịt tai và đợi cho cặp môi của Zdena ngưng động đậy.

- Nếu mai tôi chết, thì đó sẽ là công trình của cô. Nếu mai tôi chết, thì mỗi ngày cô có thể tự nhủ rằng cô đã hại tôi, chỉ vì lý do duy nhất là tôi đã không muốn cô.

- Tao đáng ghê tởm đến độ đó ư?

- Với tôi, cô đáng ghê tởm không hơn cũng không kém bất cứ ai khác.

Zdena mỉm cười như thể vừa được khen. Pannonique vội nói thêm:

- Ngược lại, thủ đoạn cô đã dùng khiến cô đáng ghê tởm mãi mãi trong mắt tôi.

- Mãi mãi ư?

- Mãi mãi.

- Thế thì tao cứu mà cũng để làm gì đâu?

- Để tôi tiếp tục sống, Pannonique nói, kiểu hành văn này khiến cô cảm thấy thích thú.

- Nhưng đi đâu đó ích gì cho tao chứ?

- Tôi vừa nói với cô đấy thôi: để tôi tiếp tục sống.

- Tao chẳng được gì cả.

- Được chứ. Bằng chứng là cô cảm thấy kinh khiếp khi nghĩ tới cái chết của tôi. Cô cần tôi sống.

- Tại sao?

- Vì cô yêu tôi.

Ả kapo nhìn cô ngơ ngác, rồi ả vừa đùa cợt vừa cố nén tiếng cười để không ai nghe thấy.

- Màý thật gan lì!

- Tôi sai ư?

- Tao không biết. Màý yêu tao chứ?

- Không, Pannonique trả lời kiên quyết.

- Màý thật quá lắm.

- Cô yêu tôi: đó không phải là lỗi của cô mà cũng chẳng phải là lỗi của tôi. Tôi không yêu cô, cũng tương tự vậy thôi.

- Và tao phải cứu màý vì thế ư?

Pannonique thở dài.

- Chúng ta sẽ chẳng đi đến đâu nếu cô không tỏ ra hợp tác. Cô đã làm rất nhiều điều tồi tệ. Giờ là lúc cô có thể chuộc lỗi, cô không nên bỏ lỡ cơ hội này...

- Màý đang lãng phí thời gian đấy. Ngay cả khi có hỏa ngục, tao cũng không ngại bị quay giòng ở đó đâu.

- Có một hỏa ngục. Chúng ta đang ở trong đó.

- Tao thì cảm thấy thoải mái.

- Cô thấy đi đâu kiện gặp gỡ của chúng ta lý tưởng lắm sao?

- Không có “Trại tập trung”, tao sẽ chẳng bao giờ gặp màý.

- Cũng vì “Trại tập trung” mà cô sẽ không bao giờ hiểu được tôi.

- Ngoài đời, những người như màý chẳng bao giờ gặp gỡ những người như tao.

- Cô sai rồi. Tôi luôn sẵn sàng gặp gỡ mọi người.

- Rồi sao? Hẳn tao sẽ chẳng khiến màý thích thú.

- Chắc chắn cô sẽ khiến tôi thích thú hơn bây giờ.

- Đừng nói về tao như thế tao làm màý ghê tởm chứ.

- Nhiệm vụ của cô là phải đảo ngược tình thế: cô có thể trở thành người tuyệt vời, người giải thoát các tù nhân và chấm dứt cuộc thí nghiệm ghê tởm này.

- Đi đâu đó cũng không làm mày chiều cố đến tao, như mày đã nói.

- Đi đâu đó mang lại tình bạn và sự ngưỡng mộ của tôi đối với cô. Cô sẽ thấy thích và sẽ mong muốn được như thế nhiều hơn. Thôi, tôi không còn gì để nói nữa. Cô cần cả đêm để suy nghĩ về một kế hoạch.

Pannonique bỏ đi, cố làm vẻ bình thản. Cô không thể giấu nỗi lo lắng lâu hơn.

Khi còn lại một mình, Zdena hiểu rằng ả không còn chọn lựa nào khác.

Một kế hoạch giải cứu, không thể nào thực hiện được. ả là kapo, chứ không phải những đứa phụ trách kỹ thuật có khả năng cắt dây chuông báo động.

ả phải tìm ra vũ khí.

ả không hề chớp mắt.

Pannonique lại càng không ngủ được.

“Mình thật điên khùng khi liều như vậy. Nhưng đằng nào thì mình cũng chết. Mình chỉ làm cái chết đến sớm hơn mà thôi. Lẽ ra mình không nên thế. Mình đâu có muốn vội chết.”

Cô quyết định nghĩ về những đi đâu cô từng yêu thích trong cuộc sống. Cô hồi tưởng lại những bản nhạc ưa thích, mùi hoa cẩm chướng thanh khiết, vị tiêu xám, rượu sâm banh, bánh mì mới ra lò, những thời khắc đẹp đẽ ở bên người thân, khí trời sau cơn mưa, chiếc áo đầm xanh, những cuốn sách hay nhất. Tất cả rất thú vị, nhưng không đủ với cô.

“Đi đâu mình muốn trải nghiệm nhất thì mình lại không được trải nghiệm!”

Rồi cô còn nhớ rằng cô yêu những buổi sáng biết bao.

Buổi sáng hôm ấy khiến cô thấy khó chịu. Nó cũng nhẹ nhàng như bao buổi sáng khác. Đó là một tên phản bội.

Bội phản là cái không khí tinh khiết này - đi đâu gì xảy ra trong đêm, để không khí ban mai lúc nào cũng mới mẻ? Sự cứu chuộc vĩnh cửu này là gì?

Và vì sao những ai hít thở nó lại không được cứu rỗi?

Bội phản là thứ ánh sáng khó diễn tả thành lời này, nó hứa hẹn một ngày mới hoàn hảo, khúc dạo đầu đáng giá cho cuộn phim sắp chiếu.

“Toàn bộ niềm vui của một ngày chứa đựng trong buổi sớm mai của nó,” ai đó đã nói.

Vào buổi sáng cuối cùng của cuộc đời, Pannonique cảm giác như mình bị lừa gạt.

Như thường lệ, tù nhân đứng xếp hàng trước bãi đất trống để nghe xướng tên những người bị kết án.

PHẦN NĂM

Chương trình được phát sóng trực tiếp, khán giả biết đi đâu đó - vì có chữ “trực tiếp” ở góc màn hình.

Lượng khán giả xem “Trại tập trung” đạt con số tuyệt đối: một trăm phần trăm dân số. Chính xác mà nói thì tất cả mọi người đều theo dõi buổi phát sóng. Những người khiếm thị, khiếm thính, những tu sĩ kể cả dòng kín, những thi sĩ đường phố, bọn trẻ con, những cặp vợ chồng mới cưới, những con vật nuôi trong nhà - thậm chí cả các kênh truyền hình đối thủ cũng tạm ngưng chương trình để khán giả của mình tiện theo dõi “Trại tập trung”.

Các chính khách đứng trước tivi, lắc đầu thất vọng nói:

- Thật khủng khiếp. Lẽ ra chúng ta phải can thiệp.

Tại các quán bar, mấy người đứng dựa vào quầy rượu, dán chặt mắt lên màn hình, phỏng đoán:

- Tôi cá là cô ta sẽ phải chết thôi. Thật ghê tởm. Sao các chính trị gia lại để người ta làm vậy nhỉ? Chỉ cần cấm những chuyện bẩn thỉu này là xong. Mấy người đứng đầu Nhà nước chẳng còn tí đạo đức nào nữa cả, tôi chỉ có thể nói vậy.

Những kẻ bảo thủ chẳng bỏ lỡ dịp nói ra những trăn trở của họ, đầu nghiêng một cách buồn bã hướng về chiếc tivi:

- Thật là đau đớn! Thật là một ngày đen tối của nhân loại! Chúng ta không được quyên bỏ qua chương trình này: chúng ta phải chứng kiến tội ác ghê tởm ấy, chúng ta phải tính sổ với nó. Khi đó, ta sẽ không thể nói rằng ta đã không ở đó!

Trong các trại giam, tù nhân cũng theo dõi buổi phát sóng và tự mĩa mai:

- Thế mà chúng ta lại bị coi là những kẻ nằm ngoài pháp luật cơ đấy! Người ta bỏ tù chúng ta, chứ không phải mấy gã tổ chức chương trình thói tha kia.

Nhưng họ vẫn xem.

Những cặp tình nhân ngây thơ đặt ti vi ở đầu giường, rồi nằm cuộn lấy nhau trong chiếc giường êm ấm.

- Nhìn mà xem, chúng ta hoàn toàn xa lạ đối với cái thế giới đốn mạt này! Tình yêu đã bảo vệ chúng ta!

Đêm trước, chính trong những cặp tình nhân ấy, người này đã chờ lúc người kia đi toa lét để chụp lấy chiếc đi đầu khiên và nhấn phím bầu chọn.

Các nữ tu dòng Carmen nín lặng theo dõi.

Các bậc phụ huynh mở chương trình này cho con cái mình xem, để giải thích với chúng rằng tội ác là như thế đó.

Trong các bệnh viện, bệnh nhân cũng ngó xem, chắc hẳn họ tin rằng bệnh tật khiến họ trở thành những người vô tội.

Đỉnh cao của thói đạo đức giả được đạt đến là nhờ những người không có ti vi ở nhà, họ sang bên hàng xóm xem “Trại tập trung” và lớn tiếng phẫn nộ:

- Khi xem những thứ này, tôi mới thấy thật hài lòng là mình đã không sấm ti vi!

Vào thời điểm xướng tên người bị kết án, Pannonique nhận thấy kapo Zdena vắng mặt.

“Cô ta đã bỏ rơi mình, cô nghĩ. Mình thua rồi. Mình thất bại rồi.”

Cô hít một hơi sâu. Cô cảm thấy như luồng khí mà cô đang hít vào ngực mang theo những mảnh vỡ thủy tinh.

Gã kapo Jan tiến tới trước mặt các tù nhân, đứng im, mở phong bì và gào lớn:

- Những kẻ bị kết án hôm nay là CKZ 114 và MDA 802.

Phút sững sờ trôi qua, Pannonique bước lên và tuyên bố:

- Quý vị khán giả, các người là đờ con lợn!

Cô ngừng lại chốc lát để làm dịu trái tim đang loạn nhịp của mình. Những chiếc máy ghi hình chĩa thẳng vào người phụ nữ đang hỗn hển vì giận dữ. Đôi mắt cô ánh lên những tia căm hận. Cô nói tiếp:

- Các người gây ra tội ác mà không hề bị trừng trị. Và ngay cả khi làm việc ác, các người cũng làm một cách thật tởm tể.

Cô nhỡ nước bọt xuống đất và nói tiếp:

- Các người tưởng các người ở vị trí bên trên vì các người nhìn thấy chúng tôi còn chúng tôi thì không nhìn thấy các người. Các người nhàn rỗi: tôi thấy các người đấy! Hãy nhìn vào mắt tôi, các người sẽ đọc được ở đó chỉ toàn sự khinh miệt chứng tỏ rằng: tôi nhìn thấy các người! Tôi thấy những kẻ đang nhìn chúng tôi một cách ngu ngốc, tôi cũng thấy cả những kẻ tưởng rằng họ đang nhìn chúng tôi một cách thông minh, những kẻ đang tự nhủ rằng: “Ta theo dõi để xem những người kia sẽ hạ mình đến đâu,” họ không biết rằng khi hành xử như vậy, họ còn thấp hèn hơn cả những người kia. Có một con mắt trong máy ghi hình, nó đang nhìn các người! Các người sẽ thấy tôi chết và các người biết rằng tôi đang nhìn thấy các người!

MDA 802 khóc:

- Thôi đi, Pannonique, chị nhàn rỗi.

Pannonique nghĩ rằng do cô mà MDA 802 sẽ phải chết. Cô cảm thấy xấu hổ và im lặng.

Trong căn phòng có chín mươi lăm màn hình, các nhà tổ chức theo dõi chương trình một cách vui thích.

- Phải thừa nhận rằng đó là một ngôi sao: lượng khán giả tuyệt đối, đi đâu này chưa từng xảy ra, ngay cả sự kiện ngày 21 tháng Bảy năm 1969 ở Mỹ cũng không bằng. Theo các bạn, vì sao chính cô ta là người mang lại kết quả này?

- Vì người ta xem cô ấy là biểu tượng của đi ầu thiện, của cái đẹp, của sự trong trắng, tất cả những đi ầu nhằm nhĩ kiêu thế. Cuộc chiến thiện-ác làm họ mê mẩn. Mà cái đỉnh của vở diễn nằm ở chỗ sự trong trắng bị tiêu diệt bởi sự xấu xa! Sự vô tội phải cam chịu nhục hình!

- Đơn giản vì cô ấy đẹp thôi. Giả sử cô ấy xấu xí thì chẳng ma nào bận tâm đâu.

- Không có gì thay đổi kể từ thời Pâris, một kẻ trí thức thối tha nhận xét. Giữa Héra, Athéna và Aphrodite, thì Aphrodite vẫn là người được

chọn⁽¹²⁾.

Pannonique nặng nề bước đi đón nhận bản án của mình, bên cạnh là MDA 802 - “người bạn mà mình không cứu được,” Pannonique tự dần vật, thêm vào những đau đớn của cô cái cảm giác tội lỗi.

EPJ 327 chửi rửa bản thân bằng đủ thứ từ trên đời: “Mày nhìn cô ấy chết mà không làm gì cả, dù là làm những việc hèn hạ - mày thật bất lực! Ước gì ta có thể đập tan những chiếc máy quay sắp cho người ta xem cảnh cô ấy hấp hối! Ước gì ta có thể giúp cô ấy chết trong danh dự vì không giúp được cô ấy thoát khỏi cái chết! Ta yêu cô ấy nhưng đi đâu đó cũng chẳng ích gì!”

Anh tiến lên một bước và la lớn:

- Hỡi khán giả, hãy thương thức đi! Các vị vừa kết án tử hình một người con ưu tú, và giờ đây các vị sắp chứng kiến cái chết của cô ấy, người vốn là hình mẫu của quý vị, hay là người mà các vị muốn có được! Các vị muốn cô ấy phải biến mất bởi cô ấy là sự đối lập của các vị: các vị trống rỗng bao nhiêu thì cô ấy phong phú bấy nhiêu! Nếu các vị không phải những kẻ rỗng tuếch đến thế, hẳn các vị đã không cảm thấy bức bối trước sự hiện hữu của người con gái thông minh này! Thứ chương trình kiểu như “Trại tập trung” này chính là tấm gương phản ánh cuộc sống của các vị và các vị đổ xô đi xem nó là bởi các vị quá say mê chính mình!

EPJ 327 ngừng lại khi nhận thấy không ai để ý cũng chẳng ai nghe anh.

Ả kapo Zdena đã xuất hiện trở lại: ả đưa hai cô gái bị kết án và cả đám người đi theo ra bãi đất trống. Ả đặt xuống nền đất một phần trong số các bình thủy tinh mà ả đang mang đây trên hai cánh tay. Ả giữ lại trong mỗi tay một bình và giơ lên cao.

- Giờ thì đủ rồi! Tao là người ra lệnh ở đây! Trong tay tao có đủ số lượng bom chai⁽¹³⁾ để giết hết chúng mày, tao có thể phá hủy toàn bộ khu trại này! Nếu kẻ nào có ý định bắn vào tao, tao sẽ quẳng chúng xuống và tất cả sẽ nổ tung!

Ả im lặng sau lời tuyên bố mạch lạc và biết rằng những chiếc máy quay đang chĩa vào ả. Nhiều nhà tổ chức chương trình mang theo loa phóng thanh lao tới trường quay.

- Tao đang đợi chúng mày đây, ả mỉm cười và nói với họ.

- Nào Zdena, thả cái đó xuống đất và vào đây nói chuyện với chúng tôi, giọng nói uy quyền của một tên sếp nào đó vang lên.

- Này, ả hét lên, tao là kapo Zdena, và chúng mày phải xưng hô cho phải phép, hiểu chưa? Tao nhắc cho chúng mày biết là quả bom sẽ phát nổ khi cái chai bị vỡ!

- Kapo Zdena, cô có yêu cầu gì? giọng nói trong loa phóng thanh lại vang lên, lần này có vẻ dịu dàng.

- Tao không yêu cầu, tao ra lệnh, tao là chỉ huy! Và tao quyết định chấm dứt cái chương trình thối tha này! Thả hết các tù nhân ra, không có bất cứ ngoại lệ nào!

- Nhìn xem, cô chẳng nghiêm túc chút nào cả.

- Nghiêm túc đến mức là tao đang kêu gọi như vậy với cả những người lãnh đạo đất nước này! Và cả quân đội nữa.

- Quân đội ư?

- Phải, quân đội! Đất nước này có một quân đội chứ. Người đứng đầu Nhà nước phải gửi quân đội đến đây cho tao, như thế may ra người ta mới có thể quên được việc ông ta đã chống tay ngẩng nhìn trong khi các tù nhân chết dần chết mòn.

- Làm sao chúng tôi biết những quả bom chai cô đang giữ là thật?

- Mùi của nó! ả vừa nói vừa cười toét miệng.

Ả mở nắp một chai thủy tinh. Mùi xăng cùng những mùi khác kinh khủng hơn xộc lên. Mọi người đưa tay bịt mũi. Zdena đập nắp chai lại và tuyên bố:

- Tao thích cái hỗn hợp xăng, Acid sulfuric và kali cacbonat này, nhưng hình như bọn mày không cùng sở thích với tao.

- Kapo Zdena, cô đang lừa chúng tôi đấy hả! Làm sao cô có được Acid sulfuric?

- Một cái bình ắc quy cũ của xe cam nhông là đủ. Mà xe cam nhông ở trại này thì thiếu gì.

- Một chuyên gia đang thì thầm vào tai tôi rằng chất lỏng ở đáy bình bình thường phải có màu nâu đỏ chứ không phải màu đỏ sẫm như cô đang có kia...

- Tao sẽ rất vui lòng đem ra cho nó thử, để xem tên đó có nát ra thành nhều mảnh hay không. Chai bom này nhìn cũng đẹp đấy nhỉ? Những chất lỏng vô cùng khác nhau và không hòa tan vào nhau này... Chỉ cần nó tiếp xúc với miếng giẻ tẩm kali cacbonat và thế là bùng!

Đây đúng là sở trường của kapo Zdena. Ắ đang thủ vai của cuộc đời ả, ả hơn hờ.

Pannonique nhìn ả mỉm cười.

Khi quân đội đã bao vây kín khu vực trường quay của “Trại tập trung”, bọn kapo mở hết các cửa. Toàn bộ các ê kíp làm phim của tất cả các kênh truyền hình ủa đến quay cảnh đoàn tù nhân gầy gò và ngờ ngác bước ra khỏi trại.

Vị Bộ trưởng Quốc phòng hồ hởi bước vào và muốn bắt tay kapo Zdena. Cô ta vẫn tiếp tục giữ những trái bom chai và yêu cầu phải có một thỏa thuận bằng văn bản.

- Sao? vị bộ trưởng hỏi. Một thỏa ước à?

- Nói là một hợp đồng cũng được, quy định rõ việc ngài sẽ can thiệp mỗi khi truyền hình muốn làm lại một chương trình tương tự.

- Sẽ không bao giờ có một chương trình tương tự được phát sóng nữa! vị đại diện Nhà nước cam kết.

- Được rồi, được rồi. Nhưng thận trọng chẳng bao giờ là thừa, cô ả vừa trả lời vừa chìa những trái bom chai ra.

Bản hợp đồng được trợ lý Bộ trưởng soạn ngay sau đó. Kapo Zdena chỉ chịu đặt một trái bom xuống khi phải ký văn bản. Cô ta cầm lấy tờ giấy và giờ ra trước ống kính.

- Các vị khán giả, tất cả các vị đều là nhân chứng cho bản hợp đồng này.

Cô ta để bộ phận ghi hình có thời gian quay rõ bản hợp đồng và khán giả có thời gian đọc. Xong, cô ôm lấy những chai bom và tới chỗ Pannonique đang đứng đợi.

- Cô thật tuyệt vời, Panonique nói khi cả hai bước ra khỏi trại.
- Thật à? Zdena hỏi với vẻ kiêu căng.
- Không còn từ nào để nói nữa. Cô có muốn tôi mang giúp những cái chai này không? Không cẩn thận cô lại làm rơi một cái đấy, nó mà nổ lúc này thì thật đáng tiếc.
- Không nguy hiểm gì đâu. Nghe nói người ta có thể lấy Acid sulfuric từ mấy cái bình ắc quy cũ, nhưng tao còn chẳng biết chúng nằm ở phần nào.
- Chất lỏng màu đỏ kia là gì vậy?
- Rượu vang. Loại của vùng Haut Médoc(15). Đó là tất cả những gì tao kiếm được. Tao không tắm kali cacbonat vào giẻ đâu, nhưng tao nhúng nó vào xăng thứ thiệt đấy, để tạo mùi.
- Cô thật tuyệt vời.
- Đi ầu đó có làm thay đổi gì mối quan hệ giữa mày và tao không?
- Từ trước đến giờ, tôi chỉ cảm nhận cô bằng trực giác. Còn từ nay, nó sẽ là một sự xác tín.
- Cụ thể thì tao sẽ được cái gì?
- Thỏa thuận giữa chúng ta không có gì thay đổi.
- Không có gì sao? Mày đang phỉnh mũi tao đấy à. Mày lấy có khen ngợi để lừa tao!
- Không. Tôi vẫn hoàn toàn giữ đúng những gì đã nói với cô.
- Mày ba hoa gì đấy?
- Cô đã thật dũng cảm. Giờ đây cô là một anh hùng. Hãy cư xử sao cho xứng với đi ầu đó.
- Mày đang giễu cợt tao.
- Ngược lại thì có. Tôi tôn trọng và quý mến cô vô cùng, tôi sẽ không chịu được chuyện cô làm tôi thất vọng.
- Mày tìm cách lừa tao.
- Cô đang đảo ngược vai trò đấy. Từ đi ầu tới cuối, lúc nào tôi cũng trung thực với cô.

- Tao vừa làm được một đi ầu kỳ diệu, và thú thật rằng tao cũng hy vọng đi ầu tương tự như vậy ở mày.

- Đi ầu kỳ diệu chính là đấy. Sự khinh bỉ cô vốn âm ỉ trong tôi giờ đã biến mất. Phải nói rõ ràng, nếu cô từng là đi ầu gì đó đáng khinh nhất mà nhân loại đã sản sinh ra, thì từ nay, cô là một tác phẩm tuyệt vời nhất của nhân loại.

- Thôi đi, mày đang tưởng tượng cái gì vậy? Tao không hề trở thành một ai khác, tao vẫn là đứa đã vui vẻ nhận làm kapo trong chương trình này.

- Không đúng, cô đã thay đổi một cách sâu sắc.

- Sai rồi! Tất cả những việc tao làm đi ầu là để có mày. Làm người tốt đối với tao cũng chẳng có nghĩa gì. Đi ầu duy nhất tao thấy đáng giá là có mày. Tao chẳng thay đổi gì cả.

- Cô có cảm thấy hối tiếc vì đã làm những việc tuyệt vời không?

- Không, nhưng tao không ngờ rằng việc đó chẳng mang lại gì.

- Anh hùng chính là như thế đó: làm không vì gì cả.

Zdena tiếp tục đi, đi ầu cúi gằm xuống đất.

Họ đi bộ băng qua những vùng đất rộng lớn. Đó là một châu Âu khó có thể xác định biên giới. Họ đi khá lâu. Trên đường đi họ gặp một thị trấn nhỏ.

- Chúng ta tới nhà ga đi. Mày sẽ đáp tàu trở về thành phố của mày.

- Tôi không có tiền.

- Tao sẽ mua vé cho mày. Tao không muốn gặp mày nữa. Đó là một thử thách đối với tao. Mày không hiểu đâu.

Zdena tới quầy mua vé cho Pannonique. Ở tiền cô ra sân ga.

- Cô đã cứu sống chúng tôi. Cô đã cứu nhân loại, phần nhân loại còn sót lại trong cái thế giới này.

- Được rồi, chớ nghĩ là mày phải cảm thấy hàm ơn.

- Cô sai rồi. Tôi phải nói ra sự ngưỡng mộ và lòng biết ơn của tôi đối với cô. Zdena, đó là một nhu cầu. Tôi cần nói với cô rằng cô là cuộc gặp

gỡ quan trọng nhất trong suốt đời tôi.

- Đợi đã. Mà vừa nói gì nhỉ?
- ... cuộc gặp gỡ quan trọng nhất...
- Không, mà đã gọi tên tao.

Pannonique mỉm cười. Cô nhìn sâu vào mắt ả và nói:

- Zdena, tôi sẽ không bao giờ quên cô.

Zdena cảm thấy toàn thân run run.

- Nhưng cô vẫn chưa gọi tên tôi, đó cũng là điều tôi muốn nói với cô.

Zdena hít một hơi dài, nhìn thẳng vào mắt cô gái ấy và nói, như thể người ta quăng mình vào không trung:

- Pannonique, tao cảm thấy hạnh phúc vì biết mày hiện diện trên đời này.

Đi đâu Zdena cảm nhận vào giây phút đó, Pannonique chỉ nhìn thấy như một thứ sóng khó tả chạy qua người Zdena mà thôi. Ngay sau đó, cô bước lên chuyến tàu sắp sửa khởi hành.

Vẫn còn sững sốt, Zdena tiếp tục bước trên con đường dài đến nơi vô định. Cô không ngừng nghĩ tới những gì vừa xảy ra.

Bất giác, cô nhớ ra mình vẫn chưa tháo bỏ hết những trái bom chai giả.

Cô ng ả xuống bên vệ đường và c ần một trong những chai thủy tinh lên nhìn chăm chú. “Xăng này và rượu này không thể hòa lẫn vào nhau, cái này nổi trên cái kia, mà dù gì đi nữa, nó cũng nhắc ta nhớ về một điều. Ta không muốn biết trong chúng ta, ai là xăng, ai là rượu.”

Cô đặt chai thủy tinh xuống và tưởng chừng như mình sắp vỡ òa vì cay đắng. “Mày không cho tao gì cả và tao đau khổ! Tao đã cứu mày, còn mày để tao chết vì đói! Và tao sẽ đói khát cho đến khi tắt thở! Thế mà mày lại thấy như vậy là công bằng!”

Thế rồi cô c ần lấy những chai thủy tinh, ném chúng vào một gốc cây bằng tất cả sức lực dồn nén từ sự phẫn nộ. Lần lượt từng chai thủy tinh vỡ tan, những chất lỏng kia không hòa tan trong nhau nhưng Zdena nhìn thấy cả xăng và rượu cùng thấm vào lòng đất. Điều đó mang lại cho cô một cảm giác hưng khởi và cô mừng vui như người vừa ngộ ra điều gì đó: “Mày đã

cho tao một thứ đáng giá hơn hết thảy! Và cái mà mày cho tao, chưa từng ai cho ai trên đời này!”

Khi quay lại khu vườn Bách thảo nơi bắt đầu toàn bộ câu chuyện này, Pannonique nhận ra EPJ 327 đang ngồi trên một chiếc ghế băng. Có vẻ như anh đang đợi cô.

- Làm sao anh tìm được tôi?

- Ngành cổ sinh vật học...

Cô không biết nói gì hơn với anh.

- Tôi cần chị biết điều này: tôi tên là Pietro Livi.

- Pietro Livi, cô lặp lại, ý thức được tầm quan trọng của điều mà anh vừa tiết lộ.

- Tôi đã nhận xét sai về Zdena. Chị đã có lý. Nhưng dù sao, chị mới là người có công trong những chuyện vừa xảy ra: chị và chỉ có chị mới có thể khiến con người đó rung động.

- Anh biết gì về điều đó? cô hỏi với vẻ hơi bực bội.

- Tôi biết điều đó bởi tôi đã từng trải nghiệm và bởi tôi vẫn đang trải nghiệm. Tôi thật sai khi đã khinh bỉ Zdena trong khi tôi giống cô ta biết bao. Cũng như cô ta, tôi không ngừng nghĩ đến chị.

Cô đang ngồi cạnh anh trên ghế băng. Bỗng nhiên, cô cảm thấy hạnh phúc khi có anh ở đó.

- Tôi cũng thế, tôi cần anh, cô nói. Từ nay, có một hố sâu ngăn cách tôi với những người khác. Họ không biết, họ không hiểu. Tôi tỉnh giấc giữa đêm khuya, thở hổn hển vì sợ hãi. Và tôi thường xuyên cảm thấy xấu hổ bởi mình đã sống sót.

- Tôi cảm giác như đang nghe chính mình nói.

- Khi cảm giác tội lỗi trở nên quá lớn, tôi nghĩ về Zdena, về điều kỳ diệu cô ấy đã làm vì chúng ta. Tôi tự nhủ mình phải làm sao cho xứng với cô ấy, xứng với món quà ấy.

Pietro Livi khẽ nhướn mày.

- Cuộc sống của tôi thay đổi rất nhiều kể từ khi gặp Zdena, cô nói tiếp.

- Chị không theo đuổi ngành cổ sinh vật học nữa à?

- Có chứ, tốt nhất là nên hoàn tất những gì ta đã bắt đầu. Nhưng bây giờ, mỗi khi gặp một người nào mới, tôi lại hỏi tên họ và lặp lại cái tên ấy thật to.

- Tôi hiểu.

- Chưa hết đâu. Tôi đã quyết định mang lại hạnh phúc cho người khác nữa.

- Thế ư, Pietro Livi thốt lên, rụng rời với ý nghĩ rằng Pannonique tuyệt vời của anh sẽ lao vào làm từ thiện. Đi đâu đó nghĩa là sao? Chị sẽ trở thành quý bà từ thiện ư?

- Không, tôi sẽ học đàn cello.

Anh bật cười nhẹ nhõm.

- Đàn cello ư! Thật tuyệt vời. Nhưng sao lại là đàn cello?

- Bởi vì âm thanh của nhạc cụ này giống tiếng của con người nhất.